دلته خدايان خوشاله دي

(ناول)

Ketabton.com

پوهاند ډاکټر عبدالخالق رشيد

(۱۹۹۵) – (۲۰۰۱) کلونه

نوې ډيلي

۱۳۹۴ لمريز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته خدایان خوشاله دي

(ناول)

(۱۹۹۵.۲۰۰۱)کلونـه

لیکوال:

ع. رشید

نوی ډیلی

۱۳۹۴ال کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: دلته خدایان خوشاله دي (ناول)

لیکـــوال: ع. رشید

خپرونـدی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنګي څانګه

وېـبپـاڼـه: www.melitahrik.com

ډیـزایـن: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېـر: ۱۰۰۰ ټوکه

لومړی چاپ: ۱۳۸۸ل کال، خوشال فرهنګي ټولنه

چـاپـکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۱۴)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

خوږې لورډاکترې مرغلرې ته ،

چې په لیدو یې

زما سترې او سرګردانه روح د آرامۍ

فرښته په خپله غېږ کې نیسي....

رشید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

About the writer,

"Professor Abdul Khaliq Rashid was born in 1956 in Ghazni (Afghanistan). He had his early education in the historical city of Ghazni and left for Kabul for higher education in 1975. He obtained his Master's degree from the University of Kabul in 1979.

He has attended international seminars in Uzbekistan, Tajikistan, Turkmenistan, Pakistan and India. Professor Rashid is a prominent figure in the world of Pashto and Dari Studies. Presently he is a Visiting Professor in the Center of Persian and Central Asian Studies in Jawaharlal Nehru University, New Delhi wherein he has developed the Pashto Programme of study up to Advanced Diploma level. He is keen to promote Indo-Afghan relation in academic and cultural spheres.

He is deeply interested in Sanskrit studies. He has authored several books and research articles pertaining to Pashto and dari studies. His works

(c) ketabton.com: The Digital Library

include; Criticism in Pashto and Dari, Resistance Literature in Pashto, History of Pashto Criticism, and he has translated Megkhdutam and Vikram Urwasiya of Kalidas in to Pashto and Dari. He has penned four collections of short stories in Pashto. Professor Rashid has been awarded a Ph.D. degree by the Department of Persian Jamia Millia Islamia; New Delhi on his outstanding work: 'Iqbal's Contribution to Afghan Studies.' He is indeed a devoted scholar, amicable colleague and a loving teacher."

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ډېره موده نه کېده چې هغې به ماته په ځیرځیر کتل اوکله هــم مــاهغې ته... موږ یوه اوبل ته سره کتل، هو ښه موکتل، ما ته که څه هــم ځــان پــه زړه ساده د روه افغان ښکاریده، خوبیا مې هم ورته کتل اوکتل... ترڅوچې له دغــو کتلو کتلوخبره دکتلو کیسه شوه اوورځې ورځې په همدغو کتوکې ســره لاړې اوراغلې...

داڅه هسې ساده غوندې کتل هم نه وو، دهغې په دغو ځیرځیرکتــوکې یوې اروا، یوې هیلې، یوې اندیښنې اوپه پای کې یوې درنې ویرې زما په بــاب ترخې پوښتنې په نښه کړې وې، خوداچې ما سادګی کوله اوزما برخلیک دبــې توپیرې منګولو ته ورلویدلی و، هغه ګردې پوښتنې همداسې پــه کتوکتــوکې لکه په ټال کې پیغلې یوې اوبلې خواته زنګیدې اورازنګیدې اوزما زړه ته یــې دمینې خوږې سندرې له ټالوسره یوځای کله په مانا اوکلــه هــم پــه بــې مانــا وییونوکې ویلې ...

نه پوهیږم چې څوومه میاشت به وه، څوومه ورځ بــه وه اوڅــووم لیــده کاته به وو، چې سل زړونه مې سره یوکړل اوپه وارخطا واړو مې په ریږدیــدلي موسکا کې پوښتنه ترې وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستاښکلی نوم...؟

راته موسکۍ شوه، راته ویې خندل:

ــ ته، اوستاښکلی نوم...؟

زه یې نورهم وارخطا کـړم، دغړتارونـه مـې سـره لـه دې چـې سـره وریږدیدل یوځه سره وهم ترنګیدل:

ــ زما... زما نوم... ښکلی نه دی...

دانوره هم راته موسکۍ شوه:

ــ چې نوم دښکلې نه دی، نوبیا دښکلې نوم پوښتنه څنګه کوې؟

په خواره ژبه مې ترخوله ورته راووتل:

- خیرکله کله له ناچارۍ داسې هم کیږي...

هغې چې زما داخبره واوریده،بیایې دکتو لاره بیله شوه اوشـوندې یـې لکه محاصره شوې کلا همداسې تړلې وې... استاد هلته له لرې رابـکاره شـو، مخ اوکاته یې له شرمه سره شول، اوزموږ هغه دښکلي اوبدرنګ نوم کیسه پـه هغه ورځ همداسې ناسپړلې اوناویلې پاتې شوه.

نژدې یوه میاشت تیره شوې وه چې په یوه توده ورځ موبیا له یوه اوبلـه هماغه شان پوښتنې پیل کړې، داهغه شـپې ورځـې وې چـې پـه هغـو کـې هندکیونجونو د دپیاولی دشپوورځوروژې نیولې وې. نن ددغـو ورځـو دریمـه روژه وه چې ماته رامخامخ شوه اوچې کله یې زه ولیدم له لرې راتـه موسـکۍ موسکۍ کیده... اوچې کله رانژدې شوه واردواره یې رانه وپوښتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ستا ښکلی نوم...؟

ما بیاهم زړه ونه شوکړای، یوازې له یوې لنډې موسکا سره مــې هماغــه ځواب ورکړ:

ــ زما نوم... زما نوم ښکلی نه دی...

راته ویې خندل اویوځل بیایې دتوروجادوګروسترګو په نــازي کتــوکې ترهغوی یې چې څه ویل ورخمارخمارکړم... خو شونډې یې سره وغوړیدې:

- ته خو یې ووایه...

څوشیبې مې یې په کتوکتو کې ځان هلته اودلته ډوب ډوب کړخــو نــه شوه، کاته یې دومره راباندې درنه شول چې لکه دعصرظالم امریکایی واکمــن غوندې یې امرکاوه چې باید ویې وایم، ځکه مې له خولې ورته راووتل:

ــ ده و... دولت خان...

ــ څه شی؟

ما زرورته تکرارکړ :

ــ دولت ... دولت خان...

ترخه ترخه یې راته وکتل، شونډې یې په غاښوکې راته وچې لمبې کړې داچې دزړه وې اوکه نه زه پرې پوه نه شوم خوپه زوره یې ترخوله راووته:

-پټان، پټان خو به نه وې؟

- هو، پټان یم، پټان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته یې لاهم له ترخې تومنې سره جوړه وو، بلې خبرې ته یې ځان جوړاوه چې ما وارترې دمخه کړ اوورته ومې ویل:

ـ ما خودرته ووې چې زما نوم ښکلی نه دی...

خودې ته ، زه پوه شوم بیاله ډیره قهره خنداورغله، راته موسکۍ شوه، فکرکوم چې زما ساده ګۍ ته به یې داخل په دومره زیات قهرکې خندا راغلې وه، چې دوه ځلې یې په پرله پسې توګه له خولې راووتل:

- پټان، کابلې. پټان...

خپل کاته یې بیا له ما مرورکړل، ددې له پاره چې ددې اندېښنه پریوه خوا کړم بیا مې زرخپله خبره تردې ړومبۍ کړه:

- اوس خو ته هم راته ووایه چې ستاښکلی نوم...؟

څو شیبې یې نورهم راته وکتل، بل ډول شوې وه، داسې چې تابه وې که یې زورراباندې رسیدای،ښایی یوسپک یا دروند سوک خویې په خوله راکړی وای... په وروستې ځل یې په ځیرځیرراته وکتل،رانه روانه شوه، یوازې لکه چې مهربانی یې کړې وي، سریې راپورته کړاوخوله یې راباندې راخلاصه کړه:

ـ زه تاته خپل نوم نه وایم... زه ستا له نامه ډاریږم... هوستا له نامه... داسې لکه چې په پیل کې دټاګورپه کابلی والا کیسه کې وړوکې مینو له پټان اوکابلی څخه ډاریږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځای پرځای ودریدم، دهغې خبرې زما په زړه باندې درنه غدۍ راګـــډه کړه، خوله مې پټه ونیوه، په ځیرځیرېې راته وکتل رانــه روانــه شــوه، زه یــې دخدای راستی پرمیدان همداسې پریښودم، په فکرکې یې خپله تیره رایــاده کړه، هو، تیره، تیرې کیسې، فکرته مې راغله چې موږ خولکــه مغلــو، ترکــانو، ایرانیانو اونورو قومونوغوندې پردغوخلکو داسې تیاره هم نه وه راوستې...

اوکه دانه وي نوبیایې ولې زما له نامه سره لکه بریښنا چــې نیــولې وي دومره سخته ولړزیده... زه په همدغــه ســوچ کــې وم، چــې هغــه بیرتــه پــه خپلوملالو قدمو راغبرګه شوه، لکه چې پښــمانه شــوې وه، لــړ غونــدې راتــه موسکې هم وه چې ترخوله یې راووتل:

ـ زما نوم لکشمي دی، لکشمي...

ما له ډیرې اندیښنې ورته وخندل:

ـ اوه، څومره ښکلی نوم... لکشمي هغه چې ســړي تــه شــته اوعــزت وربښي...

ـ هو، هم هغه، خوزه ډیره غریبه یم. ځکه چې زه چاته لکه (هغه) څــه نه شم وربښلی...

داځل له همدغې خبرې سره لاړه اوبیاراغبرګه نه شوه... پــه وروســتي تګ کې یې یوازې داترخوله راووتل، چې زما مورنۍ اناژوندۍ ده، له هغې ســره ستاسې په باب ډیرې کیسې شته، هغه تاسې ډیرښه پیژنــي، لــه هغــې ســره ستاسې خورا زیاتې کیسې تراوسه هم ژوندۍ دي، خورا زیاتې... خورا ترخې...

اوخورا..

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲)

دیپاولی یادیوالي د هندوستان دخلکـو لـه ډیرولویوجشـنوڅخه دی. ددوی لپاره داخورا لویه خوشالي ده،ډیره لویه اودټولو خلکو... ځکـه هنـدوان وایـي چـې ددوی څښـتن رام پـه دغـه ورځ وکـولای شـول چـې لـه څوارلسوکالووروسته خپله ښکلې میرمن سیتا هغه چې راوڼ په مکراودرغلۍ سره تښتولې وه، دهغه له منګولوبیرته راخلاصه اوهغه(راوڼ) یـې لـه منځـه یووړ... کله چې رام ایودیاته رارسیږي، خلک یې مخې اوهرکلـي تـه وروځـي اودهغه دراتګ هرکلی د څراغونواولمبوپه لګولوسره کوي. ددغـه لـوی ویـاړ اوبري دغه لوی جشن ته هندوستانیان دڅراغونو جشن هم وایي او پـه پـرتم سره یې نمانځي،دکال ددغې نمانځنې په ترڅ کې ټـول خلـک تیـرې ترخـې اوغمونه هیروي اوله دغې خوښۍ څخه مخ په وړاندې د خنداوو اوخوشـالیوپه لورهرڅا او هرڅه ته ګوري...

دڅراغونودجشن رخصتۍ پای ته رسیدلې وې، زموږ درسونه پیل شوي وو، لکه چې په هغه ورځ زموږ ددرسونو دپیل لومړې ورځ وه، موږ له پرله پسې رخصتیو وروسته نن ښوونځي ته راغلي وو، زموږ دښوونځي پرشاوخوا دپـراخ ځنګل دشنې لمنې پیڅکه راغزیدلې ده. دلتـه ونـې کلـه هـم دمرغـانو لـه سندروخالي اوبې غمه نه وي... هغوی دلته درناوو په هـره شـیبه کـې خپلـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سندرې وايي، داسې چې تل سړي ته دخوږو هيلو په لورسندريزهوډ اويارانــه په مينه مينه وريادوي...

زه له ښوونځی څخه راووتم، هلته مې دام ترونې لاندې ګام ونيــو، چــې دنجونو له ډلې څخه دلکشمی سترګې راباندې ولګيدې، نجــونې يــې پرخپــل ځای پريښودې اومخامخ يې له سمې لارې پر يوه خوا پــه ګڼوشــنليوکې لکــه کورنۍ غرڅه زما پرلورځان راواچاوه. لا ماته رارسيدلې نه وه چې له ليرې راته په خنداوه، اونن زما لومړۍ ورځ وه چې ددې ترخو اوتودو کتو زما پرمــات زړه باندې زلزله نه راګډوله. د ام ترونې لاندې دکيناستو لپاره ځای نه و، ځکه يــې له رارسيدو سره سمه هيله وکړه چې بايد هلته دهغې مخامخ ګلولې ترسيوری لاندې کينو. ورسره ومې منله ځکه مې ورته وويل:

ـ درځه... کيدای شي هغه ګلوله به مورِ غواړی...

راته موسکانه شوه اوپه حيرانۍ سره راته وکتل اوراته ويې ويل:

ـ ته هم په دغو ټکوپوهيږې؟

ـ لږ لږ اوکله کله... هغه له هم له ناچارۍ...

ـ ولې له ناچارۍ؟

ـ يوازې دې دښکلا په خاطر...

دهغې ګلولې څنګ ته ورغلو، هلته کيناستو، لامې سم ورته کتلــي نــه ووچې له مايې پوښتنه وکړه:

ـ تا زمورِ دديپاولۍ دخراغونودجشن ننداره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ولې نه، زما له پاره په زړه پوره و خو...

ــ خو، مانا؟

ماته خنداراغله، زړه مې ونه شوکړای خوداچې دې ته زما خو پوښتنه پیداکړې وه، مانه شوای کولای چې خپله خبره په خپل زړه کې تم کړای شم. ما خپله خبره کوله خو دې بیاهم خپل وار راباندې مخکې کړ:

ــ کومه خبره چې دې وروسته له زړه راوځي هغه له سره په زړه کې مه ساته...

ــ ولې که یې وساتم نوڅه...؟

- څه خو نه کیږي، خوکله کله په زړه پیټی کیږي اوکله کله یې سوځوي هم...

ــ یوازې په زړه؟

ــ هوپه زړه، رښتیا ماته مې انا وویل چې تاسې ډېرلوی زړونه لرئ، ان وایی چې کله کله خو داسې کلک وي لکه دتاسې کلک کلک غرونه...

ماغوښتل څه خبره ورته وکړم، زه یې په خپله خبره کې سره تلولی کړم. په خبره کې یې خبره راواچوله خوواریې راکړ چې خپله خبره باید ورته وکړم، په ځیرځیرمې ورته وکتل اوورته ومې ویل:

ــ رامداس جي، زموږ دلیلې ملازم پرون له چا سره خبره کوله چې دا رام ویده و چې له دومره اوږدې مودې(څوارلسوکالو) وروسته یې سیتا دراوڼ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له منګولو راويوسته... هغه به څومره ځوريدلې وي اوپرهغې به څومره غمونـه تيرشوي وي او...

زما خبره لا پاې ته نه وه رسيدلې چې دې په کړيس کـړيس هغــې تـه دومره په زوره زوره وخنــدل چــې هلتــه وړانــدې يــې نجونواوهلکــانو هــم دخنداشورواوريد ځکه يې ترډيرو پورې زمو٘ږ پرخوا راکتل، دې له يــوې خــوا خندل اوله بلې خواپې دګلولې له سروګلوډکه څانګه په خپل کـيڼ لاس کــې نيولې وه، چې وروسته يې راوشکوله خپل مخ ته يې ونيــوه اوخپلــه خنــدايې پرې پر يوه خوا اوبله خوا غولوله، بيايې شونډې سره وښورولې اودرامداس جې دخبرې په لړکې يې وويل:

ــ هو، ډيره موده وروسته وه، که ته دهغه پرځای وای څه دې کول؟

ما ځان آرام ونيو، خوداهم راته موسکۍ وه، دې بيــاهم لکــه چــې زمــا سادګې ته خندل، ځکه يې له خندا خوله نه ورټوليده. لاهم راته موســکۍ وه، چې ما ځواب ورکړ:

ــ که زه دهغه پرځای وای، ښايی چې ســيتا مــې هلتــه ډيــره نــه وای پريښې، اونه به دومره موده ورباندې تيره شوې وای...

- نوڅه دې کول؟

ــ زما پښتو خو امرکوي چې يامې زرتر زره راوڼ واژه اويامې ځان...

بيا په خپله اوچته خنداکې راته غرمه غرمه شوه، په خپلوتشــويې لاس نيولي وو اوراته شنه وه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ رښتیانې پټان همداسې وی، ته رښتیانی پټان یې... دولت خان...

کله چې هغې زما نوم ترخوله راویوست، هغې ته یوه بلــه خبــره ویــاده شوه،پرهغې له خندا راولویده اوپه جدی خبروشوه:

ــ ته پوهیږې چې په هندکې یوډیرلوی پښتون ننګیالې دولت خان هــم تیرشوی؟ دهندوستان په تاریخ کې دهغه نوم لکــه دســلطان بهلــول لــودي، سلطان سکندرلودي،شیرشاه اوسلیم شاه اواحمدشاه غوندې اوچت نوم دی...

ما ځان ورته ناګاره واچاوه، اوځواب مې ورکړ:

ــ نه پوهیږم، زه په دې باره کې معلومات نه لرم، که تاسې یې لری راتــه ویې وایاست...

ــ زه هم په دې باره کې ډیره نه پوهیږم، خو زما انې دهغه په بــاب تــل مورته کیسې کوي اوهغه تل وایی چې زه دهغه له نامه سره مینه لرم...

-هغه څه وایی؟

ــ هغه وایی چې: دولت خان په هندکې دداسې بریمن پټان نوم دی چې تل یې دتیري اوتجاوز په وړاندې توره کښلې وه، ډیرمهربانه اوپه انسان مــین پټان و. دخوارانو پرحق یې تیری نه کاوه، کونډې اویتیمان یې له تیریــو څخــه ساتل، پریوه خدای یې دزړه له کومې ایمان درلود، اوټول انســانان یــې دهغــه بندګان بلل، هغه نه دمذهب، نه دژبې اونه هم دتوراوسپین پــه نامــه دخــدای بندګان ځورول، اونه یې نوروته اجازه ورکوله چې هغوی یې وځــوروي. دهغــه لویی په دې کې وه چې هرځای به خلک له تیری اوظلم څخه په تنــګ شــول نوبیا به یې دده اولکې ته ځان رساوه اوهلته به په امن اوسوکالۍ کې اوسیدل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی دخپلې انا دغه درنې خبرې ماته پـــه رښـــتياهم پـــه هـــم هغـــه دروندوالی سره وکړې، په کوم چې هغې دې ته ويلی وې، کله يې چـــې دهغـــې خبرې پای ته ورسولې نوبيايې خپله خبره وکړه چې:

ــ زما هم لکه زما دانې په شان دولت خان اودهغه نوم خوښيږي...

زماتبرګي ته اوس لاستی پيداشو ځکه مې زر پوښتنه ترې وکړه:

ــ چې داسې وه نوبيا دولې په لومړی کتنه کې زما له نامه سره...

ــ ځکه چې مورږ کله کله اوس په خپلوکتابوکې ډيرنورڅه هم لولو... لکه زورزياتی، لوټماري، اونور...

خوهغې ته به يې انا تل ددولت خان په باره کې کيسې کولې اوهغـــه بـــه يې په درانه نوم يادوه، دې به داهم ويل چې:

ــ زما انی کله کله داهم وايي چې زمورږ په اوسنيوکتابوکې کله کلـــه بـــل څه سړی اوري داسې چې هغه پر مورږ ښې نه لګيـــږی، ځکـــه نودغـــه کتابونـــه دزړونوخبرې نه وايی، زه مې دخپلې انې په خبروکې په يوه ټکی ښه پـــوهيږم اوهغه داچې هغه تل مورږته دخپل زړه خبره کوي، وګوره کلونه کلونـــه مخکـــې پردغه خاوره باندې يودولت خان تيره شوی، خو يوزړه، سل زړونـــه او زرړونـــه تراوسه دهغه نوم په مينتوب سره يادوی اومينه ورسره لري...

نژدې لوړمازديګرو چې زمورږ دکيسوخبرې هم کرارکرار خپل پـــای تـــه ورنژدې کيدې، دهغې دزړه په ډيرو خبرو کې يوه داهم وه چې په هغه ورځ يې له خولې راووته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه پوهیږم هرځل چې تاته ګورم، له یوې خوامې په زړه کې کله دکرکې یوه درنه څپه راوپړکیږي، خوله یوه ډیرلنډ مهاله وروسته مې بیا په زړه باندې دمهربانې څپه لکه وږي پړانګ خوله رالګولي... کله کله خومې دیوه بې رحمه اوبې عاطفې انسان په توګه سترګوته راځې، خوله دې سره سره هم زه فکرکوم چې زه ستاله دغو کړو وړو سره داسې آشنایم چې فکرکوم دازه خپله یم، زه تاپیژنم، ته مې لیدلې یې، اوداسې راته ښکاریږي چې ته زما یې اویامې هم دروح اوهیلویولیونې ځورونکی... کله کله بیادیوه بل احساس په ترخ کې ستا یوه بله څیره وینم، داسې چې څه درسره لرم. یوه څه داسې، چې په هغه باندې زه اوته له یوه اوبل سره شریک یو... فکرکوم چې زما اوستا ترمنځ یوسیند،یوسمندر داسې هم شته چې زما او یاستا له ساړه زړه څخه راوځي اوله یوه درده وروسته یا زما اویاستا دزړه له تودو سره ځان یوکوي اوبیا یاستا اویا زما پرخوا په ورو ورو اوپه مینه مینه بهیږي...

هو، داسې ښکاري لکه چې پر زړه مې اغزې یې، داسې چې نه دې ایستی شم اونه دچا ته ورښوولی...

ماښام و، ړنګي ړنګي ستوري، دآسمان پرسینه په یوه اوبله خوا کې راوختل، چې ما یې نرې پوړنی له غاړې پرسرراخور کړ، ورته ومې خندل اودزړه له کومې مې خپله وروستۍ تسلی ورکړه:

ته پوهیږې چې زما نې اودهغې پانو داکرکې، ډارونې، اوځورونې له ډیروپخواڅخه ترموږ پورې راوړې چې ترډیروپورې به لاوي، ژوند دانسان یارانه ده، داسې چې هغه له ځان سره هرڅه لري، اوله رنګارنګې سره یې خپله کیسه تریادونو اونسلونو پورې رسوي، انسان هم دوستي زیږولی شي اوهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښمني، همداده چې دوستي يې هرڅوک اوهره وخت ستايی خو دښمني يـــې بياهغه شان بازارنه لري او دهغې بازارتل سوړوي... ژوند دکيسولړې اوغـاړکې ده... دخوږو اوترخو، همداده چې پښتانه ددغې اوږدې يـارانې پـه تـرخ کـې خپلودوستانو ته يوازې يوه پايله اعلاموي اوهغه داچې: « په يارانه کې بنگـړي ماتيږی ». هوبنگړي... !

سره موسکی شوه، قلم يې له خپل بکس څخه راويوست او زر زريې په خپله کتابچه کې زما دغه پښتووينه په ديونـاگري (دډيـوه پلـوو) ليـک کـې وليکله:

په يارانه کې بنگړي ماتيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)

لکشمی له رنګه غنم رنګه نجلې وه، تورویښه، تورې سترګې او تر ټولو مهمه خبره لوړ قد یې په ټول کالج کې بې ساری و. ما چې په لومړي ځل دا ولیده، فکرمې کاوه چې دابه دهندوستان دسبزانو په کلي کې نه وي رالویه شوې، دابه دکوم بل ملک وي، زما دوطن به وې ... اودلته به درس وایي اوماغوندې به په دې پراخه دنیاکې دخپل کلي کورمځکه ورته سره تبۍ وي اویابه نه وي... په دغه ملک کې به ژوند کوي... زما اوددې لومړنۍ پیژندګلوي هم په همدې پلمه وشوه، یوه ورځ یې دکالج ددهلیز په هغه سر کې یوه ښکلې سندره پیل کړې وه، رښتیاهم چې هغې سندرې یې په هغه پراخ اواوږده دهلیز کې ښه انګازه کول، کله چې زه ورنیږدې شوم لکه دیوه ښه لاروي اوریدونکي په شان مې یوازې دومره په ناڅاپي توګه ترخوله ورته راووتل:

ـ وا وا څه ښکلې سندره اوڅومره ښکلې...

داهم راته موسکۍ شوه اوزما په لیدویې خپله خوږه سندره هم په ټپه ودروله، له هغې ورځې وروسته به یې راته کتل اوله لرې لرې به راته موسکۍ وه.څوچې زموږ پیژندګلوي زموږ په کیسواوزموږ په ناستوپاستو اونازکو یادونوباندې ورو ورو وراوښته اوموږ نه پرې پوهیدو...

دوې درې ورځې زموږ په تیره کتنه نه وې تیرې چې بیایې یوه ورځ له کالج څخه راویستم، که ما هرڅومره ورته وویل چې زما درس لا نه دی خلاص

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوی... زه باید ټولګي ته ولاړشم... خودې ترلاس ونیولم او همداسې راته ګده وه چـــې :

ژوند یوه یارانه دی، فکرمه پرې کوه، په یارانه کې خامخـــا بنګـــړی مـــاتیږي... څوشیبې ګرځو یوه یوه پیاله دشدو چای څښو بیاد ستا هم الله مل شي او زمـــا هم...

یوې اوبلې خواته وګرزیدو، دبنګړو دماتیدو اویارانې خبره یې لاهم لـــه خولې نه لویده اودچا خبره خوله یې پرې خوړه وه. له چایخونې څخه مو تاوده چایونه راواخیستل اوترونولاندې ورته کیناستو...

له هغې ورځې چې اوس ما اودا له یوه اوبل سره په خبروشـــوي وو، دې تل هڅه کوله دهغو شیانو په اړه پوښتنې وکړي چې هغه زما اویاهم ددې ځاني شیان وو او پرما یا دې یې اړه درلوده. هغه څه چې ما فکرکاوه په هغـــه برخـــه کې موږ له یوه اوبله ګرد سره بیل اولرې وو... نن یې هـــم یـــوه همداســـې نـــوې پوښتنه رابرسیره کړه:

ـ ته مسلمان یې؟

ماورته وخندل:

ـ ته نوله مانه داپوښتنه ولې کوې؟

ـ یوازې په دې خاطرچې پوره ډاډه شم...

ـ پوره ډاډه اوسه، چې دولت خان، دبلې عقیدې دپلوي نوم نه وي...

سریې راته وښوراوه اوراته ځیرشوه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ وايي چې تاسې دنورو مذهبوله پيروانوڅخه کرکه کوئ، وژنې يې او...

ـ څوک وايي؟

ـ زموږ تاريخ، دنورو باورنوپلويان، ستاسې دباور خلاف...

ـ که له تاڅخه پوښتنه وکړم چې ستا زما مذهب خوښيږي؟

څوشيبې سره په فکرکې شوه، بيايې له خولې راووتل:

ـ هرڅوک چې پيدادي خو خپل کار لره کنه...

ـ ولې؟

توري په ښودرنې سترګې يې يوې اوبلې خواته سره وښورولې، زه پوه شوم چې هغه نورڅه ماته نه وايي، خوزما له خولې کيداى شي له درده به وه،راڅخه ووتل:

ـ زموږ په باره کې داتول څه هسې جوړې خبرې دي...موږ دمينې په خاطر، درښتينې مينې په خاطر، ديوې مينې په خاطر ژوندي يو، اوهرڅه موپرهغې پورې تړلي دي...

دې راته وخندل:

ـ هغه به کومه يوه مينه وي؟

ـ يوه مينه، يوه واکمني او يوازې يو...

له دغې خبرې وروسته يې په ځيرځيرراته وکتل، زما لاس يې په خپل لاس کې ونيو، زما دلاس ګوتوته يې وکتل، يوه يوه يې ترخپلو خوږو سترګو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیره کړه، هغو ته یې هم لکه چې ماته به یې په ځیرځیـــر کتـــل پـــه ځیرځیـــر وکتل، داسې چې تابه ویل اوس زماپرځای له هغو سره خبرې کـــوي، ښایســـته شیبه یې داکاروکړ، بیایې سترګې ما ته راپورته کړې اوویې ویل:

ــــ یوه مینه، د یوه واکمني او یوازې یو...

زما خبره لکه چې ښه پـــرې ولګیـــده کـــه څنګـــه، دهنـــدوانودباورنواو خدایانوپه اړه یې وړې وړې خونرمې خبرې راپیل کړې، اوس مې مخې ته لکـــه دهندي ګروهی ښوونکي داسې ودریده، اوما یې دغه لاندې کـــوچنی لکچرتـــه دزړه له کومي غوږ ونیو:

زموږدخلکوباورداسې دی چې زموږ هیواد دیوه خدای اویـــوې هســـتې هیواد نه دی، خو دیوې (مینې) هیواد دی، څکه زموږ خلک، زموږ شاعران تل داوایی چې زموږ هیواد دنیکمرغې اوخوشالۍ هیواد دی، زمـــوږ دغـــه پراخـــه ځمکه دتلپاتې خوښیومورده، دلته چې دخدایانو شمیر زیـــات دی دهغولامـــل دادی چې زموږ هند دخدایانو دمینی اوخوښی استوګنځی دی ځکـــه نودلتـــه خدایان خوشاله دي اوله دغې ښکلې ځمکې سره دزړه له کومی مینه لري...

هغې په رښتیاهم په دغه اړه دومره خبرې په خپل ذهن کـــې درلـــودې چې که چا ټولې اوریدلای دهغو له پاره دشپوشپو اړتیاوه... خوپه دغـــه شـــیبه کې ماځان دهغې په خبروکې وروا چاوه...

ــ ګوره اصله پوښتنه دې له یاده ووته...

ــ کومه پوښتنه؟

- تاوویل چې ګواکي موږ له نوروڅخه کرکه کوو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ هو، ډېره مننه... ښه شوه چې رایاده دې کړه، که نه له ماخپلــه خبــره کله کله په هوا کیږي... زه کیداى شي په دې نظرنه وم، خودنوروعقیدو پلویان په مسلمانانوپسې داډول خبرې کوي...

ورته موسکى شوم، پوه شوم لکه چې هغې فکروکړ چې ګــواکى ســمه خبره یې نه ده کړې خومازرخبره ورغبرګه کړه:

ــ اخ چې دځینوخلکو خبرو ته خومو غوږ نه نیولاى...

ــ ځنګه؟

ــ په دې چې له مذهبوڅخه یوشمیر داورکمیسونه جوړکړي،

لومړى خودې ته زما خبره یوڅه بوږنونکې غوندې ښکاره شوه، خــوچې ورته ومې ویل چې موږ داشان خبرې نه منو، دا دروغ دي، په دې موږ تــل پــه دغه اړه داخبره کوو چې:

په سره سالوکې ګناه نشته ګناه جلکۍ کې ده چې ږنګه بنګه ځینه....

کله چې مادالندۍ ورته وویله،مخکې تردې چې پرهغه فکروکړي بیا هم په قلم پسې تلولۍ شوه، قلم له ماسره په لاس کې تیارو، ورمې کړ، هغه لنــډۍ یې زرولیکله، ځوځوواري یې له ځان سره ولوسته اوپه خپله هندکۍ ژبــه کــې یې وژباړله:

په سره... سالو کې... د زړه له کومې یې دغه لنډۍ او دهغې انځور په زړه ولګید، خورا ورته خوشاله شوه داسې چې هغه زموږ بحث یې هم په کــې ډوب کړ... ځکه یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته خپه کيږه مه، اونه زه غواړم چې تا په دغو خبروبانــدې خواشــينی کړم. يوازنۍ خبره داده چې دغه ټکي که انسانان له يوه اوبله پټ نه کړي،يــوه اوبل ته يې ووايو، دوی يوبل ته ورنيږدې کيږي، هغه واټنونه چې انســانانو پــه خپله په خپلوکې رامنځ ته کړي، کولای شي هغه په جوړجاړي اوناسته پاســته سره له منځه هم يوسي... خبرې تل د فکرونو صيقل کوونکې دي، همدا خبرې دي چې فکرونو ته رڼايي ورکوي اوپه خپلې دغــې رڼــايي ســره يــې ترتيــارو ورهغې خواته پورې باسي...

زموږ دعاشقانه محفل خبــرې اوس ديــوې درنــې فلســفې لمنــې تــه ورغزيدلې وې، زه پوهيدم چې هغې ته يې لکه دترياکی ناروغ په شان خونــد ورکاوه ځکه يې ددغو خبروپه تودوخه کې د زړه خبره له يــاده وتلــه، اومــا دا تسل ورکړ:

ــ نه نه، نه خپه کيږم، زما ذهن هم صيقل ته اړتيا لري، زمــا ذهــن هــم تيارو داسې رانښکيل کړی چې زه هم ورته حيران يم... خوپام ته هــم پــه اوړو کې ويښته مه ګډوه او خپله روښانه خبره، دناڅرګندو خبرو په ورا کې پــه زوم پسې مه ليږه...

لکه چې زما خبره يې يوڅه په غوږو درنه ولګيده ځکه يې په حيرانتيــا سره راته وکتل اوويې ويل:

ــ په خبروکې دخبرې مانا؟

ــ مانا داچې دوه کوه يوه اوره...

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغې خپلې نیمګړتیا ته پام شو ځکه یې زرلاس زما پراوړه کیښوداوسره موسکی شوه:

ــ ډیره ښښنه غواړم. بس داده خوله مې وتړله، زه تاته غوړیم... که مې نوره خبره ترخوله راووته ته کولای شې زما خوله راوګنډې...

مخکې تردې چې ماته دخبرو وار راکړي، له خپل بکس څخه یې دمتایي دوې ټوټې راویستې، یوه یې ماته ونیوه اوبله یې خپل خانته په خپل لاس کې، ماپوښتنه تزې وکړه چې داڅه شی دي؟ دې راته وویل چې متایی، ما دمتاتې نوم اوریدلی و، خو په مانایې نه پوهیدم چې خوړې ته وایی، زموږ په غزنې کې به چې کله هندوانو متایی خوړه موږ ته یې خوند نه راکاوه، په دې چې موږ به فکرکاوه چې دابه څه شی وي، پاک به وي که ناپاک؟ خو اوس چې لکشمي مخکې راته کیښوده، که څه هم ماته دغزنی هندوان یاران رایادشوي وو خو چاره نه وه، له هغې مې واخیسته او خدای مې ورته یادکړاولکه چې دې لږ لږ خوړه ماهم ددې په شان دهغی په خوراک باندې نری نری پیل وکړ، هغه مې تردې دمخه وخوړه،که څه هم خوندوره وه، له ځان سره مې داسې چې ددې له پاره دپوښتنې ځای پیدانه شي په کرار وویل:

ــ باید که زهرهم وي ویې خورم ځکه چې یارد یار له پاره خوري...

راموسکۍ شوه، زما خبره لا پای ته نه وه رسیدلې چې دې هم پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ تاکله پخوا هم هندي متایی خوړلې وه؟

ــ هو، ولې نه،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ چیرې اوکله؟

ــ تیره اوونې دحضرت بختیارکاکې په مزارکې یــوې زړې ښــځې راتــه ونیوه اوومې خوړه...

ــ بختیارکاکې څوک دی؟

ــ هغه دهند په لتو باندې داسلام یونومیالې صوفی تیرشوې...

ــ دهغه مزارچیرې دی.

ــ دقطب منار لویدیځ ته په مهرولی کې...

ــ هو، ما هغه لیدلی خو په دغه نامه یې خلک نه یادوي...

ــ کوم بل نوم لري؟

ــ هو، دهغه مزار په مهرولي کې په صوفی سنت باندې نامتودی...

هغې په دغه اړه هم ښه معلومات راکړل، داچې ولې یې صــوفی ســنت بولی، دهغه یادونه یې هم راته وکړه، هغې ددغه لوی صوفی مزارځکه معلــوم و چې داهلته تل له خپلې انې سره دهغه مزارته تله اودلته یې دهغه په وړانــدې دالله دربارته دمراد لاسونه ډیر پورته کړي وو، خوله دې سره یوه خبره تراوسه هم ورسره پوښتنه وه اوهغه داچې ددغه صوفی مزارته پــر مسلمانانوبرســیره هندوان، سکان اود نورو عقیدو پیروان هم راځی، ولې؟

ما ورته وخندل او ورته ومې ویل:

ــ ولې ته خپه کیږې چې که دنورو عقیدو پلویان هغه ته ارادت ولري؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه نه، مقصد مې دا نه دی، یوازې دومره خبره ده چې مسلمانان داسې نه دي، هغوی دنورو مقدسو ځایونو ته دومره نه ځــی، وګــوره څــومره خلــک دصوفی سنت مزارته ځي اوراځي... ته کله دهندوانو کوم مندر ته تلی یې؟

ــ ته غواړې چې په دغه پلمه مې اوس مندرته هم بوځې؟

ــ نه نه، زه نه غواړم، زه یوازې غواړم پوه شم چې ته ځې اوکه نه؟

ــ زما له پاره هلته اودلته تګ زما دزړه خبره ده، زه که خپل جوما ت هم ځم، له خپل زړه سره ځم اوکه ستاسې مندرته مې هم څوک بوځی لــه خپــل زړه سره به ځم... له خپلې مینې سره به ځم، له خپلې یــوې اوتلپــاتی مینــې سره... زمونږ پخوا نو مونږ ته داخبرې ډیرې پخوا کړې چې:

زه خود زړه درد غواړمه په هریوه مذهب کې...

ــ داخبرې خو په کتابوکې دي، خو زه پوهیږم چې ته مندر ته دتلواجازه نه لرې...

ماورته وویل چې نه داسمه نه ده،یوه مینه هغه چې زه پرې بــاوري یــم داسې څه نه ده چې دهغې لپاره باید جومات اومندریوازنې ځای وي، ځکه چې هغه په دغو وړو ځایو کې نه ایساریږي... پرهغې باندې دهغې لیوال لکه پرشمه باندې پتنګان همداسې راچورلی... کله چې دیوې شمعی په رڼا باندې، هغه هم په تورتم کې دپتنګانو لیکې راماتې شی، څوک پوهیږې چې په هغوکې څــوک عیسویان، څوک هندوان اوڅوک مســلمانان دي؟... مینــه دزړه آوازده اودزړه سندره... که داسې نه وای مونږ به کله هم دزړه خبرې دزړو په سندرو کــې نــه ویلې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي فکرکاوه چې زه داتولې خبرې له ډېره قهره کوم، خو داسې نــه وه، لږسره جدی غوندې شوه، راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ په خبرو دې پوهیږم، خو پردې چې دزړه خبرې دزړه په سندرو... پــه دغه دې پوه نه شوم...

ــ خیرپه دې به هم پوه شې...

ــ څنګه؟

ــ که موږ داسې وای لکه چې نور زموږ په باره کې فکرکوې نو بیابه مــوږ دخپلو زړو په سندروکې دانه ویل:

یارمې هندو زه مسلمان یم دیارله پاره درمسال جارو کومــه...

کله یې زما له خوا داتیکې واوریده، دومره سره تلولۍ شوې وه، چې نــه پوهیده څه وکړی، په وارخطایی راته وویل:

ــ داجادوګرې سندرې تا دومره چیرې زده کړې... یوځل یې بیا ووایه...

- ښه خبره دوه ځلې څوک چا ته نه کوي...

ــ مهرباني وکړه، یوځل یې بیا تکرارکړه...

ــ یارمې هندو....

څوځلې یې لکه لیونې له ځان سره زمزمه کړه، هغه یې دومره خوښه شوې وه چې لکه دونې څانګه دهغې له پاره همداســې زمــا ترســررا تاویــده اوتاویده، داسې چې له ډېرې مینې یې غوښتل زما سر پــه خپلــه غیــږه کــې ونیسې او... خو داکاربې ونه کړیوازې یې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ته رښتيا دولت خان يې... تاسې چې څومره لوی زړونه لرئ، هغــومره له مينې اوعاطفی هم ډک دي، اوکه داسې نه وای دداسې سندرو ايجاد ګربه نه وای... زماانې ګرمه نه ده چې تل ستاسې دهمدغې لويی خبرې کوي...

ما که هرڅومره ورته وويل چې ستا انې ولې داشان خبرې کــوي، هغــې مې د ام دونې پاڼه سترګو ته وښوروله، ترلاس يې ونيولم اوله هغــه ځايــه يــې پورته کړم... لمرنوي د مازديګر په ټنډه زيړي سلامونه کول، چې مورږ دام دونې له سيوري راپورته شو، روان وو خودا تراوسه هم لــه ځــان ســره پــه زمزمــو وه،داسې چې سريې هم ورسره ښوراوه، د مات زړوقدمو په اهنګ کې يــې پــه نازک خوږيرخوارږه هندکي غږکې درګرده له خولې راوتل:

يارمې هندو زه مسلمانه دیارلپاره درمسال جارو کومه....

يارمې هندو... يارمې هندو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۴)

په هندوستان کې دکال ښکلې ورځې، دکال ښه موسم اودمیلو موســم له سپتمبرڅخه وروسته پیل کیږي، دغه شپې ورځې لکه زموږ په وطــن کــې دترخه ژمې له ښکیل څخه دوتلوشپې ورځې پسرلنۍ وي،دلته له ګرمیوڅخه دوتلودموسم شپې ورځې همدغه دي... په همدغو شــپوورځوکې هــم ګرمــي اوهم درانه برساتونه پای ته رسیږي... دډیلی په ښارکې هم دغه شپې ورځــې دمیلوورځې وي، په دغه ښارکې دمیلوترټولو ښــکلي ځایونــه، هغــه تــاریخی ځایونه دي چې هغه په هندکې دمسلمانو واکمنانانو له خواجوړشوي اودهغوی تلپاتې یادګارونه بلل کیږي... اوس ټول هندوستان یوه خــوا اودغــه تــاریخی اوهنري ارزښتونه بله خوا دي، که دهندپراخې خاورې دغه هنري یادګارونه په خپله ټنډه نه درلودای، ښایی چې هندوستان به کله دهند اونړې دسیلانیانو له پاره دپاملرنې وړسیمه نه وه، که تاج محل غوندې دمینې یادګاردغه هیواد نــه درلودای، چابه ددغو درنو درنوبرساتوپه لور له لرې لرې هیوادوڅخه پردغه لور رامخه کوله، هندوستان داسلامي دورې پردغو هنــري وړتیــاوو تراوســه هــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوچت دی، اوددغه پراخ هیواد ښکلادمسلمانانوپه لویی کې لکــه لــه لمرســره مینه هرچاته ځرګنده ده...

له اوږدې مودې راپدې خوا لکشمي غوښتل چې ما دډیلی پــه تــاریخی ځایونوباندې وګرزوي، خو دایوه، دوې اوونۍ کیدې چې ویل یې زموږ ټولګیوال ټول غواړي، په ګډه دډیلي پر تاریخی ځایونو باندې راوګرځــي، کــه څــه هــم ماورته وویل چې ما ددغو تاریخی ځایویوزیات شمیرتراوسه لیدلي دي، خودې بیاهم ټینګاروکړ چې ددې له ټولګیوالو سره په دغه سفرولاړشــم. دیکشــنې ورځ وه چې موږ اته نهه کسه یوځای په دغه نیت له کالج څخه وخوځیدو، موږ په هغه ورځ خورا ډیرځایونه ولیدل، قطب مینارته هم لاړو، دهغه ددنګې لویی په لمنه کې موږ اوټول سیلانیان لکه میږتانه یوې اوبلی خواته سره خواره واره شوو، لکشمی له ماسره وه، هغې ددغه پرتم لوړتیا ته وکتل، کلــه چــې هغــې دمازدیګرلمرته مخامخ ددغه سترمنارلویی او لوړتیاتــه کتــل، خــورا ښــکلې ښکاریده، هغه سره له دې چې دا دهغې لویی په پرتم کې ډوبه وه، ما په دغــه شیبه کې خدای شته دهغې دنندارې پرتم ته کتل، دهغې اوچتو کتــو دهغــې دمخې خوا پیکی هم شاته ور واړاوه، داسې چې که هرچا په هغه شیبه کې هغه لیده، دهغه خورې زلفی یې لیدې نوله شکه پرته یې دمجنون ولې ښکلې ونــه اودهغې دنګتیا سترګوته دریده، ماته په همدغه مهال کې هغه ښــکلی پښــتو شعررایادشو چې :

(ته چې په بام باندې ولاړه وې تا چا ته کتل

خلک زما په ننداره وو چې ما تاته کتل...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ترډېرو پورې دهغه مينارلويې اولوړتياته وکتل اووکتل، کلــه چــې دهغه له کتووزګاره شوه، ماته یې وکتل، سترګې یې له اوښکو نه پوهیږم چــې ولې راډکې شوې، غبرګې غبرګې اوښکې یې لکه دبرساتي باران څاڅکي مړې مړې توې کړې، په داسې حال کې چې زما پراوږه یې خپــل لاس نیــولې و، پــه ژړغونی اکریې راته وویل:

ــ ما دلومړي ځل له پاره دغه لويې د دغه لوی اوګې ډیلی په زړه کې نن ولیده...

ددې دغې خبرې ما ته هم پوښتنه را پیداکړه، خو وروسته راته څرګنده شوه چې هغه په خپل دوه وشت کلن ژوندکې دالومړی ځل و چې دلته راغلــې وه، دایوازې لکشمی نه وه، زموږ په ډله کــې چــې دډیلــی ښــار اوســیدونکی مسلمان هم وو، هغوی هم تراوسه نه قطب مینارلیدلی و اونــه پوهیــدل چــې داکله اوچا جوړکړی دی. بشیراحمدخان زموږ په ډله کې یوبل کاکــه ځــوان و، کله چې ما له هغه څخه ددغه لوی میناردجوړیدوپه اړه پوښــتنه وکــړه هغــه خپل ټول معلوما ت په دغه جمله کې خلاصه کړل: (ماته مې مشرچاچا ویلــی چې داد انګریزانو په دوران کې یوه مسلمان جوړکړی دی...)

لکشمی په دغه شیبه کې بدله شوې وه، له هغې سره اوس یوبــل شــان احساس مل شوی و، هو، یوبل شان داسې چې سړی پرې پوهیــده ددې دغــه دروند احساس له یوه درانه افسوس اوارمانجن دریغ سره ملګری دی، داســې احساس چې زه هم نه پرې پوهیدم... په دې چې هغې په خپل هغــه احســاس باندې خپله خوله پټه نیولې وه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماسره دمنار په شمالی لور روانه شوه،هلته دډيلي ديوه لوی واکمـن التمش قبرو، کله چې ما دالتمش وران شوی قبرته لاسونه پورته کړل، دي هـم دواړه لاسونه لکه زما په شان پورته ونيول، ما خپله دعا وويله، خوددې لاسونه لاهم داسې په هواکې پاتې وو، راته موسکی سوه، اوهيله يې راڅخه وکړه، کوم څه چې ما په دعاکې وويل هغه دې ته هم ووايم: زماله پاره دهغې دغه شـيبه په ځانګړې توګه خورا مهمه وه، هغه شيبه، هغـه انځـور: ښـکلې دنګـه ونـه، ژړغونې تورې سترګې، اوچته پـزه، ښـکلی غـاښ، هماغـه شـان لکـه چـې دپښتونوميالی شاعرحميد ماشوخيل کله چيرې له چـا سـره ليـدلی وو، اودا اوس يې دالله دربارته دواړه لاس نيولي دريدل، ما ته دغه انځـور يوبـل شـان انځور راکړ، هيڅ مې ورته ونه ويل، يوازې مې ورته کتل چې دې بيا راته وويل:

زريوڅه راته ووايه، لاسونه مې ښوري، سترې شومه...

مابياهم له يوڅه کتو وروسته ورته وويل چې له پاک خدايه دډيلي دغه سترټولواکمن ته دښښنې غوښته وکړه اووايه چې ددغه لـوی پاچـا ځـای دې جنت وی... هغې په خپله نازکه ويناکې دهغه لـوی پاچـا لپـاره همدغـه دعـا وکړه...

ـ ای لويه اوښتونکيه څښتنه....

څوشيبې يې دهغه ستړواکمن قبرته په ځيرځيروکتل، هغه دزمـا نـې ديوه لوی واکمن مزار و، خوهلته اوس کراره کراري وه، هلته اوس له مورِ دواړو پرته نورڅوک نه وو، اوهلته نن هيڅا هم چا ته نه ويل چې دلته اجازه نشـته... دلته مه ګرځی... چې دادهندوستان دسترټولواکمن قبردی...اودلته دهغه لوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

واکمن په دربارکې اوس له مجنونوملنګانو پرته دبل چا ټییکــه نــه وه، اوهغــه اوس دلته له ځان سره نه زور درلود اونه هم زر... لکشمی ته ددغه لوی پاچا په باب دخپلې انیۍ هغه خبره وریاده شوه چې دې ته یې کړې وه:

(داهغه لوی واکمن دی چې دده په زمانه کې به دډیلی ښارته پرتــه لــه اجازې په هواهم څوک نه شول نه راننوتلای...) خواوس دومره یوازې دی چــې زاړه قبرته یې زموږ ژړا راځی اوموږ یوازني څوک یو چې دعا ورته کوو...

زما هم زړه اوس دغې سړې فضاته راتنګ شوی و، ځکه مې لکشمی ته وویل:

ـ ما مې له موره داخبره اوریدلې وه چې په دنیاکې له یوه خدایــه پرتــه نورڅوک لوی نشته، لویی یوازې له هغه سره وړده، دانورې لویی دځوورځودي، وګوره دادنړې دوخت لوی پاچا و، خو نن یی هغه خواخوږي،لویي او هغه پــرتم چیرې دی چې دغه نړیدلې ګومبزه یــې ورجــوړه کــړي... ټــول کــال دهنــد برساتونه وربانديې اوری، له یوه خدایه پرته یې نورڅوک نه غږ اوری اونــه یــی هم څه پروا لري... هرانسان باید هروخت له ځان سره په دې بــاوری وي چــې یوه ورځ داسې وربانديې راتلونکې ده چې یوڅوک ورته ویلای شي:

یووخت پاچا وم اوس ملنګ ددنیاشومه...

موږ دواړه دهغه مزار له څنګه راپه دې خوا شو، روان وو، چــې پــه زړه کې یی یوه بله ورتیره شوه او له مایی پرته له مقدمې پوښتنه وکړه چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ دولته... راته ويلای شې چې کله سړی مړشی سوځيدل يی ښــه دی که ښخول؟

ددې دغې پوښتنې يوپه يو له اوريدنګ سره سم حيران کړم،نه پوهيدم چې څه ورته ووايم،په دې چې دانوپه خپله څه ساده پوښتنه نه وه اونه هم ده خو زرخدای راجوړوله اوترخوله مې ورته راووتل:

ـ تاسې ته سوځيدل اومور ته ښخيدل ښه دي... تاسې ته دامنظــوردی اومور ته هغه...

ما نورڅه دې ته نه شوای ويلای، په دې چې زه تردې زيات په دغــه اړه نه رغيدای شوم اونه مې نورڅه ذهن ته راتلل، خودې بياهم له ماهيله لرله چې زه بايد يوڅه ورته ووايم، دې غوښتل زماله خولې دا واورې چــې داغــوره دی اوياهغه... خوماهمداورته ويل چې ستاسې يې هغه اوزمور يې دغه...

خو ددې زړه لاهم له ما څه غوښتل، هغه چې دم ګړې له ماسره نــه وو، زه په همدغه سوچ کې وم، چې ددې له خولې په موسکا موسکا کې راووتل:

ـ نه سول ښه وي...

په دې خاطر چې ددې دليل مې اوريدلی وي، غوږ مې ورته ونيــو، خــو داسې څه چې زماترهغه دې ښه وي له دې وانه وريدل، هغې همداويل چې کله انسان له ژوند سره خدای پامانی وکړي هغه له (اپروالا) ســره يوځــای کيــږي، چې وروستی سرمنزل هماغه دی...

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوځه نورې هم یې راته وویلې، خو زما له پاره بیاهم ډیرځه نوي په کـــې نه وو، راته موسکی شوه اوپوښتنه یې رانه وکړه چې ته ولې په دغه برخه کـــې څه نه راته وایې، تا خوتل زما یوه خبره هم بې له ځوابـه نـه ده پریښـــې، اوس ځنګه چوپ شوې، زه پوهیږم چې ته له سوځیدو ځخه ډاریږې، وګـوره زمــوږ هندوان څومره میړني، څومره زغمونکي دي چې اورتروروستې لمبې پورې هم په خپلوهډوباندې اخلي اوتروروستی لمبې پورې یې له مینــی ســره یوځــای زغمي...

پرې یې نه ښودم، څومره مې چې ځان یوې اوبلې خواته ناګــارکړ، ونــه شوه، هغې په دغه اړه له ما هم یوڅه ویل غوښتل ځکه مې زړه نازړه ترخولــه ورته ووتل:

ـ زما لپاره نه سوځیدل مهم دي، اونه هم ښخول، کاشکی دایــوهم نــه وای، دادواړه ښه نه دي، دواړه هغه څه دي چې انسان له خورا ناکامی هغو تــه ځان سپاري،که رښتیا مې پوښتې زما دادواړه له همدې امله نــه خوښــیږي او دواړو ته په ښه سترګه نه ګورم... هو، زما نه داخوښیږی اونه هم هغه...

دواړه انسان اوژوند دابد له پاره د ورکې اوپای پرسرمنزل باندې سپاري، داسې چې بیا یی کله هم پردغه خوا نه راپریږدی او نه یې په زړونو کې دومــره رحم شته چې دیوه درنګ له پاره اجازه ورکــړي چــې هســې یوځــل خپلــې سترګې شاته ور واړوې... دوې زموږ دزمانې تراتوم لرونکوواکمنانــانوهم ظــالم اوبې رحمه دي...

په دوې کې ښه نشته،دواړه بد دي دواړه، که ستاسې دی اوکــه زمــوږ... دوی دواړو ته دنیمې لارې ناځوان ملګري ویلای شو ځکه چــې دوی لــه مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره زموږ دخوشالۍ په پای کې ډېره سخته ناځوانی کــوي... زه خــو لــه دغــو دواړو سره مینه نه لرم... ستاپې خوښه...

په فکرکې راته ډوبه وه...نه پوهیږم چې په زړه کې به یې څه ورتیریدل، مخکې تردې چې له ملګرو سره یوځای شو اوچالان موټرته ورپورته شوو زمـا داخبره یې ومنله اوراته ویې ویل:

ــ ته رښتیا وایې، څوک اوخه شی چې له اذله مخکې ژوند په ورکه اونابودۍ سپاری، هغوی تل بد وي، هغوی ښه نه لري اونه په ښو یادیږي ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۵)

زما اولکشمی ناسته پاسته ورو ورو یوه پرله پسې سلســـله شـــوه، یـــوه غمیزه شوه، مور دکالج په شاوخواکې له یوه بل سره لیده کاته درلودل.له هغې سره زما ناسته پاسته هم د ځان ساتي پرپوله باندې روانه وه، په دې چـــې کـــه رښتیا ووایم، ددې نوروتودو خبرو خو زه چندانی زمری نه وم، هغه هم په دغه حال اوله داسې چا سره چې ژوند یې لکه آینه په تودو اوسړو دواړو کـــې راتـــه خولې خولې کیده. خودهغې دغه حالت هم نه شوای کولای چې زما داحساس لیونتیا راوپاروي، ځکه مې دځان له پاره امن اوخوندیتوب په دوراندیشی کـــې لیده. ما دهغې داحساس لمبې نه احساسولې، په دې چې تراوسه پورې دهغې دژوند سکې ماته یوازې خپله یوه خوا راښوده. دهغې په کړو وړوکې، دهغې په ښکلاکې شهوانی اوشیطانی تلوسې زما فکراو احساس نه بدرګه کاوه، ان چـــې دهغې په تودو تودو تلوسو کې زما احساس سړیده خولاتودیده نه...

په هندوستان کې هم لکه دلویدیز غوندې دجمعې ورځ رخصتی نه وي، ښوونځی اوپوهنتونونه خپل کارلکه دنورو ورځوپه شان په عادی توګه ترســـره کوي، همداسې دمنې دجمعې یوه ورځ وه، سخت شمال لګیده چې مـــور دواړه دیوه کتابتون په زړه ورننوتو، په لومړي پوړ کې مو څـــه دویلـــو لـــه پـــاره ونـــه موندل، همداوه چې مخامخ پنځم که شپږم منـــزل پـــه بریښـــنایی زینـــه کـــې ورپورته شو، په بریښنایی زینه کې مخامخ لویه هنداره وه، مور دواړه هغې تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ ودريدو، خو داسې ښکاريده چې هغې هندارې هم زماشـلې اوزيـرې ځواني ته دلکشمی د پی مخې اوښايسته ځوانې په پرتله هرکلـی نـه وايـه... دزينې داشارې تنې دپنځو پرتوري باندې ودريده... موږ ترې راووتـو، مخـامخ دلوستنې دالان ته ورغلو اوهلته پريوه ميزباندې يـوه اوبـل تـه مخـامخ آرام کيناستو...

شمال يې ويښته داسې ګډوډ کړي وو، چې هرچا فکرکاوه، همـدا اوس ځوشيبومخکې دچا دمينې لاس دهغې د زلفوله تـاو راتاوځخـه را وتلـي دي، ډيلی په کال کې يوموسم همداسې لري چې په جنکيوباندې سړی ګمانی کوي اوډول ډول پوښتنې دسړي ذهن ته ورولي... خو ښه والی په دې کې دی، چـې دلته ځوک ځوک نه پوښتي، دلته لکه زموږ په ملک کې ځوک په چا پسې پلته اوڅراغ نه وي، دلته ژوند په رښتياهم لکه جمنا غوندې ټول عمر په پټه خولـه روان دی، اوهرڅه يې يوازې په زړه تيريږي، دلته ژوند له چغوسره ملګری نـه دی، بلکی دلته ژوند له خوند اودرد سره درازونو سندرې وايی اوځان داورپـه لمبوکې دمرګ تردمه ځايه رسوي، هلته له سندرو لويږي... خوانګازې يی زربيا نه آراميږي...

لکشمي ته په داسې حال کې چې په خپلونازکو ګوتويی دمجلـې پـاڼې اړولې رااړولې ورياده شوه:

ـ هو، رښتيادانی کره مې له مورسره تللې وم، هغــې راتــه وويـل چــې دولت خان ته مې سلام وايه...

ماورته وخندل،په زړه کې راتيره شوه، نه ليدلي، نه کتلي، سلامونه تللی رغلي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ډېره مننه، دهغې يې له سلام سره څه دي، ولې يې نمستې نه ويل؟

ـ تاسې سلام واياست، موږ نمستې، هماغه يې وايه...

ـ مننه، زما سلام نمستې دواړه ورته وايه... يوه ورځ بـه يـې ليـدو تـه ورځم... اوځان به ورښيم...

ـ هو،هغې هم وويل چې يوه ورځ يې راوله...

په لکشمي هغه په رښتياهم ډېره ګرانه وه ددې په وينا هغه ددې هرڅه وه له هغې سره به تل کيناسته اوپاڅيده، ځکه هغې به تل ويل چې دا له هغـې څخه تل دپخوا په اړه پوښتنې کوي اوهغـه يـې هـم ورتـه وايـې... يـوه لـه هغوتيرويې په دغه ورځ ماته هم وکړه:

ـ زه هغه تل ګړوم، دپخوانو زمانو پوښتنې ترې کوم، دپخوانو په خـاطر له هغې سره مينه لرم، داچې پرما تيريادونه ښه لګيږي دهغې ليدو تـه ورځـم اوپه شپوشپويې اوږدو اوږدو خبروته غوږ نيسم اويايې ترې ليکم...

زما له پاره هم ددې داخبردپاملرنې وړوه ځکه مې پوښتنه ترې وکړه:

ـ په ليک لوست پوهيږي؟

زما دغې پوښتنې دهغې حيرانتيا راوپاروله ځکه يـې پـه جـدي توګـه ځواب راکړ:

ـ هو، هغې ډېرڅه ويلي، هغې کمبريج هم پـاس کـړی، ډېرڅـه يـې ليکلي دي اوهغه په ډېرو خبرو باندې ترډېرخلکو ښه پوهيږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې دغې خبرې زما غوږونه راوکړنګول، په دې چې تردغې شيبې پورې ما فکرکاوه چې دهغې انې به هم لکه زما دانې غوندې په پښتوسترګو دېخوانو کيسې په تورو شپوکې کوي... خو اوس دهغې په اړه زما نظرګردسره بدل شوی و. داچې لکشمي به په هره اوونۍ کې هغې ته ورتله له هغې به يې يوه نوې خبره زموږ په باره کې اوياهم زما په باره کې راوړه، ځکه مې نن هم دنوې خبرې يادډې اوونې دخبرې پوښتنه ترې وکړه:

ــ په دغه اوونۍ کې يې هم څه نوې خبره درته وکړه؟

هغې وويل:

ــ له هغې څخه زما پوښتنې اوس تل ستاسې په باب وي، له هغې سره تراوسه زما ددولت خان کيسه پای ته نه ده رسيدلې، دهغې دولت خوښېږي، دهغه په اړه کيسې کوي، په دې چې ددې انا وايي هغه ددې دانا هم خوښيده، زما دانۍ انا هرڅه دهغه په باب اوريدلي وو، خو ددې هغه ټولې اوريدنې دکتابوخبرې دي... هو، دهغې ددولت کيسې خوښېږي، له هغو سره يې سروکاردی، خو زما له دولت خان سره ناسته پاسته ده، هغه ددولت خان کيسې ماته وايي اوزه هغه بيا خپل دولت خان ته وايم... مانا داچې له دولت خانه تردولت خان پورې...

ما ته يې پوښتنه راپيداکړه چې پوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ستا دولت خان؟

دې زر راته وويل:

ــ خبرې ته کونج مه ورکوه، زما دوست دولت خان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې ويل چې دولت خان لوی اوبريمن جنرال و، خو دريغــه چـــې يــوه خورا لويه غلطی ترې وشوه...

ــ هغه څه وه؟

ــ هغه داچې که ده خپله په بابرپسې کابل ته استازي نــه وای اســتولي اودهغه پرځای يې ابراهيم لودي خپل تيروتنــو تــه ځيرکــړی وای، نوبيــا بــه هندوستان دپرديومنګولو ته نه لويده، دولت هغه له کابله هند ته راروان کــړ، غوښتل يی چې پر خپل لاس يې دډيلي پرتخت کينوي، داچې دې په لاره کې ناروغه شو، اوياهم ناروغه کړشو، ترډيلی پورې راونه رسيد، بابرچې دده په پله ډيلی ته راوخوځيد هغه دده له برکته دډيلي واکمن شو...

لکشمی لا داغم لړلې کيسه کوله، لايې پاې ته نه وه رسولې، زما زړه يې راتنګ کړ، په دې چې داډول خبرې زما لپاره چې له دغــو کــړو وړو وروســـته هندوستان ته راغلی وم يوڅه دردونکې په دې وې چې که څه هم هغه زما لــه راتګه خورا پخوا تيرې وې، خو زما لپاره داسې وې لکه چې همداڅه موده پخوا په دغه مځکه باندې تيرې شوې وي ځکه مې دخبرولړې ورغوڅه کړه:

ــ جالبه او دردونکې....

زه همداسې دڅو شيبوله پاره دفکرځولې شوم، لکشمي لکه چې زما په دغه اکرباندې پوه شوه، لاس يې دميزپرسر زما لورته راوغــزاوه، داســې چـــې غوښتل يې څه راته ووايي، لايې موسکا په څيره اوشونډو کــې غــوټی غــوټی کيده، چې ترخوله يې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ فکرکــوم ډیرخپــه شــوې، خپــه کیــږه مــه، لــه دغــې کیســې پــه سوونوکلونوتیردي، دا اوس دتیرو او نژدې له یاده وتلو یارانو یوه یارانه وه، هو، یارانه...چې هغه مهال تیره شوې هغه ستاخبره په هماغه مهال په کې دمینــې بنګړي مات شوي دي...

ما په مینه مینه ورته وکتل،دې هم داسې راتــه کتــل چــې پــه خپلــو تورسترګو کتوکې یې له مانه زما مینه ناک کاته په موسکا موسکا سره ولوټــل، اوس یې زما پرځای هم خپلولاسوته کتل، چې ماځواب ورکړ:

ــ چې خپه شم څه به وکړم... خوستا انابايد زر وګورم... هغې نورهم څه نوي درته وويل؟

ــ ښښنه غواړم. ما غوښتل چې هغه بله خبره هم درتــه وکــړم، خــو تــه دومره زر ځوابي شې چې له ماڅخه اصلي خبره په بله لاره شي...

ــ مامې لاس دهغی پر لاس کیښود اوورته ومې ویل:

ــ ډيره ښښنه غواړم، ما فکروکړ چې ستاخبره پای ته ورسیده...

هغه بیاراته په خندا شوه:

ــ زه پوه شوم چې پرتا باندې د دولت خان دتاریخی تیروتنې خبره ښه ونه لګیده، خوزما دانا دابله ترهغې هم درنه وه لکه چې ماته یې کوله:

ــ پټانان دتاریخ په اوږدوکې داســې قــام و او دی چــې لــویی واکمنــې ړنګولای شي، دوې ډیرملکونه اوډیرې واکمنې له نورو نیولې، خــو ترډیرویــې ساتلې نه دي، ځکه چې دوی لکه څنګه چې زر اتفاق کوي، همداســې زر بــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتفاقه كيږي هم، هغې وويل چې كله دوې خپلې دغې بدمرغۍ تــه دحــل لاره پيداكړي، تردوې به هوښيار اومهذب ولس په نړې كې بل نه وي...

رښتيا رښتيا، دروغ، دروغ نورنو ما دپورتنۍ خبرې په وړاندې ددليل په نامه څه له ځان سره نه درلودل، دې چې څومره دغه رښتينې فلســفه مــا تــه غړوله زه يې په فكركې ډوبلوم، يوازې دهغې تورو سترګو ته مې كتل، خــولې مې نوركار نه كاوه ښايي كه زما پرځاى بل څوك هم واى،همدغه اكربه يې مــل واى اوهمداسې حالت به خامخا وردغاړې كيده... دهغې نازكو شونډو ته مې په ځيرځير يوازې كتل،اوپه فكركې راتيره شوه نه چې په دغو درنو خبرو دهغــې ژبه اوشونډې نه وي زخمي شوې... دهغې دنګې غاړې ته مې وكتل چې نــورې هم ډاډول درنې اوزيږې خبرې په كې شته كه پاى ته ورسيدې....

هغه زما پر دغه حالت باندې پوه شــوه، چــې زه رښــتياهم ددې خبــرو يوڅه سوچې غوندې كړم... له ځايه اوچته پورته شوه، داوږده دهليز لــه هغــه سره يې په څو شيپوكې دشدوچاى دوې تودې پيالى په لاس كې رانيــولې وې، يوه يې زما مخې ته كيښوده اوبله يې خپلې...

ــ وڅښه هوا سړه ده، تود تود يې وڅښه...

ــ مننه، هو داچاى به زما سړه اروا يوڅه راتوده كړي...

ــ ستا سړه اروا؟

په همدغه خبره بې دزړه له كومې هيله راڅخه وكړه چــې نورنــو ددې خبرو بنه په بله خوا كړي، خپل لاس يې زما پرلاس باندې كيښود، دهغې لاس تود و، داسې چې كله يې زما پرلاس باندې كيښود، ما ته يې هم تودوالي خوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

راکړ... لکه چې داهم زما پردغه احساس باندې پوه شوه، زما لاس یې په خپل لاس کې کلک ونیو، راته ویې کتل وشرمیده... پرتورو سترګویې د ختلو بڼو دروند والی ما له ورایه لیده، داسې چې په خورا سختۍ سره یې پورته اوکښته کولې... ځکه یې دخپل زړه په تږوله تودوخه کې راته وویل:

ــ تا کله دبرسات په شپوکې دجمنااویادافغانستان دکوم سیند په آرامه غیږکې دسپوږمۍ ننداره کړې؟

ــ نه، ما یوازې داوړې په زړه کې دهغو دزړونو فریاد اوریدلی دي...

ــ هو، جمنا زما په همدغه آرام خوتاوده احساس باندې خوښیږي... آه، زما... آه...

لایې هم زما سوړ لاس په خپل تاوده نازک لاس کې تود تود کیده چې هیله یې راڅخه وکړه:

ــ داسې یوه ښکلې لنډۍ دې په یاد ده چې دم ګړې زما په زړه باندې راسیوری شي اوزما... یوه ښکلې لنډۍ چې ښکلا یې په ژباړه کې زخمي زخمي نه کړي...

څوشیبې مې په داسې یوه لنډۍ پسې خپل ذهن څراغ کړ، چې وکولای شی دهغې زړګې تسل کړي، یوه راغله، خو ښه مې نه شوه، دویمه راغله هغه مې هم خوښه نه شوه دریمه خدای برابروله، برابره شوه اومخامخ مې دې ته ترخوله ور ووته:

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې هغې سمه وا نه وریده زریی ترخوله راووتل:

ـ څه شی، څه شی، یوځل بیا یوځل بیا....

اورچې بلیږي اخر مړ شي زړه چې مین شي همیشه لمبې وهینه...

لمرلویدلی و، چې هغې بیا په خپله کتابچه کې دغه لنډې هــم وکښــله، داځل دغې لنډۍ پرهغې باندې درنه اغیزه کړې وه، داسې چــې ځومــادې تــه هغه ویله اوپای ته مې رسوله دتورو زلفو سیوری یې په کتوکتوکې زما پرخــوا راپریوت، په مینه مینه یې خپل مخ زما پرمخ باندې راولګاوه، ســریې راپورتــه کړ، په ځیرځیریې راته وکتل، سترګې یې سره وغړولې، څو مره یې چې کولای شول، دومره یې دخپلومینه ناکو کتوپه غیږه کې ونیوم، داسې چې ما تــه یــې زما دمشرې خور مینه ناک کتل رایادکړل، هو، دهغې چې کله به یې په شوخۍ باندې ووهلم، زما به نورڅه له وسه نه کیدل په زوره زوره به مې ژړل، هغې بــه چې زما اوښکې ولیدې، زر به راغله اوپه غیږ کې به یې ونیوم، پــه یــوه اوبلــه خوابه یې ښکل کړم، زارۍ به یې راته وکړې چې نوردې نه وهم مور اوپلار تــه ونه وایې ... ، زما به هم زړه تسل شو، اوځان به مې آرام ونیو، لکشمي هم اوس ماته په همداسې یوه حالت کې بریښیده، زه اوس هم نه پوهیدم چــې ددې زه خوښ شوی وم که دغه خوږه لنډۍ اوکه دواړه، لنډې یې څو ځلې نوره هم پــه خپلوشونډو باندې یوې اوبلې خواته سره و زغلوله، ما ته یې کتــل اولــه ځــآن سره ګډه وه:

اور چې بلیږي.... اخر... مړ شی... اور... چې... به لیږي...آخر...

(c) ketabton.com: The Digital Library

لایې دویمه مسره نه وه ورپورې پتلیز کړې چې سترګې یې لــه اوښــکو راډکې شوې، غبرګې منګولې یې خپلو غبرګو سترګو ته ونیــوې، داچــې ولــې اودخه لپاره، داهغه څه وو چې ددې دزړه په تل کې وو، هغه یې ماتــه هــم نــه ویل،او کله کله به یې په هغوباندې لا ځورولم هم... نن هم زه نه پوهیدم، چــې پردې دغې ټیکۍ اغیزوکړ اوکه به نورڅه وو،هو، پرې پوه نه شــوم،ځکه چــې لکشمی کله کله داشان درنه خو نا سپړلې ژړاما ته په درنو درنو کتوکې کوله...

ترسکنې ماښام هم خبره تیره وه، هغې نن له ما هیله وکړه چې ترکوره یې باید بدرګه کړم، ورسره ومې منله، ددې کورته چې کومــه لاره ورغلــې وه، هغه هم پرګڼوکوڅو اومالتو باندې تیره وه، په هرټکی کې به یې یوه یــوه نــوې خبره راته کوله، دلته هم مسلمان اوسی، انا مې وایی دلته هم پټانان اوســیدل، دلته لږ هغې خوا ته د...صوفی... زیارت دی....

لا دغه لړی پای ته نه وه رسیدلې چې موږ ددوې کورته څیرمه ورسیدو، دلوېې بنګلې مخامخ یې دسړک په سر یوه لویه غریبه کورنې په چوپړې کــې اوسیده، اوټول عمر یې دهمدغه سړک پرسرتیرشوی و، دکورمیرمنې دخپلــې چوپړی مخ ته اوربل کړی و اوله خپلو پچیانوســره خوشــاله ورتــه ناســته وه، اوربلیده اوکرارې کرارې لمبې یې کولې، موږ لا دلکشــمی دوې کورتــه نــه وو رسیدلی چې د اورلمبې یې ورو ورو تتیدې، لکشمی هغو ته وکتل، اودهغو لــه کتو سره سمه یې لنډی په شونډو راغله، دا له موټره کښته شوه، دکورموټروان یی په دروازه کې دریدلې و، چې ما بیرته خپل استوګنځی ته راورسوي، دې له ما سره خدای پامانی وکړ، بیایی په یوه اوبله خوا دزړه له کومی مچې کړم، کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه موټر ته وختم اوترهغومو چې دا له سترګو الونيا کيده، هغــه ولاړه وه او لاپې هم دخپل زړه درد ته دهمدغې لنډۍ ببوزې په سوچ سوچ کې واهه چې:

آورچې بليږي اخر مړ شی...

آورچې بليږي... آخرمړشي...

زړه چې مين شي هميشه لمبې وهينه ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۶)

نه پوهیږم، څه مې لیکل، یوڅه خــومې لیکــل، پــه هغــه ورځ مــې ان ترماښامه بورې لیکنه وکړه، ګوتې مې پرقلم باندې درنې درنې شوې... دپـاڼې پرڅولیکل شویو کرښو مې کینښودې اودمیزله سره پورته شوم، دکوټې دهلیز ته ووتم، نوې دسکنې ما ښام څپه راخوره شــوې وه، تیــارې کرارکــرار ځــان راغوړاوه، په دهلیز کې پښه نیولی غوندې شوم، زما کــوټې تــه مخــامخ زمــا هندي ګاونډي انند پرکاش اودهغه میرمن چاندني دواړه تاوده تاوده ګر ځیدل، زما یې هم تلوسه کړه، څوشیبې ددوی برنډې ته مخامخ ودریدم، دلتــه بــه زه تل دریدم، کله کله به مې له همدغه ګاونډي اویادهغه لــه میرمنــې ســره لــه همدغه ځایه خبرې هم کولې، په دغه ورځ هم دلته ودریــدم، خــو دوی خــورا بوخت راته معلوم شول، څو شیبې نه وې تیرې چې چاندني یوه ګیډۍ شــمې په لاس کې راووته، یوه یوه یې دبرنډې پردیواله باندې له دغــه ســره ترهغــه کتارکینښودې اوبیایې له یوې نرۍ دعا وروســته هغــه ټــولې ولګــولې، شــمې ولګیدې، شاوخوایې ټوله رڼاکړه، دلګیدلو شمو تررڼا ورهغې خواته،داپه خپلــه له خپلې همیشنۍ موسکا سره ودریده ما ته یې وکتل اوپه خنداشوه:

ــ مه خواشینی کیږه اوس یې ستا دکور په مخ کې هم لګوم...

زه په اصلي خبره پوه نه وم، بې له دې چې پــه خبــره ځــان خبرکــړم، حاضرځوابی مې وکړه او ورته ومې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ ضروري نه ده، سپوږمۍ دستورو په منځ کې ترنـــږدې لـــه لـــرې ښـــه ښکاريږي، زه يې له همدغه ځايه ګورم اوخوند ترې اخلم...

هغه زما دخبرې په نازکۍ پوه شوه ځکه يې نيغ ځواب راکړ:

ـ سپوږمۍ چې ځومره لرې وي ښکلې وي، خو شمې کـــه لـــرې وي لـــه نظره لويږي، پريږده چې نږدې يې درته ولګوم...

هغه له يوې ګيډۍ شموسره راغله، زما دکور تيـــاره دهليزيـــې هـــم پـــه شموراته روښانه کړاوراته موسکۍ شوه:

ـ وګوره شمې چې ځومره نږدې وې ښکلې وي اوسپوږمۍ چې ځـــومره لرې وي هغومره...

مايې هم په ځواب کې وويل:

ـ خوچيرې دسپوږمې ځلا اوچيرې دشمې...

زريې خواب راکړ:

ـ داشمې دداسې چا په قدمو کې بلې دي چې سلګونه، ســـپوږمۍ يـــې دنوکرۍ جوګه هم نه دي...

له چاندني سره ما تل ټوکې کولې، هروخت به مې ورته ويل چې ستانوم ډيرښکلی دی، موږپه پښتو کې چاندنی ته سپوږمۍ وايو... نن مې هـــم لـــه دې سره خپلې عادي خبرې شاعرانه کړې، ځو شيبې لانه وې تيرې چې خاوند يې په يوه پتنوس کې ځوډوله شيرنې اوحلوا رانيولې وه اوما ته يې راکړه... ده هـــم زموږ خبرې اوريدې ځکه مې له ده څخه دقضاوت پوښتنه وکړه:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته ووايه چاندني رښتياوايي كه زه؟

ــ هغه خبره رالنډه كړه:

ــ تاسې دواړه رښتياوايياست خونن به دچاندني ومنو...

ــ څنگه؟

ــ ځكه ته پوهيږې چې نن زموږ ډيره مباركه شپه ده، نن لكشمي زمــوږ په كورونو گرځی...

ــ لكشمي څوک ده؟

ــ هغه چې دنړۍ شتمنۍ له دې سره دي...

چاندني دخپل باورپه رڼاكې ددغې ننۍ شپې اودهغې دلوړتيا اومباركۍ په اړه نژدې يوكتا ب خبرې راته وكړې اودغه شپه يې له خورا نيكمرغو اودرنو شپوڅخه ياده كړه، په دغوشپوورځوكې هندكۍ روژې نيسی، كورونه پــاكوي، په دې چې دوی باورلري چې په دغو شپوكې لكشمي د دوی كــره راځــي، پــه ټولوكورونو گرځي، ځكه خويې دوی په هركلي كې شمې بلوي، اودخپلــومرادو دپوره كيدوبركتونو ته يې سترگې په لاره وي...

چاندني به چې هرځل دلكشمي نوم په خوله راووړ، نوورسره به له ډيرې مينې دچا خبره باغ باغ كيده، هغې يوځل داخبره هم ياده كړه چــې لكشــمي دشتمنيو ددنيا واكمنه ده، چاته يې چې زړه وغواړې هغه وركوي... ما تــه هــم زما اولكشمي دليدودلومړيوورځوخبره رايادده شوه چې دلومړي ځل لــه پــاره لكشمي خپل نوم راته ويلی و اوماورته ويلي ووچې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ لکشمي، ځومره ښکلی نوم دی،

ــ لکشمي هغه چې سړي ته شته اوعزت وربښی... ؛

اودې ځواب راکړچې:

ــ هو، هم هغه، خوزه غریبه یم، چا ته لکه هغه څه نه شم ورکولی...

په همدغو شیبوکې زموږ نورګاونډیان هم لاړل راغلل، هغوی هـم چـې څه تیارکړي وو ماته راکړل اوما هم ترې واخیستل... شپه ښه راتیـاره شـوه... دوې خپلوکورونو ته لاړل اوزه خپل ته... خو شمې لاهم داوږده دهلیز په اوږدو کې لګیدلې اودنژدې سکنې ماښام دتورتم شمال به په یوه اوبله خوا په مینـه اونازسره اړولې را اړولې... زه خپل کورته راننوتم، دخوږو ډک پتنوس مې هـم دمیزپرسر کیښود، لـه کړکـې مـې یـوې اوبلـې خواتـه وکتـل زمـوږ ټولـو ګاونډیانوخپل کورونه رڼاکړي ول، زه لاهم په کړکـی کـې ولاړوم،هغـه خبـره رایاده شوه چې لکشمي راته کړې وه، دلته خلک دډیروخدایانوښـه نمانځنـه کوي، درناوی یې کوي ځکه نوخدایان دلته خوشاله دي... زه په همدغه سـوچ کې وم چې تلیفون په شرنګا شو، له کړکې رادې خوا شوم غـوږی مـې پورتـه کړه، پلارمې له کابله په لین کې و، زما دجوړوالي پوښتنه یې وکړه، دایـې هـم راته وویل چې مشرورورمې دادوه ورځی کیږي وسله والـو کسـانو لـه کـوره ایستلی نه پوهیږم چې همدلته یې په ښارکې چیرې ساتلی اوکه یې شمالي ته بیولی دي...

په هغو شـپوکې پرکابـل بانـدې دغلواوسـړي وژونکـوچې دشـمالي دغلوداړې یې په سرکې وې واکمنې وې... زما یې هم فکرسره ګډوډ کړ، په دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دهغه مهال وسله والو ته دانسان مرګ دچرګ ترمرګ هم اسانه و... ځکــه نوداډول ناوړه زيري هره ورځ زموږ ترغوږو يوې اوبلې خواته تلل اوراتلل، زه په همدغه غم کې وم، په دې فکرکې وم چې ورور به مې ژوندی وي که نــه؟ چــې بياتليفون په شرنګا شو، سره له دې چې لاس مې نه ورته، خــو زړه مــې وکــړ اوغوږی مې دزړه په زوررا پورته کړه، داخل مې د ورور غږ ترغوږ شو، هغه تــه مې دپلاردخواشينې خبره ورکړه، هغه هم خبرو، خوزريې راته وويل چې ته بی غمه اوسه، پرما تراوسه څه نه دي شوي...

غوږې مې کيښوده، زړه مې يوڅه سره راټول شو، سره له دې چې دغــو ثـــــو دقيقوزمـــــا دفکرهرڅــــــه ســــــره ګــــــډوډ کــــــړل، بيامې ترکړکې دباندې وکتل، لاهم دګاونډيانو پربــاماوادهليزو بانــدې شــمې بليدې اورناوويې هره خوا په سراخيستې وه...

زما دکور په دهليزکې هم دشموليکو خپله رڼاکوله، زما فکرلاهم دکابل په تياروکې نښتی و، لاهم ســم نــه وم آرام شــوی چــې زمــا دکــوټې دروازه کرارکرار راوټکيده... زه نژدې ورغلم اوغږ مې وربانديې وکړ:

ـ څوک؟

ـ زه (نری ښځينه غږ)

ـ تاسې څوک يې؟

په خورا ناآشناغږکې:

ـ زه لکشمی يم...

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا زما خپله ټولګيواله لكشمي ګردسره په يادهم نه وه، خواوس مې چې دلكشمي نوم واوريد په ټول بدن مې دچا خبره سرې لړه را ننوته، زمــا پــه ذهن كې يوازې د چاندني كيسه همداسې ژوندې پرته وه، بله داچې لكشــمی كله هم زما كوټې ته په داسې درنه اوتياره شپه كې راغلې هــم نــه وه... يــوې اوبلې خو اته مې وكتل، هيڅ مې هم ترسترګو نه شول، له دروازې په يوه خــوا شوم چې دروازه بيا په ټكيدوشوه... بيامې زړه نازړه غږ پرې وكړ:

- څوک يې؟

هغې بيا په ډېره ارامه ژبه ځواب راكړ:

ــ زه يم.

ــ تاسې څوک يې؟

ــ زه لكشمی يم...

كه رښتيا ووايم زه نورهم نارامه شوم، په دې چې څوشيبې مخكې زمــا ګاونډۍ چاندنی اودهغې خاوند داخبــره كــړې وه چــې نــن لكشــمي ديــوې پرټولوكورونو باندې ګرځي، ځكه نو زه په همدغه فكركې لكه پاڼه اوس داســې لړزيدم، په دغه شيبه كې چې مادهغې نوم واوريد له ځان سره مې وويل چــې ګواكې: (راباندې راغله...) اوس نه پوهيدم چې څه وكړم، اوڅــه شــان دروازه ورته خلاصه كړم، هره شيبه يې اوس غږ هم اورم چې راتــه وايــی لكشــمي... راتلل نور توروي كه سپين... يوځل خو مې ژمنــه وكــړه چــې پريــږده دروازه ورخلاصه كړم، توكل مې د پرخداى وي، پريږده چې څــه راتــه وايــی اوياڅــه راباندې كوي... خو اوس زه دومره بې واكه شــوی وم چــې دخپــل ځــان واک

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځواک هرڅه رانه تللی وو، په ځان کې مې ان ددریدو توان هم نه و، څوځلې خو په زړه کې راتیره شوه، چې باید ځان له کړکې دباندې واچوم، شاوخوا ګاونډیانو ته مې پام شو، چې که مې دوی ووینې، بیابه راته وایي چې نه لکشمی وه اونه نورڅه هسې ځان درباندې تاوان و. زه په همدغه ویرکې وم چې یوځل یې بیا دروازه راوټکوله:

ـ ټک ټک ټک...

ـ څوک یې؟

ـ زه څوک یم، لکشمی یم... لکشمي... غواړې دروازه درماته کړم...

نورنو راکې هیڅ هم نه وو پاتې، اوس نو په دې پوه شوم، هغه سمه دمه زما دروازې ته دریدلې اودپرېښودو مې نه ده، له ډیره ډاره بیا دروازې ته ورنژدې شوم بیامې لکه چې شونډې سره بیلې شوې...

ـ تاسې څه غواړئ؟

ـ په داسې ښځینه غږکې یې چې ما ته ناآشنا راته ځواب راکړ:

ـ تاغواړم...

له سخته ډاره سره مې داجرات وکړ چې ورته ومې ویل:

ـ هیله کوم، زه دغه شیبه په ډیربدحال یم، ناروغه یم، پریږده چې آرام وکړم...

خوهغې بې له ځنډه ځواب راکړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ اجازه راکړه، چې زه تاآرام کړم... که ناروغه یی هــم چــې چــاره دې وکړم...

کله یې چې داځواب راکړ، نوره مې زړه ته ورسیده چــې بــس همدغــه وروستی خبره ده، اوزه نورنوددې نړې نه یم اونه به په دغه نړې یم، خدایی مې په تهوله لویی یادکړ، په داسې حال کې چې نورنو په ځان نه یم پوه شوی، لاس مې ددروازې ترځنځیرپورې ورسید، داچې ما څنګه هغه خلاصه کړه په هغــې هم نه وم پوه شوی، خوچې کله راپه حال کې شوم، سترګې مې سره وغړولــې، ومې لیده چې زما هم تهولګی لکشمي مې سر ته ناســته ده اوزمــا لــه ګاونــډی چاندني سره یوځای دواړې راته په ژړا شوې...

ــ ولې په تاڅه وشول، څه خبره وه.... ولې؟ ولې؟

ما ورته وخندل، ورته ومې ویل چې هیڅ هــم نــه دي شــوي، خــودوې بیاهم زما په خبره باورنه کاوه، دوی فکرکاوه چې ما به شراب څښلــي وې، پــه داسې حال کې چې لکشمی پوهیده چې زه ددغه کارشازلمی نه یــم... نــورمې چاره نه درلوده، تهوله کیسه مې لکه څنګه چې وه په زور اوزیرورته تیره کــړه، دوې دواړې له خندا راته شنې وې، داسې چې زمور ګاونډی پورته اوله ولاړیدو سره سم یې راته وویل:

ــ ما فکرکاوه چې ګواکې رښتیاهم بل څه درباندې شوي، خو لکشــمې دومره راته وخندل چې په پای کې له ډیرې خندا خندا راته په ژړا شوه... زمــا په دغه حال یې ښه زړه تش کړ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نن په دغه تورتم کې پر ماپسې راغلــې وه چــې مــا خپــل کورتــه بوځي،هغې نن زما په خاطرخپل ټــول خپلــوان رابللــی وو، زمــا ټــول کــالي اودریشی یې راته راواخیستل، راوایې اغوستل، له کوره یې راوایستم، دهغــې شپې دبلوشمو په منځ کې یې ترخپل موټره راورسولم اوپه خپل موټرکې یــې په خپل څنګ کې کینولم، په هغه شپه زه ددوې ترکوره په ځان نــه پوهیــدم، سرمې په ټوله لار ددې په اوږه تکیه کړی و، هلته یې انا هغه چې لاهم دتاریخ دزیړو پاڼو پرمخ پردولت خان مینه وه، زما په انتظارناسته وه، کله چــې زه پــه لومړي ځل لکشمي خپل کورته لاس نیولی ننه ایستم، ما هلته لومړی ځل هغه نژدې اتیا کلنه ګل بانو په خپل ټول درنښت سره ولیده، اوله هغې مې له ډیرې مودې وروسته په هغه لرې وطن کې دخپل قام، دخپلو پښتنو ډیــرې خــوږې اوډیرې ترخې یاترې اوخاطرې په هغــه مبارکــه شــپه پــه ویــاړ ویــاړ ســره واوریدې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷)

د ښایسته بنګلې د وره پرسر دیوې وړې کرښــې پــه لیکــه څراغونــو مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، دانګړ دننه ګل ونې اوګلولې یوې اوبلې خواته غوړیدلې څانګې ولاړې وې، په نرۍ ویاله کې رڼو اوبوهم ځان لکه زرڼــه داسې ښود، وړاندې اووروسته هم څه رڼاوې زما سترګوته راغبرګې نه شــوې، هیڅوک هم نه وو، هیچا هم دلویې اوښکلې بنګلې په دروازه کې لکــه میلمــه غوندې زما هرکلې ونه کړ، یوازې لکشمي ددغې ښکلۍ اودنګې بنګلې پر یــوه اوبله خواتاو راتاوکړم، دبنګلی شا ته یې یوقبرراوښود،چې هغه یې دنیکه و که دغورنیکه، تردغه مهاله چې څو موږ ورتلو یوه وړه شمه چې نوره نودمړه کیدو په پوله دریدلې وه، یوې تتې رڼا بدرګه کوله اولاهم نرې نرۍ لګیده، په څنــګ کې یې زړه تاخچه چې یوپانې پانې کتاب پکې ایښی وتراوسه جــوړه وه، لکــه چې دتاخچې په دیواله کې سا نه وه پاتې، همداسې کتاب هم په ښکلي پــوښ کې واسکټ واسکټ شوې و، نه پوهیږم چې دڅومره کلونوبرســاتونو، بــادونو، نمونواوګرمیو به وهلی وخوکله چې مایې له مودووروسته پاڼې سره واړولې راو ړاولې، دهغې وروستۍ شمې رڼا ته یې توری داسې روښانه راته ځلیدل چې ما فکروکړ راته خاندي... ومې کوت، بیرته مې په درناوي سره لومړی ښــکل کــړ اوبیامې پرخپل ځای کیښود چې لکشمی راته وویل:

ـ ودې کوت، ودې لوست، پرې پوهیږې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ومې ويل:

ــ هو، لږ لږ...

خودې په داسې ځيره لکه چې رښتيا نه وايي راته وويل:

ــ زه چې په ښه اوبد پوه شوې يم، دا پاڼې پاڼې کتاب دلته ګورم...

ــ هو، ډېرزوړ دی، خو ليکنې يې اوس هم سرې ته خاندي...

ــ څنګه؟

ــ که دکتاب پښتۍ زړه شوې، خودهغه تورې لاهم چې څنګه لــه اولــه روښانه وو اوس هم روښانه دي...

دزاړه قبر پرسريوه ځانګه وره زړه ونه په خپلې ړنګې بنګــې تنــې، پــه خپلې سورۍ سورۍ ځيره لاولاړه وه، ډېرې ځانګې يې اوس هم لاوچې شــوې ورپرې زنګيدې، پاڼې خو دومره پکې لږ وې چې هغې خواته يې دآســمان پــه هسکو کې ســتورو لــه مــوړه خپلــه پــرده نــه شــوای کــولای، خــوولاړه وه اوپرقبرباندې يې تودو اوترخو بارانونو ته يې اوس هم خپله شکيدلې اوســورۍ سورۍ تنه لکه دمجنون ولې په شان نيولې وه. په همدغه ليدنه کتنه کــې وو، چې دبنګلې له خوا يوسپين ږيرې زموږ پرخوا دروند دروند کيده، اوږده پټانی کالې اوواسکټ يې پرځان کې وو، چې رانژدې شو لکشمی په څو لنــډو جملــو کې داسې راوپيژاند:

(c) ketabton.com: The Digital Library

((دا حکیم خان لالا دی، دې زما لــه انــا ســره اوســیږی، دده پلرونــه اونیکونه هم زما دانې له میندو اوپلرونو سره اوسیدلي دي، ددې بنګلې هرڅه په ده پورې اړه لري...

چې ښه رانژدې شو، ما لاس ور اوږد کړ، خوده راته وویل چـــې پــه لاس کارنه کیږی، سره غاړه غړی به شو... بیا یې په خوند غیږه راتــه خلاصــه کــړه اوکلک یې په خپله غیږکې ونیــولم. لکشــمې راتــه ونــه ویــل چـــې دی هــم هندوستانی پښتون دی، خو کله یې چې زه په غیږکې ونیوم، نوبیایی ترغوږ په یوه ماته ګوده جمله کې راتیره کړه چې: زې بهی پټان یوم...

چې دحکیم خان لالا روغبړ پای ته ورسید نـــو لکشــمی تــه یــې مــخ ورواړاوه:

ــ ځو چې میم صاحبه تاسې ته انتظارکوي...

موږ درې واړه د زړې خو خورا درنې ونې اوزاړه قبرله خوا دبنګلی په لور ور روان شو، ددروازې پرسریی څراغونو دیــوې وړې لیکـــې پرکرښــه بانــدې مړاوي مړاوي سترګکونه وهل، تیاره وه، چې موږ پربنګله ورننوتو، حکــیم لالا مو مخکې واوموږ ورپسې وو. بنګله لکه څنګه چې له بانــدې آرامــه بریښــیده دننه دومره آرامه نه وه، کله چې موږ تر دروازه وردننه شو، څرګنده شوه، چـــې دهلیز تــه لــه ښـــی، کینـــې اوبــرې خـــوا یوشـــور اوددېـــرو غږونـــو انګــازې اوشورماشورراته، تردغې شیبې زه په دې فکرکې وم چې دومره لویــه بنګلــه اودومره لویه خاموشي؟ خو اوس پوه شوم چې زما سوچ برعکس وخوت، بنګله چې څومره له باندې څخه آرامه ښکاریده دننه دومره آرامه نه وه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ په لومړي پوړ کې وړاندې ښی خواته ولاړو، هلته بیا ښې خواته کاږه شو، یوڅو وړې وړې زینې پورته ختلې وې چې موږ په هغو کې پورتــه وختــو، هلته دیوه لوی دالان په دروازه کې یوې ښایسته ډلې نجونــو اوهلکــانو زمــوږ هرکلی وکړاودروازه یې د میم صاحب ددربارپــه لــور راتــه پرانیســته...دالان ډېرلوی و، میم صاحبه هلته د دالان په هغه سرکې له ځونورو خپلوانومیرمنــو سره په خبرو لګیاوه... لکشمی ترما دمخــه وه، کلــه چــې هلتــه ور ورســیده دخپلې انې لاسونه یې ښکل کړل، خو پښتوته یې لکه دهندکیونجونو په شان ورټیټه نه شوه، په یوه اوبله خوا یې ښکل کړه، کله یې چې زما په بــاره لنــډې خبرې په انګریزي کې ورته وکړې، بیایې ماته لاس راکړ، اوزما غبرګ لاســونه یې په خپلودواړو لاسو کې ونیول، کله چې ما دهغې لاس مچولو تــه ځــان تــه جوړکړ، نه پوهیږم چې دې ته څه په زړه کې ورتیرشول، دواړه لاسونه یې زمــا تربیروځښو راتاوکړل اوکلک کلک یې زه هم په یوه اوبله خوا لکه چــې موربــه مې ښکلولم، ښکل کړم اودځوشیبوله پاره یې زما سرکلک په خپله غیږکــې و نیو. کله یې چې مخ زما له سره په یوه خوا کــړ، اوماپورتــه ورتــه وکتــل، لــه سترګویې نرۍ نــرۍ اوښــکې زمــاپرمخ راتــوېې شــوې، زه ورتــه ځیرشــوم، شاوخواته مې وکتل چې زموږ شاوخوا خپلوان یې هم ټول آرام ولاړدي اوزموږ ننداره کوي... ما لکشمي ته هم وکتل خو هغې هــم ځــان آرام نیــولی و. زړې ګلبانو زما پرسرلاس کیښود، اوپــه خپــل ځنــګ کــې یــې پرځــوکۍ بانــدې دکیناستو هیله راڅخه وکړه، زه لاناست نه وم چې خپلې زړې خورته یې هغــه چې تردې هم مشره وه مخ ورواړاوه او ورته ویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ بابا دې په یاد دي چې ویل به یې: په پټانانو او افغانانوکې تراوسه هــم مشر مشر دی اوکشرکشر... کله چې زمانه اخره شي، له موږ به هرڅه هیرشوي وي، ډیرارزښتونه به مو له لاسه ورکړي وي، خو دوې به لاهم خپل هغه ساتلی وي اوموږ به زاری ورته کوو چې دخدای له پاره موږ هــم ستاســې ورونــه یــو، ستاسې قام یو، موږ له دغې ناآشنایی، له دغې بې ایمــانې اودغــې بــې پتــانی دروژغوری....

مشرې خورېې په داسې حال کې چې ددې خبره یې واوریــدې دا هــم ورته وویل:

ــ داسې مې په یاد دي لکه دا پرون، دهغه داخبره هم زما په یاد ده چې ویل به یې: دوې چې څومره له کلکوکــانو او اوچتوغرونوســره عــادت شــوي، همدومره مهربانه اوله عاطفی ډک زړي خلک هم دي...

دلکشمی انا سره له دې چې ښی لاس یې زما پراوږه ایښی و، زما په لور په ځیرځیروکتل اوراته ویې ویل:

ــ زه ډیره نیکمرغه چې تا ګورم، ستا په لیدو مې هره شــیپه دپخوانــو هغه زاړه یادونه چې له خپلوپخوانومې اوریدلي یویو په ذهــن کــې راچــورلي، همدا اوس زه فکرکوم چې زه دخپل ماشومتوب دوران ته ورستنه شوې یم.

ما چې ددې دزړه له کومي مینه ولیده، خپلــه لنــډه مننــه مــې ورتــه څرګنده کړه:

ــ زه خپله هم اوس نه پوهیږم چې څه حالت رامل شوی دی، له تا اوستا له کورنې څخه ډیره مننه چې ماته مو دلته بلنه راکړه، زه همداسې فکرکــوم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په خپل غم لړلي خوديرراته ګران هيواد خواړه افغانستان کې لــه خپلــې کورنۍ سره، که څه هم موږ دا شل کاله داسې نه يو سره يوځای شــوي ناســت يم...

هغې پوښتنه راڅخه وکړه:

ــ ما ته لکشمی ويلی چې دلته يوازې يی؟

ــ (په موسکا) يوازې يم خو ځان په دغــه ملــک کــې يــوازې نــه راتــه ښکاري، داچې ولې په دې تراوسه هم پوهيدل راته ګران دي، خو کله کله لــه ځان سره فکرکوم چې پاک الله زما دجوړولو خټه له همدغــه هيــواده مــا تــه خوښه کړې وي... ځکه داسې راته ښکاري لکه زموږ ښکلی افغانستان....

په خپلو نرمو منګولويې په اوږه وټپولم اوراته په خنداشوه:

ــ ته رښتيا وايی، هنديان هم وايی چې آدم عليه سلام دلومړي ځل لــه پاره خدای پاک په هندکې پيداکړی... همداده چې موږ هم وايو چــې دهرچــا خاوره له کوم ځايه اخيستل شوې وي، هغه هلته خوشاله وي اوله هغــه ځــای سره داسې چې پرځان هم سم نه پوهيږي رټه مينــه لــري، هغــه خــاوره يــې ورکاږي اوپه پای کې يې همالته...

ما بيا ورته وويل:

- تاسې دخوشال بابا خبره وکړه، تاسې خوشال بابا پيژنی؟

ــ خوشال چې کوم پښتون نه پيژني، پوه شه چې هغه خدای نه پيژنی... دهغه خبره ماته معلومه ده چې وايی: هرسړی پيدا دی خو خپل کارلره کنه....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه ددې دغې خبرې په رښتیاهم هیښ کړم... حیران شوم چـــې داخـــو ترما هم خوشال ښه پیژني، ځکه مې په شرمیدلی توګه پوښتنه ترې وکړه:

ـ تاسې دخوشال شعرونه لوستي؟

ـ هو، هغه مهال چې زه لاپه اروپا کې زده کوونکې وم، ما دهغه انګریزی ژباړه لوستې وه... هغه ژباړه مې بیاله ځان هم راوړه اوس هم زما پـــه کتـــابتون کې شته... اوس یې هم کله کله وایم...

ګلبانو دهندوستان دپښتنونوابانو دیوې درنې کـــورنې هغـــه وروســـتی ځراغ وه، چې ددې دخپلې کورنۍ، دخپلې نوابۍ د زوال وروستۍ شپې ورځـــې لکه دخوب دلیدو په شان په یاد وې، دهغې اوس هم په یادوو چې دا وړه وه، او ددوې په دربارکې به لوی لوی میلمانه هغه سرداران اودنامه خاونـــدان وو چـــې هغوی به له کابله راتلل اویا هم له کابله راغلي وو اودلته پـــه هندوســـتان کـــې اوسیدل. دې ته په یادوه چې کله به ددوې دربارته سردارایوب خان پـــه کـــال کې یوځل دوه راته، ددوې دنوابۍ ټول درباربه سره ښوریده اوپه ټول دربارکې به یې هرچا له یوه اوبل سره داخبره کوله چې دکابل هغه سردار راځي چې پـــه میوند کې یې په زرګونه انګریزان داسې نیمه خواکړل چې دماتې کیســـې یـــې تراوسه هم انګریزي بابا ګان خپلو لمسیانو ته کوي... خو دریغه چې اوس هغـــه پښتنه شهزادګۍ دژوند دزوال پرخواوه، اوس هغـــې کومـــه رســـمي دنـــده نـــه درلوده، دوې درې دورې یې دپارلمان دغړې په توګه کارکړې و. اوس بـــه هـــم چې سړي ورته کتل له څیرې عادي ځوک نه ښکاریده، دنګې ونې، عتـــو غتـــو سترګو، او اوچت قد یې اوس هم په رښتیا دحمیدبابا هغه بیت چې: (پښـــتنې په قامت سترې نه دي څه دي...) په یونظرسړي ته وریاداوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړې شهزادګۍ زما نوم له لکشمي څخه اوريدلی و، ما هم له هغې څخه اوريدلي وو چې دهغې هم ددولت خان نوم ډيرخوښيږي... ځکه چې هغه دهند په تاريخ کې خورا لوی افغان تيرشوی و. په دغه شپه هم دې ددولت خان په اړه دهندوستان دتاريخ په حواله خورا ډيرخبرې وکړې، که څه هم زما نوم دولت خان و، خو دهغه دولت خان له امله چې هغه دپښتنو پرتم خاورې ايرې کړ، زما له خپل نامه څخه هم بدراتلل، ځکه نو ددې دمينې په اړه له ماسره يولړپوښتنې وې، چې ولې ددې په دومره پښتنوکې دهغه له نامه سره دومره زياته مينه ده، کله چې مې په هغه شپه ورته وويل:

ــ دولت خان لوی سړی و، خو لويه ناسيالي اودهغې تور داغ يې پرمخ باندې پاتې دی، ځکه هغه خپل مټ په خپله توره پرې کړ...

دا راته موسکۍ شوه اوراته ويې ويل:

ــ که دا توداغ يې پرمخ نه وای بيا خو سلطان بهلول لودي و...

ــ ستا يې ولې نوم خوښيږي، پرتاولې هغه دومره ګران دی...

ــ ته رښتيا وايې دهغه نوم دسلطان ابراهيم لودي دزمانې په خورا مهموکسانو کې راځي، دهغه نوم مخکې تردې چې ناسياله شي ډيرمهم و، په دې چې مخکې يوبريمن سردارو، او وروسته دقام لوی شرم...

ــ نوبياموولې له هغه اودهغه له نامه سره دومره مينه ده چې وايې پرما دهغه نوم خوږ لګيږي...

زړې شهزادګۍ خپل زوږ غړپه کړيس کړيس پورته کړ، لاس يې زما پرسرکيښود اوترخوله يې راووتل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زما دمینې اوزماد تورې اتل دولت خان، دویم دولت خـــان دې، هغــه چې خان جهان لودي غوندې پیاوړې اونرپښتون بچې ترې پاتې شــو... ددغــه ویاړلی دولت خان داتلوالی اوپښتنولی له مخې هغه ناســیاله هــم اوس بدنــه راباندې لګیږي... ته پوهیږې چې خان جهان به چې په مغلي دربارکې ناست و، له پاچا رانیولی ترپیره داره چا داتوان نه درلود، چې دده دزړه او ارادې خــلاف خبره وکړي... وایی چې یووخت دمغل پاچا لوی دربــارجوړو،ټول امرایــان لــه هرې خوا په کې راټول شوي وو، کوم چا له هوښیارۍ اوکه له بې عقلــۍ وویــل چــې دهندوســتان وارث څــوک دي؟ درباریــانو هریــوه پــه خپــل وار ســره دغوړمالیوپه ژبه دپاچا اودهغه دخاندان سندرې وویلې چې بــس عــالم پنــاه اودهغه کورنۍ دهندوستان وارثــان دي، کلــه چــې دده وار راغــی، دپاچــا او درباریانو په مخ کې په ډاګه داخبره وکړه:

ـ مغل څوک او څه... دي، ترهغه پورې چې دهندوستان پرلتــو بانــدې دپښتون دتورې شرنګ لګیږي، هیڅوک داحق نه لري چې ووایی پرته له دوې نورڅوک دهند واکمنان اووارثان دي...

پاچا اودرباریان ټول چوپه خوله شول اوهیچا هم نورڅه ونه ویل...

دالاماته غږید ه، لایې هم تاریخ راته وایه چــې لکشــمي زمــوږ خواتــه راغله او د ډوډې دتیاري خبره یې زړې شهزادګۍ ته وکړه، هغې خپلې خبــرې پرې کړې اوما ته یې اشاره وکړه:

ـ ځۍ ډوډې تیاره ده،او دا اوږدې کیسې دیوې ورځې کیسې نه دي....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږدغه لوی دالان ته مخامخ د ډوډۍ خوړلوکوټه وه، دومره لویه چې له یوه سره یې بل ته غږ نه رسیده، داسې ښکلي ځراغونه پکې لګیدل چې دښکلاساری ما تراوسه نه و لیدلې، دیوالونه اوشاوخوایې په رنګارنګ هنداره پسولل شوي و و، کله چې موږ ورننوتو، لومړۍ بې دهغه لوی خوړنځي لویدیزې څنډې ته لارښوونه کړو، زړه شهزادګۍ هم له ماسره وه، چې دې یې په باره کې راته وویل: دغه برخه په شش محل باندې مشهوره ده، داد هندوستان په ټولو لویو نوابیوکې نامتو اوبې ساری شش محل و، انګریز ویسرای هغه مهال چې لا زما اروابناد پلار ددغې سیمې نواب و، ددغه ځای دلیدو هیله وکړه اوله شملې څخه ددغه لوی شهکاردلیدو له پاره دلته راغی اوخوورځې دلته زموږ میلمه و...

زه اودا بیرته دډوډۍ سرته راوګرزیدو، دا زموږ په مخکې وه، هلته ډیروخلکو زموږ هرکلی وکړ، مانا داچې زه دلته نن یوازنی میلمه نه وم، بلکې یوازنی نوې ځوک وم. هلته مخامخ یې دهرکلي له پاره مشره نګور او وړه لور ولاړې وې، هغه یې یوه یوه راوپیژندلې، اوراته ویې ویل چې:

ــ دازموږ ددربار دود دې چې کله زموږ درانه میلمانه راځي، هلته به زموږ دکورسرشته دارې میرمنې په تیره بیا لورانې اونږیندې اودهغو خاوندان دهرکلي کوونکوته د هرکلي له پاره دډوډې په سر دریږي... ما په دغه لاس سردار ایوب خان اودهغه ورور امیرمحمدیعقوخان ته دډوډۍ اچولې اودهغو هرکلی مې په همدغه لوی دالان کې کړې دي... دغه دود موږ تراوسه پالو اوتراوسه مو هم له یاده نه دې ایستلی... ان چې ځینې خاص دودیز څه هم لرو چې تراوسه پورې موږ نه غواړو هغه بل چا ته ور وښیو اویایی ورته ووایو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

به هغه شپه څه ګلبانو بي بى اوڅه هم لکشمي ماته خپل ټول خپلــوان راوښودل اوراويى پيژندل، لکشمي خپل پلار مـــدن لال ټــاکر هـــم راوپيژانـــد، موريې عظمى خان مدن هم راوپيژندله، هغه دګلبانو دويمه لوروه، چې پلار بى مدن لال ټاکر ته چې دهندوانو له يوې خورا درنې کورنې څخه و، اوپه دکن کې يې پلرونه اونيکونه لوى راجاګان تيرشوي وو ورکړې وه... اومـــا تـــه اوس هغـــه خبره چې ما ولې لکشمي نه پيژندله دلومړى ځل له پـــاره روښـــانه شـــوه... زه اوس پوه شوم چې لکشمي ځـــوک ده اوولـــې يـــې لـــه ماســـره ناســـته پاســـته دنوروخلکو په شان نه وه، په هغه شيبه کې يې چې خپله موررا پيژندله يوځـــه شرميدونکې شان شوې وه خو ما زړدټوکې په توګه دهغې مورته وويل:

ـ ماته خو اوس معلومه شوه چې ته دنواب صاحب لـــوريې، اومســـلمانه يې، نه پوهيږم چې ستاسې لورڅوک ده؟

دې راته وخندل، سره له دې چې يوڅه حيا هم ورته دريدلې وه ځـــواب راکړ:

ـ هغه هم زما لور ده...

پلاريې هم زموږ څنګ ته ولاړ و له هغه مې چې کله پوښتنه وکړه، هغـــه هم يوڅه ټکنى غوندې شو، ځکه هغه هم زرځواب راکړ:

ـ هغه زما لورده...

ما لکشمي ته وکتل،هغې په داسې حال کې له خندا شنه وه پرته له دې چې زه پوښتنه ترې وکړم ځواب راکړ:

دوى دواړه رښتيا وايى...

زه ددواړو د دواړو داسې لوريم چې دباور لاره مې يوه ده ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۸)

زما اولکشمي اړیکي لکه څنګه چې وو هم هغسې وو. یوځای مــو درس وایه اوپه یوه ښارکې سره تیټ وپــاس کیــدو. یوځــای بــه کلــه کلــه دهنــد بیلابیلوښارونو ته هم په سفرتلو، اګره، راجستان، اجمیــر دیــره دون،کلکتــه اوبمبی داټول موږ په ګډه سره ولیدل. زما او ددې ترمنځ تراوسه هــم داخبــره چې زه له دې سره مینه لرم اویادا له ماسره نه دې ته څرګنده وه اونه هم نورو ته، پرما خو ځکه ګرانه وه چې زه یې کله هم په یوازیتــوب نــه ســپارلم، لکــه سیورې داسې به راسره وه، ډیروخو فکرکاوه چې موږ له یوه اوبله بیلیــدونکي نه یو، په داسې حال کې چې زموږ دواړو ترمنځ دنژدیوالي داسې څرګنده نښه هم تراوسه نه وه، خو له دې سره سره هم موږ پــه خپــل کــالج کــې دټولوپــه خولوکې غبرګ نومونه وو:

لکشمي اودولت خان، دولت اولکشمي...

یوځل خو یې یوه خپلوان زمااوددې دواړو نومونه دواده په یوه کارت کې ګډ هم لیکلي وو. مانا داچې ډیروداسې فکرهم کاوه چې ګواکي موږ ســره واده شوي اویاکوژدن شوي یو اوکه نه نو دیوه کوراوکــورنۍ غــړي خوخامخــا یــو. خوآره خبره داوه چې زموږ دمینې اوراشه درشې رمز دمینې اومنتوب په تارنه و سره تړلې، ماته هغه ښکلې ښکاریده خوداسې نه چې زه بایــد هغــه دهغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم غوندې چې دګل په قدرنه پوهيږي په خپل لاس کې واخلم او پاڼې پاڼې يې کړم، ما ته هغه لکه زيړ ام په خپله ونه ښکلې ښکاريده، ځـومره چــې مـا دهغې له لرې لرې تماشې څخه خوند اخيست، هغه تصورمې له نژدې نه کـاوه، هغه مې خوښيده خو داسې نه چې دهغې په سترګو کې د خپل کاته دشهواني ليونتوب په اوږدوکې ورک کړم، هغه ماته تردغو هم اوچته ښکاريده، کاته يــې اوس ماته،زما روح اوزما ژوند اوزماتاريخ تــه ديــوې درنــې کيســې پــه شـان رادغاړې شوي وو. زمونږ په کالج کې نورې نجونې هــم وې، پوجـا دراجســتان ديوه راجپوت سردار لور، چې زمونږ په ټول کالج کې يې دښکلا سارې نه و، هم له مونږ سره په يوه ټولګي کې وه، هغې به تل ويل چې دهغــې لــه پـاره زمــونږ ناسته پاسته يوه ناسپړلې غوټه ده، هغې له مونږ سره ناسته ولاړه درلوده، خــو زمونږ په باب يې دپوهيدوله پاره چې څومره هڅه وکړه بريالى نه شوه، يوځــل خويې دلکشمي دوړاندې زه په يوه اوبله خوا کلک کلک ښکل کړم چې بيــايې هغې ته وويل:

ــ حال دمعلوم کړه کنه، يوه ورځ به يې همداسې ژوندې درڅخــه ورک کړم...

هغې يوازې ورته وخندل اوورته ويې ويل:

ــ ته دومره ښايسته اودی دومره بدرنګه کله سره جوړيږئ...

ــ داخبرې پريږده ماته دزړه حال ووايئ...

هغې ورته وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه خو په زړه کې څه نه لرم چې تاته یې ووایم...

بیایې ما ته مخ راواړاوه اوراته موسکۍ شوه:

ـ ستا په زړه کې که هم څه وي قبول مې دي راته ویې وایه...

ما هم مړه مړه ورته وکتل اوهم هغه شان ماهم ځواب ورکړ چې:

ـ زما په زړه کې هم څه نشته...

لکشمي یې په غاړه کې لاس ور واچاوه اوپه موسکانه څیره یې پوښتنه ترې وکړه:

ـ ستا په زړه کې دولت خان ته څه تیریږي؟

هغې لنډ اوګنډ ځواب ورکړ:

ـ ولې نه، زه تیاره یم، چې ستا په اجازه واده ورسره وکړم، خو دده رضا حتمی ده...

ما ته خندا راغله، زړمې خبره خپل پښتنې دود ته راواړله او ورته ومې ویل:

ـ زه خوار مساپرپټان اوته دومره لویه شتمنه راجپوته...

خوځان یې سره تاوکړ، شونډې یې سره کش کړې او په حیرانۍ یې لنډه ترخوله راوایسته:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ مانا؟

ــ مانا داچې زه دومره غريب يم چې له ډيرې غريبۍ مـــې خپـــل هيـــواد پريښې اودلته دهغې غريبۍ دلرې کولوپه خاطر درس وايم...

ــ غريبي مانا نه لري، زما سره واده وکړه، زما پلاردومره څـــه لـــري چـــې هغه زما اوستا دزامنو خولا څه کوې چې دلمسيانو له پاره هم بس دي...

ما ته خندا راغله، دازما خندا ته جدي غوندې شوه:

ــ ولې دې وخندل؟ په رښتيا پورې سرې نه خاندي...

ما هم په رډه ځواب ورکړ:

ــ خبره دې اوس خرابه کړه...

ــ څنګه؟

ــ په دې چې ته زمونږ په دود نه پوهيږې...

ــ نه، پوه نه شوم لږ مې پوه کړه...

ــ مونږ خپلې ميرمنې ته خپل شته سپارو، له هغې څخه يې نه غواړو...

ــ خيرته داسې فکروکړه چې ته اوس په هندوســـتان کـــې يـــې نـــه پـــه افغانستان کې...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه زه داسې فکرنه شم کولای، په دې چې پرما کوم نوم (دولت خــان) زما مورپه افغانستان کې ایښې هغه په هندکې هم دولت خان دی...

لکشمی اوپوجا دواړې زما دغه جدیت ته له خندا شنې وې، په همدغــه حالت کې یې بیاخپله خبره راغبرګه کړه:

ــ ته دې له میرمنې څخه مرسته نه غواړې؟

ــ مرسته بیله ده اوداشان آسانه شته اوشتمنی بیله، زموږ خلــک یــوه خبره کوي، یومتل وایی چې: (دخره ښته... دښځې ګټه...)

هغه زما په دغه خبره سره له دې چې زما نه وه اونه ما منله، یوڅه نیولې غوندې شوه. خولکشمي زر داورپسې وتړله:

ــ کاشکي دازموږخلک داســې وای اوداډول تمیزیــې درلــودای، زمــوږ نجونې خو ترواده دمخه همدغه غم زړوي...

پوجا لکه څنګه چې ښکلې وه، هماغسې یوه اصــیله هنــدکۍ هــم وه، برابره ونه، تور وزمه خواږه اننګي، په تورو کې څه زیړرنګــې ســترګې، خپلــو راجپوتي دودونو اوآرونو ته یې وفاداره اوپرهغوباندې ویاړمنه روحیــه، داټــول هغه څه وو، چې ددې په کړو وړو کې یې زما له پــاره، دډیرونــورو پــه انــډول توپیردرلود، دې ته زما ددرناوي یولامل هم دغه اصل و، ښایی همداسې شــان خانګړنې به وې چې دې زموږ سره ناسته پاسته کوله، ټوکې به موسره کــولې، دتاریخ په باره کې به سره غږیدو اوهغه تیرې ورځې بــه یــې رایــادولې چــې پښتنو په هندوستان کې څه کړي، له دوې سره څه شوي دي... په دغــه بــاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې موټل خبرې سره کولې، یوه ورځ خو مو خبره دې ته هم سره ورسیده چې دې خپله درنه ویله اوما خپله، خبرې موسره کولې، دخبرو په منځ کې یې راته وویل ته اوس له ما ددغه عصرله هندوستانۍ سره داسې خبرې کوې لکه چـــې پانی پت دې همدا پرون فتح کړی اوپه ډیلي کې ناست یې...

ماورته وویل چې زه اوس هغسې ځوک نه یم، خو یوه خبـــره ده اوهغـــه داچې ملتونه داحق لري چې په خپلو تیروباندې وویاړي، ځکه چې دغه تیرپـــه خپله دوې ته د دوې دروحی تسل یوه ښکلې نښه ده، زه اوس هغه څه چې ته زما په باره کې فکرکوې نه یم، خو دومره حق راکړه چې درته ووایم:

په پخوانو سترګومې ګوره اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دینه

لکشمي پوه شوه، چې زه لنډې هروخت نه وایم، په دې چې هغه خپـــل اهمیت لري... اوپه خپل ځای کې باید وویله شي...ځکه یې غږ راباندې وکړ چې یوځل یې بیا ووایه:

ما هغه یوځل بیاورته وویله، اودوې دواړو په خورا غورســـره واوریـــده... دواړو ته یې خوند ورکړ، سره له دې چې زموږ بحث ډیرجدی و، خوکله یې چې زما لنډۍ واوریده، راته موسکۍ شوه، اوهیله یې وکړه چې دویم بیت یې یوځل بیا ورته ووایم:....

اوس مې جامې دملنګۍ اغوستې دینه...

څوشیبې په فکرکې راته ډوبه وه، راته کتل یې، څـــوچې ښـــه رانـــژدې شوه، خپل غبرګ لاسونه یې راڅخه تاو کړل، اوددې ټولو خبرو ښښنه یې رانـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وغوښته... خوما ورته وويل چې ته څه وايې، دلته دبښنې هيڅ اړتيا نــه شــته، موږ دهغو شپوورځو نسل نه يو، موږ خپلې خبرې لــرو اوخپــل قضــاوت، مــوږ داحق لرو چې که يوځه موپرتــاوان هــم وي، بايــد ويــې وايــو، پــه دې چــې نورنوانسانی ژوند داسې يوه پړاو ته رسيدلی چې يوازې په رښتياوو باندې يــې ســـــــــــړی ويــــــــــــاړلی شــــــــــــي اوبــــــــــــس...
هغه اوس له قهره لويدلې وه، هغې نوره دتاريخ خبره هم نه کوله، يــوازې يــې هڅه کوله چې ګواکې ما له خپل جديته راکوز کړي، نوځکه يې خبره بلې خــوا ته کړه مخ يې لکشمي ته ور واړاوه اودګوډې کړې سترګې په چــل يــې ورتــه وويل:

ــ زما خو دولــت خــان يــوازې پــه همــدغو لويولويواورښــتينو خبــرو خوښيږي، که ته واده نه ورسره کوې، نوبيايې ماته راپريږده.

خولکشمي بيا په خندانه خوله ورته وويل:

ــ په دغه کې تا څه ليدلي، زه خوپه دې باورلرم چې دې داسې دی لکه چې زموږ دزمانې سړی نه وي، په دې چې يوشمير لويې لويې خبرې چــې دی کوي هغه زموږ دزمانې خبرې نه دي... اونه هغه زموږ د زما نې بوی لري...

ــ هو، زماهم مطلب دادې چې که دې صيقل نه شي، زمانه به يې له ځان سره همداسې شډل مډل خچې پچې کړي...

زه ددې پرځای چې آرامه شم، نورهم په دغه خبره نارامه کيدم، زه پــه خپل ځان پوهيدم چې داخبرې لکه چې رښتياهم پرما ښې نه لګيږي... خودې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې هم پام و چې که لږغنم لانده دي نویوځه خو ژرنده هم پخه ده... پوجـا دخپلو خبرو په لړکې یوځل پریوې بلې پوښتنې ورمخه کړه اوماتـه یـې مـخ راواړاوه:

ـ تا ته معلومه ده چې دتاریخ په اوږدو کې څومره پښتاته په هندکې وو اوڅومره نورهند ته راغلل؟

ما پرته له دې چې فکروکړم ځواب ورکړ:

ـ ډیرزیات...

ـ هغوی څه شول؟

زه سره له دې چې پوهیدم هغوی څنګه اوڅه شول خودې ته مې ځـان ناګاره واچاوه اوورته ومې ویل:

ـ نه پوهیږم...

لږراته جدي غوندې شوه، لکشمي ته یې وکتل، لکشـمي ماتـه وکتـل، بیایې دې ته وکتل، څویې خپله خبره وکړه:

ـ داڅوک ده، داپیژنې؟

ـ هو، ولې نه، لکشمي...

په دغه شیبه کې یې یوڅه ځان ناګاره واچاوه، خبره یې نیـولې پـا تـه شوه چې لکشمي په نرمه خوله ځان راوړاندې کړ اوویې ویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، دې اوس ما ښه پيژني...

خو پوجـا بيـاهم پـه ځيرځيرراتـه کتل،داسـې چـې تـا بـه وې، پـه خپلوسترګوکې مې خوري، روانه وه، دتلوتلو په همدغه حالت کې يـې خپلـه وروستۍ موسکا او سره يوه کړه اوراته ويې ويل:

ـ ګوره له لکشمي تيرشه... زه ان اوس ستاسره واده ته تياره يم... ګوره بيابه ارمان کوې او بيابه اوبه ترورخ تيرې وي...

ددې دغې خبرې په رښتياهم زه پرځـان پـورې حيـران کـړم، زرمـې لکشمي ته وکتل، هغه راته په خنداشوه، مازر دپوجا ځواب ته ځـان جـوړکړاو ورته ومې ويل:

ـ زه خو له لکشمي سره هم د واده په خاطر ناسته پاسته نه کوم...

خودې زما ددې خبرې ځواب هم رده راکړ:

ـ چې ناسته پاسته مو د واده له پاره نه وي، نو بيا يې اړتيا څه ده...

ـ زه له هغې سره دټولګيوالۍ اړيکي ساتم، موږ خو په يوه کالج کې يـو اويوځاى درس سره وايو...

لکشمي بيا زموږ په خبرو کې راوغورځيده اوپوجا ته يې وويل:

ـ که دولت خان ستا سره واده وکړي، ستا له پاره به څه وياړوي، ته يوه هندکۍ نجلۍ يې او دې يوپټان اوبيا مسلمان...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه بیا ورته موسکۍ شوه:

ـ دا هندوستان دی،دلته داخبره ډیره مهمه نه وه اونه ده...

ربنتیا خبره خوداوه چې مونږ په دغه ورځ په دغــو خبــرو ښــه ســرونه وخوږول، څو په پای کې مویوه اوبل ته داسې سره کتل چې هرچا فکرکاوه پــه دکان کې سره ولاړیو اودکوم ټوکرپه بیه باندې له یوه اوبل سره چنې وهو...

ما په پای کې په ډاګه ورته وویل چې:

ـ زه په دغه ملک کې یومســاپر اوتاســې دلویولویــو کورنیــو نجــونې اولورانې یاست، زمونږ اوتاسې ترمنځ ډیرتوپیرونه دي چې هغو ته باید دومــره هم په ساده نظرسره ونه ګورو...

پوجا نه پوهیږم چې ټوکې کولې اوکه ربنتیاهم جدي وه، همــدا خبــره کوله چې ګوره راځه ته هم لکه دپخوانیو پټانانو غوندې یــوه فــداکاري وکــړه راځه چې زه اوته هم په دغه عصرکې یوه نوې پانه سره واړوو...

خو ما به ددې ددغو ټولو خبروپه وړاندې ناغیږي کوله او ځان به مې په هغه اودغه ترې تیراوه...

نژدې مانبام و، چې مونږ له کالج راووتو، لا دونو لــه ګــڼ ځنګــل څخــه دعمومي سړک سرته نه وو راوتلي،چې یوبس رانبکاره شو، لکشمې نن خپــل ګاډی نه و راوستلی، هغې زر له ما سره خدای پاماني وکړاوبوجا یې هم تــرلاس ونیوه، خو دپوجا زړه تراوسه نه و راباندې یخ ځکه یې تروروستي شیبې پورې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې کولې، ان چې په هغه شيپه کې يې وروستۍ خبره هم ماتــه داوه چې:

ــ ناځواني مه کوه، راځه ګوره ما پښتنه کړه، تاته معلومه ده که نــه،چې ډيرو راجپوتو ميندو خورا ميړني ميړنی پښتانه زيږولي دي...

ګوره مه کوه (په موسکا)... پښيمانه به شې...

دوې دواړې په بس کې کيناستې،زه خپل کورته راوګرځيدم، زما له پاره په هغه شپه دپوجا داخبره ترټولو جالبه وه چې:

ډيرو راجپوتو ميندو دهند په پراخو لتو باندې داســې ميړنــي ميړنــي پښتانه چې په نومونو يې هنديان اوپښتانه دواړه وياړي زيږولي دي... !!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

پوره يوه اوونۍ کيده چې لکشمي همداويل چې: انامې ناروغه ده... کلـه به چې له درسه خلاصه شوه، په بيړه بــه يــې پــه ســترګوکې خــدای پامــانی اوروغبړ دواړه په يوځل راسره وکړل او زربه دکورپرخوا روانه شوه، زما هم پــه زړه کې وه چې دهغې پوښتنې ته بايد ورشم، ځکه هغې زما خــورا ښــه عــزت کاوه اودزړه له کومي ورباندې ګران وم، ان چې هره ورځ به يې ځان زما له حاله خبراوه. لکشمي ته به يې همداويل چې زما له هرڅه بايد ځــان خبرکــړي، ان لادايې هم ورته ويلي وو، چې مورږ هنديان دوی ځکه نه پيژنــو چــې دوې لــه ژونده دسرټکونې اوچا ته په اسانۍ سره دلاس اوږدېدوو الاخلک نه دي... ما له ځان سره پريکړه وکړه چې کله سبا کالج ته لاړم له لکشمي به هيله کوم چــې ماله ځان سره بوځي، خوکله چې په سبا يی زه کالج ته ورســيدم ترمــامخکې لکشمي راته وويل چې:

ـ انه مې دې ډيريادوي، ويل يې چې يوځل يې راوله...

خوماورته وويل چې ما هم نن هوډ کړې و چې له تاســره يوځــای بايــد يوځای دهغې پوښتنې ته لاړشم، کله چــې زمــورږ درس پــای تــه ورســيد، زه اولکشمي دواړه دهغې په موټرکې دهغې دانــا دکورپــه لوروخوځيــدو، زمــورږ دکالج او دشهزادګۍ ګلبانودکورترمنځ ډيرواټن نه و، په څوشيبوکې مورږ دواړه دهغې بنګلې ته ورسيدو، چوکيدار په ځانګړي درناوي دروازه راته پرانيســتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اومورِ ور دننه شو، حکیم لالاپه هم هغــه شــان لکــه چــې پخــوامې لیــدلی و ښکاریده، دبنګلې دباندې يې دربارکړی و، داســې چــې کــه چانــه پیژانــدی، نوخامخا به يې ویل چې ددغې لویی بنګې اصلي خاوند که دې اوکه نه دی دی خپله دی، کله يې چې زمورِ په موټرسترګې ولګیدې راپورته شــو، اوپــه بیــړه بیړه يې ځان راورساوه، زه لا له موټره سم کښته شوی نه وم چــې مــا لاس ور اوږد کړ، خوده زما لاس ته ونه کتل اونیغه يې غاړه راکړه اوپــه غیــرِ کــې يــې ټینګ ونیولم:

ــ ته چیریې... له ډیرې اوږدې مودې وروسته، پــه خیرراغلــې... مــیمم صاحبه ناروغه ده، ډیردې یادولې...

لکشمي خپل موټرودراوه مورِ دواړه دبنګې په لورپه داسې حال کې چې حکیم لالا مو مخکې و، روان شو، کله چې تردروازه وردننه شو، داخــل داوږده دهلیزپرځای مورِ پر هغو زینوقدمونو کیښودل چې دروازې ته مخــامخ پورتــه ختلې وې... دویم پوړ ته وختو، نن په ټوله بنګله کې دهغې ورځې پــه انــډول آرامي وه، ان له هغه اوږده اولرې دهلیز څخه هم نه دوړو اونه دزړو غږ راتــه... په دویم پوړکې یوه کوچنۍ دوه پله يــي دروازه حکــیم لالا راتــه پرانیســته، یوکوچنې دهلیز لابل هم هلته و، دغه دهلیزته مخامخ یووړراخلاص و، مورِ هم په همدغه وره ورننوتو، هلته د دویمې کړکۍ څنګ ته دزړې شهزادګۍ پالنګ پروت و، کله چې مورِ ورننوتو داپه نمانځه وه، لمونځ يې کاوه، په څنګ کې يې دچا خبره یوه بله مامره دنګه ښکلې ښځه ناسته وه، چې هرچا فکرکاوه خدای په خپل حکمت سره جوړه کړې ده، هغې ګلبانو خارله اودهغې په چوپړکې وه، هغې مورِ ته هرکلی ووایه اوهلته يې په یوه خوا کــې هغــو مخــامخ څوکیوتــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاربنوونه کړو، لکشمي راته وويل چې دا يې نګورده. دهغې خاوند اوس هم لــوی دولتي ماموردی، هغه ټول عمر له هندوستان څخه دباندې په اروپااوامريکا کې خپل ماموريت ترسره کړی دی، ددې نيکه هم ترويش دمخه دهندوســتان لــه لويو نوابانو څخه و...

ګلبانوله لما نڅه وروسته، له مورِ سره هم تود روغبړوکړ اومخامخ مورِ ته کيناسته، خوداځل يې رنګ اوځيرې ډيربدلون کړی و، بڼه يې زيړه شــوې وه... خو څه بې چې داځل ترتيرځل هم تاوده وو هغه ددې تــود اودزړه لــه کــومي هرکلی و... دا دويم ځل و چې دزړه حمله پرې راغلې وه، ځکه يې په خنــداکې وويل:

ـ زما ناروغي خورا بده اونامرده ناروغي ده، داده دويمه ديکه يــې هــم راکړه...

سره له دې چې ډاکټر ورته ويلي ووچې ډيرې خبرې بايد ونه کړي، زما مخکې ته يې کابلي بادام اوکشمش راوړاندې کړل اوله هغوسره سم يې وويل:

ـ هغه مهال چې زه لاځوانه وم، مورِ ته به دابادام له کابلــه راتلــل، هــو، هغه مهال زما پلار ژوندی و، هغه دجنرال نادرخان همزولی اوملګری و، هغــوی هم ډيره موده دلته په هندکې وو، په هغه کال چې زما خــدای بښــلي پــلاردا بنګله جوړوله ان پرهغه مهال هم دوې لاکابل ته نه ووتللي، له مورِ ســره يــې راشه درشه درلوده، ان چې وروسته کابل ته ولاړل، دوی به په کال کې يوځــل دوه دلته راتلل اومورِ به کابل ته ورتلو، هغوی ښه خلــک وو، پــه هغــه مهــال ددوستۍ اوميني خلک دوی وو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ددې خبرو ته غوږ نیولی و، چې یوناڅاپه یې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ښښنه غواړم، اوس په کابل کې بادام پیداکیږي؟

په دغو شپوکې پرکابل باندې سختوجنګونو خوله لګولې وه، رادیوګانو، تلویزیونو اواخبارونو په هغو شپوکې دکابل دورانې اوبربادی لــه وحشــته ډک خبرونه د نړی ګوټ ګوټ ته رسول، کابل به یې ښــوده اودوژنــو هغــه ناپایــه بهیربه یې ښود چې انسانان هلته خپلو متو او وزرو ته لیوان شوي وو، ځکه نــو زه هم ناچا روم چې باید ورته ویلي مې وای:

ـ هو، بادام شته خوپه وینولړلي... دکابل دهغو شپو بادام چې تالیــدلي اوخوړلي وو له اوسنیوهغو سره خورا زیات توپیرلري...

څوشیبې په یوه اوږده سوچ کې ډوبه شوه، بیایې لکشمي تــه مخــامخ وروا ړاوه:

ـ رښتیا وایی، کابل ټول وسو، کابل ټول وران شو، کابلیان ټول له کابلــه وشړل شول، اوریدلي مې دي چې اوس په کابل کې داسې کور اوداسې کــورنۍ نشته چې دکورنۍ یویاڅو غړي یې نه وي وژل شوي... زه خوهره ورځ دغه بده ورځ چې پرکابل باندې روانه ده پرتلویزیون باندې ګورم... خــدای د دکابلیــانو مل شي... زموږ خو له دعا پرته نورڅه له وسه نه شی کیدای...

لکشمي هم دکابل پرحالاتوباندې ښه خبره وه، هغې به لاماته هــم کلــه کله دکابل په اړه ویل چې زه به هم نه وم پرې خبر، هغې به ماته داسې خبرونه اوشعرونه راوړل چې هغه به ټول کابل ته اودکابل له پاره ویل شــوي وو... مــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاهم په همدغه ويرکې وو چې دګلبانو نګور راوترپل اوزمـــورږ دخبرولـــړۍ يـــې يوپه يوراپرې کړه سترګې يې زما په سترګوکې راخښې کړې اوويې ويل:

ـ زه نه پوهيږم چې ستاسې ماغزه ولې کارنـــه کـــوي، څـــومره جګـــړې، څومره ورانۍ، اوڅومره بربادۍ... تاسې پوهيږئ چې نړې ستاسې په بـــاره کـــې څه وايي؟ ځوانان هلته مري، ښځې هلته مـــري، ماشـــومان اوبوډاګـــا ن هلتـــه دګوليوله ډاره سا نه شي اخيستی، سپی په کوڅوکې دانسانانو دمړو غوښې نه خوري، جنت غوندې هيواد مو په دوزخ اړولی دی ولې... دڅه له پاره؟ څه شی لرئ چې نه پرې جوړيږئ، ولې له خدايـــه نـــه ډاريـــږۍ، داڅـــه چـــې اوس پـــه افغانستان کې روان دي دغو ته کوم انسانی وجدان کتلای شي، داشـــان کـــړه وړه دکوم الهي قانون له اصولو سره ورته والی لري؟

ماچې کله دهغې دغه په رډو رډو کې خبرې واوريدې، زما زړه تـــه کلـــه هم نه رسيده چې دداسې ښکلې ميرمن خوله به هم په داسې سپينو ټکولکـــه چې ماته يې وويل راخلاصه شي، ما په هرڅه ځان ورته ناګـــارکړ اوهـــيڅ مـــې هغې ته دويلو له پاره نه درلودل ځکه نو همداسې غلی پـــاتې وم خـــو داچـــې دهغې خبرو ځواب غوښت ځکه مې په کاږه ورميږه ورته وويل:

ـ زه هيڅ هم نه شم ويلای، زمورږ هيواد داځل دډيروبدوخلکو منګولو ته لويدلی، داسې فکرکيږي چې دهيواد حالت به تردې هم وران شي، په دې چې جګړمار نه دې پوهې دي اونه هم دخپل هيواد دجـــوړونی، پـــه دې چـــې دوې پرديويوازې دورانيوله پاره روزلي دي اودخپل کور ورانولو اوخپل ورور د وژلـــو زمريان اواستازي دي، دوی نه خپله اراده لري اونه غـــواړي چـــې هغـــوی چـــې دخپلواکې ارادې خاوندان دي په خپل څنـــګ کـــې ومنـــي اويـــايې وزغمـــي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداده چې لویوځواکونو جوړکړي اتلان نن هماغه لوی ځواکونه په خپله سړي وژونکو او تمدن بربادوونکی بولي... اوپه دغه پلمه پرافغانسـتان رابلوسـيدلي اود دوی په پلمه، دادي ددغه هيـواد نـن اوسـبا پربربـادۍ اوورکـې بانـدې سپاري...

لکشمی زما دخبرې له پای ته رسيدو سره داترغوږ راتيره کړه چې دې هم خپلې زده کړې په لندن کې کړې دي. خاوند يې تل په سياسې دنـدو وي، ان چې په کابل کې يې هم يوه موده تيره کړې ده... خو زما له پاره ترټولومهمه داوه چې ما له داسې ښکلې، دنګې اوسپين رنګې ميرمنې څخه څومره سپينې خبرې واوريدې اوپه څه شان يې دزړه له کومي راتـه وکـړې... تـورې اوږدې زلفی، غټې غټې سترګې، تړلې تورې وروځې، جګ قـد، درانـه پښـتانه کاتـه داټول هغه څه وو، چې دايې اوس زما په وړاندې دهوسۍ سترګو هغو غونـدې درولې وه، هرځل به مې چې ورته کتل بيا به دحميد بابا شعربه رایاد شو:

چې دباغ صبرې يې پستې ترقامت دي...

زړې شهزادګۍ ډيرې خبرې نه کولې، دهغې له پاره اوس دخبرونه کولو روژه دډاکتر له خوا منظوره شوې وه... په دغه ورځ يې هم ترډيرو پـورې لکـه چې زموږ خبرې دچاخبره دزړه په زور واوريدې چې اصلي خبـره بيـاهم داوه چـــې:

ـ ستاسې ماغزه کارنه کوي، ولې مو دهغه ښکلي هيواد پرتم اولـوی نامـه تـه دومره په سپکه سترګه وکتل، ولې مو افغانان اوافغانيـت پـه ځمکـه وواهـه... اوولې موددغه هيواد تاريخ ته ونه کتل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ ټولې خبرې په همدغه ټکي وې، زه يې هم په همدغه ګناه ترګواښ لاندې نيولى وم، داسې چې ګواکې دازه وم اويازه يم چې افغانستان ته، افغانيت ته، اوانسانيت ته په خپل لاس اوراچوم. اويادازه يم چې دخپل هيواد پرتاريخ باندې دجناياتو داسې يوځپرکې ور زياتوم چې هغه هم دافغانستان اوهم دجهان له پاره دشرم يوه بيلګه دى... دګلبانو زړه هم په همدغه ټکي درد کاوه، ځکه يې ما ته مخ راواړاوه اوپه ناروغه ځيره يې رانه وپوښتل:

ــ داځه وشول، داځه هلته روان دي، ته راته ووايه چې دمحمود اواحمدشاه پرلتو باندې اوس داسې يوڅوک نشته چې دغه خلک اودغه وياړلى ملت له دغه شره وژغوري...مونږ ټل همداوايوچې ولې دهغو لويو نومياليو ځاى اوس خالي دى، اوکه خالي نه وي نوبيا ولې مونږ ته نه راښکاري...؟

دزړې شهزادګۍ داپوښتنه لاسمه پاى ته نه وه رسيدلې چې حکيم لالا اودهغې درملونکى ډاکتر دواړه جوړه پرکوټه رانںوتل، زمونږ دخبرو لړۍ وشکيده اوهغه مودډاکترپه ليدو ګردې په ټپه ودرولې، لکشمي اودګلبانو نګور دمخامخ کوټې دروازه خلاصه کړه، مونږ هلته ولاړو، هلته مونږ درې واړو دخپلو خبرو تګلورى په بله کړل، هغه سترې سترې خبرې چې دلته يې نه يوازې زما بلکې دنورو زړونه سترى کول اودسترو زړونو خبرې وې، هغه مو ګردسره پرېښودې، لکشمې هم په څه شي پسې دباندې ووته، زه اود زړې شهزادګۍ ښکلې نګور يوازې سره پاتې شوو، داچې زه يې دخپلې خبرې په سيده ګوزارونو ويشتلى اوپيکه کړى وم، زما له پاره داهم اوس دهغې ترخواښې کمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ښکاريده، داچې ډېره ښکلې وه، دهغه انځورېې زه اوس هم په ذهن کې نــه شم جوړولای، ځکه مې نورهرڅه په خپل ځای پرېښودل اوددې دنامه پوښتنه مې ترې وکړه چې دې راته وويل:

ــ زه ددغه کورناوې يم...

ــ زه پوهيږم چې ته ددغه کورنه يوازې ناوې يې بلکې ښکلې ناوې هــم يې خونوم مو؟

ــ نوم مې ليلا خان دی...

ــ ډېرښکلی نوم مودی خو...

ــ ولې خو؟

ــ هيڅ هيڅ (په موسکا)...

ــ له خو څخه مو موخه څه ده مهرباني وکړئ راته ووايی... پــه زړه کــې يې مه ساتی، هيله کوم...

ليلا راته جدي غوندې شوه، په دې چې ما هغې ته هسې دســترګو پــه رپ کې دا ناڅاپی پوښتنه چې زه پوهيدم پرې راوپاريده پيداکړه، هغه په دغه خبره يوڅه سره نيولې غوندې شوه، ان چې په ښکلي مــخ کــې يــې دنــابللې سرخۍ څپې سره لاړې اوراغلې... زرمې ورته وخندل اوورتــه ومــې وې چــې دومره مهمه خبره نه ده، ته بايد دومره سره نارامه نــه شــې... خوهغــه نارامــه شوې وه ځکه يې بيا وويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه هيله کوم چې خبره مووکړئ، کومه خبره چې دويلو وي اوونه ويله شي، هغه دوې ستونزې رامنځ ته کوي او دوه لوري سره څوروي...

ددې دسختو احساساتو په څواب کې ما خپله خبره چې دې ته به هــم ډېرنادره وه اويابه نه وه وکړه:

ــ وايی چې ليلا دومره ښکلې نه وه لکه چې ته يې...

ډک زړه يې سره خالي شو، په خندا راته شنه شوه، دواړې وروځې يــې نورې هم يوې بلې ته سره نژدې شوې اوويې ويل:

ــ هې بابا زما خود زړه راپه درد کړ، نژدې وه چې لکه بي بــي پرمــا هــم حمله راشي،... ليلا که ښکلې نه وای کيسې به يې نه کيدې، نوم به يې ښــکلی نه و، اودښکلاهنګامه به يې ترمورږ پورې په ښکلاسره نه رارسيده، ته چې وايې ښکلې نه وه، زه داخبره نه منم ليلاښکلې وه...

ــ وايي چې دومره ښکلې نه وه، خو دمجنون ليونۍ مينه وه چې هغې ته يې ترښکلاهم لوړه برخه ورکړه...

ــ بس ته داومنه چې ليلاښکلې وه، داکه دمجنون پــه ســترګو وه اوکــه دنورو...

هغه ښکلې وه...

مورږ لاپه همدغه دربه کې وو چې لکشمي راننوته اوويې ويل چې ډوډۍ تياره ده، خو ليلې هغه کينوله اوپرهغې يې زمورږ دخبرې ســپيناوی پيــل کــړ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې په پیل کې فکرکاوه چې مورِ تراوسه هم هغه سیاسي خبرې سره شـــاربو، ځکه یې هغې ته وویل:

ـ ببو، پریږده، دغه خوارکي ته اوس هم دکابل غموڅه نه دي ورپرېښې، دهغه خپله زړه له وژنو اوبدمرغیو شین شوی دی...

خوکله چې لیلې زمورِ دپوښتنواوخبروتړوله کیسه له سره ترپایـــه ورتـــه وکړه نوبیایې ورته وخندل:

ـ په دې کې خو شک نشته، چې زما په ټوله بابـــاګنۍ کـــې ترتاښـــکلې ښځه نشته، دی رښتیاوایي... ته یې باید ومنې ځی چې هلته ډوډۍ تیاره ده... زما خبره ستاسې دواړو په منځ کې داده چې ته هم رښتیاوایې اودې هم...

دډوډۍ په هال کې مورِ ټول یاره، لکه چې لـــس تنـــه ســـره راغلـــي وو، ښایسته نجلۍ ترهرڅه دمخه تیار اچولی شـــراب رامیـــدان تـــه کـــړل، هرچـــا یویوګیلاس واخیست، زماپه زړه غله راګډشول، چې اوس څنګه وکړم، نه مـــې ویلای شوای چې نه اونه مې بله پلمه په درواغوخولې ته راتله، په دې چې دلته هغه څه چې زما فکرواویاچې ما باید هغه په نظرکې نیولی وای یوازې لـــه یـــوه تظاهره پرته بل څه نه ښکاریده، ځکه مې له هغې ښکلې نجلۍ څخه یوګیلاس لکه دنورو په شان په طبعي توګه واخیست اوله څه خوارکې توکو سره مې لـــه ځان سره ونیو، هیڅا هیڅ هم ونه ویل اونه څوک دڅا په فکرکې وو،ما ته هغـــه مهال قوماندان یارجان رایاد شو، چې خارجیان به ورته راغلل له هغوســـره بـــه یې شراب خوړل، خو چې هغه به ترې تللی نه وو، ده به بیا ترهرڅا دمخه چغې وهلې چې: « ولله چې ځان یې راباندې مرکړ چې ورسره مل شم، شراب ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخورم خو ايمان مې اجازه نه راکوله، ماويل چې داجهاد به مې په خـــاورولاهو شي...»

په داسې حال کې چې دې خپله خلکو ليده چې دهغوی په ســـترګوکې ځنګه خاورې ورشني...

په همدغه مهال کې ډاکټراوحکيم لالا هم راغلل اوله ټولوېې هيله وکړه چې له بې بي سره څوک ډيرې خبرې ونه کړي... ډاکټر لاداهم وويل چې:

ــ څوک مه ورځې، کيدای شي، کومه بله حمله هم زروربانديې راشي، له هغې سره خبرې مه کوئ... ماته يې وکتل اوپه خنداکې يې راته وويل، چـــې زه خو بايد ورسره ونه غږيږم پـــه دې چـــې زمـــا خبـــرې دومـــره درنـــې دي چـــې ډيرپياوړي زړونه يې واوري هم نه شی ورته ټينګدای...

هغه په ربنتياهم ناروغه وه، خوله دې سره سره موږ نن لـــه هغـــې ســـره خورا زياتې خبرې وکړې، خوداچې ډاکټر وويل تاسې به نه ورځي زه پـــه دغـــه خبره يوځه خپه شوم... په دې چې هغې کومه پوښته له مـــاکړې وه، مـــادهغې ځواب بايد دې ته ويلی وای...

زه په همدغه سوچ کې وم چې ليلې زما اولکشمي په مخ کـــې دســـاقی نجلۍ له ټوکرۍ دوه نورګيلاسونه هم دميزپرسرکيښودل... نوروهم واخيستل، ليلې له ټولو هيله وکړه چې ددې خبرې ته ټول يوغوږ شي... ماته يې لاس ونيو اوويې ويل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ داښاغلی دولت خان دی، له کابله راغلی، له لکشمي سره یوځای پـه یوه کالج کې درس وایی، نن زموږ ګران میلمه دی،موږ تل دخپلو پخوانو مینــه په ده ماتوو، همداده چې دده په سرسلامتي به یې....

لیلې لا داخبره پای ته نه وه رسـولې چـې ټولـو زمـا پـه سرسـلامتې وغږنګول... لږ مهال لا نه و تیرشوې چې له هرې خولې بیا هم هغه یـوه خبـره راووته چې:

ـ په دې وطن کې مو څه حال جوړکړی، ولې دپردیو منــئ، ګـورئ کـه یوڅل کمزوري ورمعلوم شوئ، بیا دربانديې راځي او داسې غلامان به درڅخـه جوړکړي چې نه یوازې به دوې ملنډې دربانــدې وهــي بلکــی ټولــه نــړې بــه دربانديې خاندي...

خوما یوازې دومره ورته وویل:

ــــ نــه پــوهیږم چـــې پرمـــوږ څـــه وشـــول؟ څـــه بـــه کیـــږي اویاموږدکوموسترګوبلاوخوړو... یوازې دومره درته ویلای شم، چې زموږ خلک لاهم پرهغو رازونو چې داشل کاله ددوی پــه څنــګ کــې روان دي اودهغــوی پرمکاریو چې ددوې پرســریې کــوي نــه پــوهیږي، دوی یــوازې خپلــو ارادو اوسپیڅلتیاوو ته رښتینې دی زموږخلــک دزړه لــه کــومي زړه ســواندي دي، میړاني دي، په خپله خبره ولاړ دي، آزادي خوښونکی دي، له یوه اوبل سره پر دښمنی باندې دتل له پاره باوري نه دي، خو داسې ښکاري چــې یــوه ځــواک اویوچا یوداسې جادووربانديې کړې چې تراوسه نه دوی اونه هم نور څوک پرې پوهیږي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليلې ځان په خبره کې راواچاوه:

ــ داخبره زمونږ له پاره هم څرگنده ده، مونږدکابلي والا په نيت اوديانـت باندې له ډيرپخوا څخه پوه يو، خو اوس پوښتنه داده چې دغــه جادگر،اودغــه ځواک چې دغه هيواد ته يې دبدنيتی تلک ايښی څوک دي؟

ډاکتر مخکې تردې چې زه څه رښتيا او دروغ نوردوی تــه ووايــم، زمـا وارونيو اوويې ويل:

ــ تاسې پوهيږې چې دايدس ناروغي په پيل کې په څه شان خپريده؟

ما لکشمي ته مخ ور واړاوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ايدس څه شي ته وايی؟

ــ يوه ناروغي ده...

ــ څه ډول؟

خو هغې ځواب راته ونه وايه، ډاکتردلکشمی ځواب ته سترگې پــه لاره و، ځکه يې ماته نورڅه ونه ويل اوهغه ته يې ځواب ورکړ:

ــ که مونږ په دغه راز پوهيدای اويامو په دغه باره کې معلومات درلودای، نومونږ به هم تاغوندې ډاکتران وای...

ډاکترداپوښتنه زما دخبرې په اړوند رامنځ ته کړې وه، نورچاهم دځواب په توگه څه ورته ونه وې ځکه يې بياخپله ځواب کړه:

ــ هغه مهال چې ددې ناروغی په اړه خلک نه پوهيدل، ډاکتران هم نــه پوهيدل، ناروغان هم نه پوهيدل، هره يوه به هم داخبره کوله چې داڅه شـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ده، چې نه پرې پوهيږو اونه هم کوم دوا درمل لري...څوک په دې هم نه پوهيدل چې له چا څخه ده اوله کومه راپيداکيږي؟ دولت خان هم اوس دافغانستان په اړه هماغسې خبره وکړه چې نه پوهيږي هيواد يې دچا له خوا دځه له پاره اوس په دغه ورانوونکي اورکې سوځي اوخلک يې ولې داسې کړيږي؟

دډاکټر خبره مور ټولو ورسره ومنله، خوزه دايدس په مانا نه پوهيدم، لکشمي هم راته ونه ويله ځکه مې نه دې ښه ځواب ورکړ اونه هم دبد اونه مې نوره دوی ته ورښکاره کړه چې زه ګواکي دايدس په مانا نه يم پوه شوی... په همدغه وخت کې حکيم لالا هم خپله وکړه:

ـ مسلمانانو لاره، نه لاره همدايوافغانستان يې لاره داسلام دښمنان اوس پرې پوه شول چې داسلام خرابې او آبادی په همدغه هيواد پورې تړلې ده ځکه يې داده ملاورته راوتړله چې بايد وران يې کړي، داسلام ددغو دښمنانو په بربادۍ يې پورته کړئ...

لکشمي اوليلی داتياري پيالې نورې هم ماته راوړاندې کړې اوويې ويل:

ـ وښنه داهم وښنه حکيم لالا ددښمنانو دبربادۍ په هيله يې وښنه... ځکه چې دلته يوازې ډاکټر... دی. زه خو شکرالحمدالله داسلام په دښمنانانوکې نه راځم.... که داونه ښنې زه پوهيږم چې حکيم لالا دې دوزخ ته ليږي...

ما داګيلاس هم په سرواړاوه اوحکيم لالا ته مې دکوټې له دغه سره دشاباسی په نامه لاس پورته کړ، خولکشمی په دغه نښه يوڅه نارامه شوه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې چې هغې وویل: حکیم لالا دې وپړساوه، اوس یې ګوره چــې نــورې نــورې نادرې هم راوباسي... خوهیله یې ترې وکړه چې نورڅه ونه وایی...

ټول سره تاوده شول، لکشمی اوس دنشه یانو سره مل شوې وه، لیلاهم، خویوازې زه وم چې تراوسه هم نه نشه وم اونه مې دنشــې آحســاس کــاوه... یوازې لیلا لکه چې پوهیده دهغې پرما پام و، هغه راغله اوله ما اولکشمي سره یوځای کیناسته، له ناستی سره سم لکشمی بیاهیله ترې وکړه چــې هغــه لــه ماسره دکابل دغمونو په باب خبرې ونه کړي.ځکه یې هغې ته وویل چې دولت خان یوډول لنډۍ وایی چې دوه بیته یې سرې لیونې کوي..

هغې په حیرانتیا وپوښتل:

ــ هغه څه شی دي؟

ــ شعرونه دي لکه ستاسې د روهیلکنډ چاربیتې خو ترهغو هم خــوږې اوسوځونکې...

لیلا راته موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ نورو پوښتنوته خومې دځواب رانه کړچې لنډۍ راته ووایې دامو هــم قبولی دي...

زه له لکشمي سره اوس حیران وم، هرچیرې به چې کیناسته زما اوخپل بازاربه یې په لنډیو تو‌داوه، داسې کټ مټ پیښه زما له تقدیرسره له ډېرپخــوا جوړه شوې وه، هغه مهال چې زه لا ماشوم اودښوونځي په دویم اودریم ټولګي کې وم، زموږ په کلي اوشاوخوا باندو کې به چې دچا خوښي اوخوشالي وه، زمــا نیکه دخدای وبښي هغه خو به خامخا پکې و، زه به یې هم له ځــان ســره روان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم، دیوعالم خلکوپه منځ کې به ودرولم ترانې به یې راباندې ویلې، زه به لــه خلکو شرمیدم خو داچې نیکه به مې امرکړې و، دهغه خبــره چــا پــه مځکــه غورځولای شوه، بس نو دچا خبره چالان به وم، اوس هم کټ مټ کانه راباتــدې شوې وه، بس لکشمي وه اوزه چې وبه یــې ویــل لنــډۍ نوبیــا بــه زمــا ســرو اودښکلواستانه... لنډۍ به مې ویله له هغه وروسته بــه مــې هغــه پــه هماغــه نازونزاکت سره ورته ژباړله چې هماغه نازکی یې باید دوی هم احساس کړي...

دلیلې دغوښتنې سره سم مې لکشمي ته مخ ورواړاوه، هغه پــوه شــوه، زریې قومانده راکړه چې:

ــ دشرابو په باب خو دې یوه ورځ هم خوله نه ده خلاصه کــړې، وګــوره یوه داسې لنډۍ ووایه چې دشرابوپه باره کې وی، دښکلو په باره کې وي...

لیلالکه چې په دې رضا وه، چې په دغه اړه یوڅه ورتــه ووایــم، دهغــې ځیره هم بل ډول شوې وه، ځکه نو مخکې تردې چې دشــرابو ســتاینه وکــړم خولې ته مې یوناڅاپه راغله چې:

مخ دې په سپین کې سرخي وایي لکه خاصه چې پرګلاب وغوړوینه

لکشمي هغه لنډۍ ترما دمخه هغې ته په خپله ټوله نازکۍ سره تشریح کړه، داسې چې دهغې په اوریدوسره نورهم سره شوه، نوره هــم ګلابــي شــوه اونوره هم سره وغوړیده،داسې چې هرچا ورته کتلي وای، نوهغه زموږ دمشرپه وینا بچی خو مې نه و چې نام خدا او یایې ای شو !؟ نه وای ورته ویلای...

ماخودالنډۍ ډیره، ډیرو ښکلو ته ویلې وه، خو دومره اغیزیې چې پرلیلا کړی وپرهغوی یې ګرده سره داسې نه و کړې لکه مارچې دمداري شپیلۍ تــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملاراماتیرِي هغسې ویاړي شـــوې وه اواحســـاس یـــې پـــه رښـــتیاهم خـــورا لوړشوی و. چې ماهم داسې احساس ډیرلږ لیدلی اوحس کړی و، هغې له دغـــې لندې وروسته ما ته په روغ نظرنه کتل، هغې فکروکړ، چې دالندې به ما همـــدا اوس ددې دښکلادخیرا ت له پاره جوړه کړې وي...

لکشمي هم پرې پوه شوه، هغه پوهیده چې ددې لنډیو ویـــونکی ســـاده څوک نه دي، همداده چې په زړونو لګیږي اوزړونه له زړونو خبروي...ځکـــه نـــو دخپلې هغې په انتظاروه، رښتیاخوداوه چې لکشـــمی خپلـــه اوس پـــه داســـې لوړتیا کې وه چې له ما پرته یې اوس نورڅه نه لوړلیدل اونه یې غوښـــتل چـــې ویې وینې، ځکه خویې یوځل چې سرزماپر مټ راکیښود یوه نرۍ زونګـــه یـــې ترغوږ هم راتیره کړه چې ګواکې دا ستا غمونه دي چې زه...

په دې خاطرچې ما یې پام په بله خواکړی وي، زرمې ددې دبوختیـــا لـــه پاره ورته وویل:

ــ لنډې دې اورې که نه؟

ــ وایه ما ترلیلا دمخه غوښتې وه، نـــه پـــوهیږم چـــې هغـــې څـــه جـــادو دربانډې کړې چې هغې ته ګورې هرڅه ترهغې ځـــاروې، زمـــا لنـــډۍ دې هـــم ترهغې ځارکړه...

ــ غم مه کوه،غم، ستادپاره ویل شوې...

ــ وایه،زه باورلرم چې دشرابوپه باره کې به نه وي ځکه پښتانه شراب نه خوري او نه یې ستایي

مازر ورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نه لنډې دهرڅه په باره کې شته دشرابو په باره کې هم شته، پښــتانه دومره هم نه دي چې شراب به نه پیژني او یابه یې په سندروکې ځــای نــه وي ورکړی:

هغې مخ زما پراوړه باندې کیښود اوماهم په نرم آهنګ سره ورته ووې:

شراب په شرعه ناروا دي ما ته روا دي دیارغم پرې غولومه...

لکشمی لاځه چې لیلا یې هم سره وبوړنوله، دلکشمي خو ســترګې لــه اوښکوراډکې شوې، ما ته یې داسې وکتل، چې زه یې دزړه په غــړ بانــدې پــه همدغو یوکتوکې پوه شوم، هغې زر خپلې کوربنې اوښکې دسترګو لــه دالانــه زما له میلمنو کتو څخه په یوه خوا کړې اوترخوله یې راووتل:

ـ مافکرکاوه چې تاسې به یوازې لکه چې خلک وایې دجګړو پهلوانــان یاست، خو داسې نه ده زه اوس پوهیږم چې له تاسې ســره دښــکلا اوعــاطفی لیونی پرښته هم تل خپله ملتیا کوي...

لکشمي خورا ځیرکه نجلی وه، هغې نه غوښتل چې لــه خپلــې مینــې څخه نانځکه جوړه کړي اویایې دهرچا په خوله کې ورکړي، ما اوهغې تراوســه هم یوه اوبل ته په دغه باره کې خپله وروستې پریکړه نه وه ویلې، همداوه چې دې هم تراوسه چا ته دا نه وو ویلی چې ګواکې دا اویازه له یوه اوبل سره مینــه لرو.

په دغه شیبه کې یې هم خپله تلوسه ترپښولاندې کړه اوخبره یــې پــه خورا ځیرکی سره په بله کړه:

ـ رښتیا ووایه زموږ ببو ډیره ښکلې ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليلا ما ته وکتل،له کتويې پوهيدم چې غواړې دخپلې ښکلا په اړه له مابيا هم څه واوري ځکه مې زرځواب ورکړ:

ـ دخاوند يې دنصيب شي، هو، ډيره ښکلې ده...

ـ ته څه پوه شوې چې هغه ډيره ښکلې ده؟

ـ داخودپوهيدو خبره نه ده شرعه حاضرته ګوري، هغه چې هرڅوک ګوري وايي ښکلې ده، ښکلې ده اوښکلې ده...

ـ زه خونه پوهيږم چې دهغې څه شی ښکلي دي،

ـ که زه درواغ وايم ته زما په ځای شه اوپه ځيرځيرورته وګوره...

هغې بياهم باور ونه کړ، په خبره کې يې خبره راويسته اوويې ويل:

ـ نه ته دې خپله دښکلانښه راته ووايه، خلک هسې شي ته هم ښکلی وايی...

ما لادلکشمی خبرې ته ځواب نه و ورکړې چې دليلا ترخوله راووتل:

ـ که زه پوهيدای چې خبره به دومره تودېږي، نومابه پرتارحم نه و اوکړی اوستا به هم داسې حال و لکه دنورو...

زه حيران شوم، چې داخه وايی، لږ سوچ مې سره وکړ، رایاد شوه، چې داددې لورينه وه، چې ان دشرابوله پيله يې زما ګيلاس بيل کړی و اوزه يې له خدايی ګناه څخه ژغورلی وم. زه حيران وم چې زه ليونی يم که دوی؟

خوماورخلاصه کړه چې زه تردې نورڅه نه لرم زمونږ لوی نازکخيال شاعر، کلونه مخکې پرهم دغه هندوباراندې نصيب ورپيښ کړې و، ګوره چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

به ده هم په کوم دیاراودربارکې لکه مورِ چې نن دلته سره ناست یو، لــه یوچــا سره، له ښکلوسره ناست و، ځکه یې یوه همداسې ښکلا چې زه یې په هســې ساده الفاظوکې یادوم ده په خپل شعر سره ستایلې وي، زه هم وایم، چې لــیلا ښکلې ده، داسې:

چې دباغ صبرې یې پستې ترقامت دي

پښتنې په قامت سترې نه دي څه دي

ښکلي غاښ دي مرغلرې نه دي څه دي.....

شپه ناوخته شوې وه، زمورِ دمجلس یاران ټول هرې خواته سره واسکټ واسکټ شوي وو، خو حکیم لالا اوډاکټر ناست وو، ما لکشمي ته مــخ ورواړاوه چې انایی باید دخداپاماني په خاطروګورو، هغې لیلې ته وویل، لیلــې ډاکترتــه وکتل دهغه خوښه نه وه، له دې سره سره هم لیلا ورغله خو چې بیرته راووتــه ویې ویل چې هغه دم ګړی ویده ده، ځکه نو مورِ ونه شوای کــولای چــې هغــه دشپې په هغه تنګ زړه کې وګورو، یوازې مې لیلا ته مخ ور واړاوه اوورته ومې ویل چې که دخدای رضا وه زه به بیا ډیرزر راشم، هغې راته وخندل اوراته ویې ویل چې که ته رانغلې زه بــه درپســې درشــم... نورتــه زمــورِ لــه دامــه پــه سپکوڅانګونو الوتی نه شې...

زما میلمه پالي چې تراوسه په لاره تلای شول ساړه څانګونه، دښــکلې بنګلې په زینوکې له ماسره راکښته شوې، لیلاچې لا یــې راکوزیــدو تــه دوې زینې پاتې وې، بیاراته په خندا شوه،اوترغورِ یې راتیره کړه چې داځل خو مــې دلحاظ وکړ، بل ځل به که نصیب وته هم پــه دغوزینــوکې داســې روغ رمــټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمځکې ترتله رانه ونه رسيږي... خوما بياهم مننه ترې وکړه، مـور لـه بنګلـې راووتو ليلا مې يوې خواته وه اولکشمي مې بلې خواته، هغې خواته ترهغـه زړه ونه لاندې په هغه زاړه قبربانديې چې تيرځل مې له نژدې ليدلی واوځنـګ تـه يې يوزوړ کتاب په روښانه توروکې هم ايښی و شمې بليدې اونری نری زيـړی رڼاوې يې له لرې هغوی ته چې هغې خوا ته به يې کتل داسـې چـې تابـه وې وروستی شيبې يې دي کولې.

دلويې سرداري بنګلې د انګړدننه مو خدای پامانی سره وکـړ، ډاکترلـه پاسه راکښته نه شو، حکيم لالاهم راونه ووت، يوازې مور درې واړه اوس دلتـه ولاړوو، لکشمي خپله موټر راويست زمور په څنـګ کـې يـې ودراوه، بيرتـه راکښته شوه، ليلې ته يې مخ ور واړاوه نه پوهيږم چې پوښتنه يې تـرې وکـړه اوکه يې تشريح ورکړه:

ــ ببوا دولت خان دې خوښ شو، بدزلمی نه دی؟!

ــ ددولت خان عمردې ډيروي، ماته يې نن داسې احساس راوباښه چـې له ماشومتوبه ترننه چا نه ورابښلی، هو، هغه ورک احساس، هغه مـرور اويولـه پيرېو پيرېو ورک احساس، لکه چې هندوان هم وايې چې مور پـه يـوه او بـل جنم کې داسې وو اوياداسې... اومور هم لکه چې په يوه جنم کې له يـوه اوبـل سره ډيرنږدې خپلوان وو...

لکشمي له ليلا سره خدای پامانی وکړ، زما سريې په دواړولاسوکې ونيو، په يوه اوبله خوايې داسې ښکل کړم لکه چې کله به لـه غزنـي څخـه کورتـه ستړی ستومانه راغلم اوموربه مې په مينه مينه ښکلولم، ماهم دا داسې کلکـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلکه په یوه خوا اوبله خوا ښکل کړه چې دزړه له کومي يې خوند راکــړ ځکــه مې داهم ورته ووی:

ــ تا رښتيا وويل، ما هم نن داسې احساس وکړ چې زمــا اوســتا ارواوی ښايی هغه خوراو ورور وي چې کوم وخت په دغه لوی ملــک کــې کــوم ظــالم واکمن له يوې بلې څخه بيلې کړي وي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۰)

یوه اوونۍ لانه وه تیره چې دزړې شهزادګۍ پوښتنه مې پر مغزوبانـــدې درنه درنه کیده، له لکشمي سره مې دجمعې مبارکه شپه وټاکله چې دجمعـــې له لمانځه وروسته به دواړه دهغې کورته ورځو، ما په زړه کې داجوړه کـــړې وه چې هم به یې دحال پوښتنه

وکړم اوهم به یې هغه پوښتنه چې هغې تــه ځــواب ورکــول پــه دغــو شپوکې ګرانه خبره وه یوځه ړنګه بنګه ځواب کړم،هغه چې په تیرځل لیدوکې یې له ماکړې وه:

ـ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیـانو پــه خیلخانــه او ټـاټوبي کـــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغوري؟

زه خو دزړې شهزادګۍ دغې پوښتنې په رښتیاهم له یوه څرګند ګواښ اواندیښنې سره مخامخ کړی وم، دې په دغه ټکـــي ټینګارکـاوه چـــې کـه پـــه افغانستان کې ددغې ګډوډۍ لړۍ اوږدیږي، دابه پرنیمه وچــه اونـــړې بانـــدې دتورتم یوپیرړ سیوری راټیټ کړي،

دنیمې وچې مسلمانان هسې هم دلته داوبوځګ شوي یو، که هلته هـــم دغه حال وي بیانو موږ هم ختم دربوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رښتيا خبره خوداوه چې ما داډيره موده په دغه اړه په ذهــن كــې ډول ډول ځوابونه جوړول اوهيرول، كله به په زړه كې راتيره شوه چې ورته ووايم:

ــ نورهلته څوک نشته، هغه دبابا خوبونه نورله ياده وباسه...

بيابه مې زړه ته راتيره شوه:

چې سود و زيان دې په کې نه وي غمازه ولې بدوې دخلک زړونه

ځکه به مې داله ځان سره جوړه کړه:

ــ ځنګل بې زمريه نه وي... شته ياران شته، ځوانان شته، راځــی... خــو اوس دم درحال به دادخداي رضاوي...

خوزه پوهيدم چې زما داډول نانيولې زرګونه مرغۍ به هغه راســره ونــه منې اونه به

دهغې دروان تسل له پاره يوپوخ پتم شي... همــداوه چــې زه پــه دغــو ورځو كې ددې دغــې پوښــتنې ســره ړنــګ وبنــګ كــړی وم، داســې چــې دخپلوعادي درسونو لړۍ يې راته دړې وړې کړې وه...

زه دپنجشنبې په ورځ په خپل پخواني دود كالج ته لاړم، اســتاد لاهــم ټولګی ته نه و راغلی، زما له راتګ سره سم زمونږ ټولګيوالو نجونو اوهلكانو پــه لکشمي پسې يوې اوبلې خواته سترګې اړولې چې څنګه تراوسه نه ده راغلې، يوه دوو خو له ماخخه دهغې پوښته وکړه، خوما دواړو ته داسې ځــواب ورکــړ لکه چې تاسې نه ياست خبر زه هم نه يم خبر، نه پوهيږم چې ولې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تریوه وخته خو مې فکرکاوه کیدای شي ګاډی یې وران شوی وی، خــو وروسته وروسته معلومه شوه چې هغه رانغله، ربښتیا دالومړی ځل و، چې هغې ما ته دخپل نه راتګ په باره کې څه نه وو ویلي، کله چې تیــره غرمــه کورتــه راورسیدم ګاونډی مې راته وویل چې نن ډیرزیات تلیفونونه درته راغلل...

ما لا خپل کالي نه وو اغوستي چې بیــاهم هغســې تیززنګونــه راغلــل، زرمې غوږی واخیسته اوغوږته مې ونیوه چې دلکشمي چغه مې ترغوږ شوه:

ــ زه یم، لکشمي... زما انا... نوره له اوپروالا سره یوځای شوه...

ددې په دغه دردمن غږ ماهم د درد احساس وکړ، دیــوه ژور درد، هغــه درد چې انسان یې هروخت نه شی کولای... اوخپل دریغی مې په درد کې ورته څرګند کړ... هغې غوږی کیښوده، سترګې مې په یوازې کوټه کــې دیوالــه تــه ونیوې، لږ ګړی وروسته مې ښه پام شوچې اوښکې مې راغلې، راتویې شـــوې، چې په دغه شیبه کې دهغې پوښتنې ځان راته راغبرګ کړ:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبي کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغی څخه وژغوري؟

ددې هغه مینه رایاده شوه چې دې د دولت خان له نامه سره درلوده، له هغه نامه سره چې هغه دسوري شیرشاه د زوی اودخان جهان لودي دپلار زیب و، هغه نوم چې دهند دموسیقی پلار تان سین دهغه (دشیرشاه د زوی دولــت خان) ترسیوري لاندې وځلید اووغوړید... اوزړې شهزادګی په هغه نامه باندې ان په شلمه پیړی کې هم و یاړل... دهغوتیرو اتلولیو، میړانو اوپښتو ته یې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل هغه چاپيريال کې چې څوک نه پرې پوهيږي اويانــه غــواړي ځــان لکــه يوشمير پيښوري اردو ژبي او کابلي فارسي ژبې پښتانه پرې پوه کړي درنــاوی وکړ...

زماله پاره دهغې دمرګ غږزما دموردمرګ ترغږکم نــه و، زړمــې خپــل کالي بيرته واغوستل، تکسي ته مې تليفون وکړ، هغه هم راورسيد، ډيره شيبه لانه وه تيره چې د زړې شهزادګۍ کورته، هغې ښکلې بنګلې تــه چــې نــژدې ديوې نيمې پيړۍ رزمو اوبزمو ته يې په خپله غيږه کې ځای ورکــړی و، هغــې بنګلې ته چې ديوه پښتون نوميالي پرتم يوروښانه څراغ اوس هلته په کې پــه خاموشۍ سره غزيدلې و اوددغې نړې درنګارنګ ګلونو وروستۍ غاړه کۍ يــې دغاړې پرځای ترتابوت راچاپيره شوې وه... هلته چې نورڅوک نه پوهيدل چې بيا به دلته هم څوک دهغه تيربرم اوپرتم کيسې له چا سره زمزمه کــړي... پــه مړاوې خيره ورسيدم.

هلته مې دهغو ګلونو په منځ کې دهغې پښتنې شهزادګۍ چې احساس يې دژوند تروروستۍ سلګۍ پورې پښتون و، وروستۍ ننداره وکړه اودزړه لــه کومې مې خپلې اوښکې اودعاوې دهغې په وړاندې چې اوس يې دخپل خــالق رضاته ځان سپارلی و، وښندلې،هلته زمــا يوشــمير ټولګيوال چــې خبرشــوي ووهم راغلي وو، پوجا مې وليده، چې پرما پسې يې ســترګې اړولــې، رانــژدې شوه، راته ويې چې ما نن څوڅو ځلې تليفونونه دروکړل، په کــورکې نــه وې... ماخپله خبره ورته وکړه، خودې راته وويل چې ماښام زما له ليدو پرته ولاړ نــه شې، زه اوته به ګډ ځو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنازه دبنګلې ختیزته جومات ته څرمه ترسره شوه، په ســلګونو تنــه چې دلته راغلی وو، ټول دهغې په بدرګه له هغې سره هدیرې ته چې ډیره لرې نه وه روان شول،دهغې په جنازې کې ډیروخلکو برخه اخیستې وه، ډیره ګرانه وه چې سړی پوه شي چې څومره یې خپلوان اوڅومره نوریې دوســتان وو، مــا خویوازې دلکشمي پلاروپیژاند، چې راغلی و، خوهیچا ته نه ښکاریده چې هغه به پښتون نه وي،هغه په ریښتیاهم ډیرخواشینی و، هغه دزړه له کــومي د زړې شهزادګۍ په مرګ ژړل، اودهیچافکرته هم نه ورتله چې مدن لال هندو اومیم صاحبه مسلمانه ده، هلته نورو هندوانو اومسلمانانو په ګډه دهغــې پــه مــرګ ژړل، هلته سړي ته ښکاریده چې انسانیت اوسړیتوب ترهرډول ګروهې اړیکو لوړدي، دانسان غم دانسان غم دي، دانسان مرګ دانسان مرګ دی، اودانسان خوشالۍ دانسان خوشالی ده،انسان ژبــه، ګروهــه، کــالی،کور کلــی اوهیــواد بدلولای اوله لاسه ورکولای شي خوڅه چې نه شي بــدلولای، هغــه دده غــم، خندا، ژړا،مینه اوعاطفه ده چې دې دژوند له پیله ترپایه په هرځای اوهررنــګ کې یوشان بدرګه کوي... مرګ سره له دې چې هرڅوک اوهره ډله هغه ته پــه کرکه ګوري، په کرکه یې یادوي، نه یې خوښیږي خو یوه ورځ داسې راځي چې باید دخپل ژوند قیمتی مرغلره په همدغه بــدغوني ســوداګرباندې وپلــوري... دژوند وروستی سوداګرهم دی دئ او هغه له هرچا په هرډول اوهره بیــه چــې وي اخلي، خو هیڅوک نه پوهیږي چې څه یې کوي اوپه څه برخلیک یــې لــه هغه وروسته ور اړوي...

مور لا په هدیره کې وو چې لمرولوید، لمر، هغه چــې دهرڅــه اوهرچــا رازونه اویادونه ورسره دي، هغه چې هغه ورځ یې هــم پــه یــاد وه چــې دغــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهزادګۍ په هغه ورځ دلوي نواب په کورکې پــه څــه شــان اوشــوکت ســره وزیږیده اوڅه خوشالۍ نه وې چې په هغه ورځ یې ددوې محــل پــه ســر نــه و اخیستی، لمرهغې هستۍ چې نه یې په هغه ورځ د دې له کورنۍ سره په هغــو پرتمینو خوښیوکې برخه واخیسته اونه یې نن هم دیوې شیبې له پــاره دیــوه ساده اخ په نامه شاته راوکتل، هماغه لمر، هماغې رڼایي پرهغه مهــال ولویــده اوموږ ټول ساړه ساړه لکه بایلي جوارګر خالي لاســونه، یــو یــو، دوه دوه، درې درې او...له هدیرې بیرته راروان شو.

کله چې محل ته بیرته راغلم بوچا دبنګلې په دروازه کــې وه، نیــغ یــې دلکشمي مورته وروستم، کله یې چې سترګې راباندې ولګیدې راته په کوکــو شوه، داسې لکه چې په رښتیاهم زه ددوی دکورنۍ کوم مهم اونژدې غړی یــم، اوپه رښتیامې کومه ډیره نژدې خوک له لاسه ورکړي ده، هغې زه پــه غیږکــې ونیوم، اوپه چیغو چیغو کې راته وویل:

ــ دولت خانه زویه، زما شهزادګۍ مور خو ستا په لیدو سره دهندوستان ټول درانه غمونه له یاده وایستل، کاشکې ته خو څوکالــه پخــوا راغلــی وای... پرهغې ته څومره ګران وې اوتاته څومره خوشاله وه...

لیلې ته مې هم تسل ورکړ، هغه له خپل خاوند سره چــې نــن ســهارله خارج څخه دخپلې مورپه مړینه راغلی و، ولاړه وه اوهغه یې ماتــه راوپیژانــد، نواب رحمت الله خان... چې اوس یې په کوم هیواد کې دهند داستازي په توګه دنده درلوده...

له هغوی سره مې خپله خواخوږي وښوده، لیلې په نیولي غږ راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ دبېو وروستۍ شيبې وې اوستا نوم... په هغه شپه چــې تاســې ولاړئ ځو ځوځلې يې له ماپوښتنه وکړه چې:

ــ ددولت خان عزت وشو که نه... ما هغه ونه ليد...

دهغې خاوند چې له څيرې يې پرتم ښکاريده دخداى پاماني په وخــت کې په غيږ کې ونيوم اوراته وويل:

ــ مور خو ولاړه، لکه چې يوازې يې پريښودو هيلــه مــن يــو چــې تــه مويوازې پرى نږدى، پښتانه څه وايى؟ زما اوس فکرکارنه کــوي... کيلــه راځــه کيله به زه... (نورنه پوهيږم)....

ما تراوسه ژړلي وو، خوداسې نه چې غږ مــې د زړه لــه اولکــې دبانــدې ووزي، خو کله مې چې د رحمت الله خان داخبره واوريده، نــو نــه يــوازې مــې تسل ورنه کړ بلکى په ژړا مې هم زړه ښه ورســره تــش کړ...ښايســته شــيبه ورسره ودريدم، څه خبرې مې هم ورسره وکړې... په تلوتلو کې يې بيا ترغــوږ راتيره کړه چې هغه سندره څنګه ده؟ خوله مې يې غوږ ته ورنږدې کــړه اولــه هغې سره سم مې دم ګړى خداى پامانى ورسره وکړچې:

مينه په تلو راتلو زياتيږي   کله راځه کله به زه درځم مينه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۱)

ماښام تیاره و، ما اوپوجا دواړو له لکشمي سره هم خدای پامـانی وکـړ، هغه بیرته پرمحل ننوته، ما بوچا ته وویل چې همدلتــه ودریــږه،زه زر یوځــل ترزړې ونې لاندې قبرته ورغللم، زر مې یوه دوه رکعته لمونځ وکـړ، دعـا مـې وکړه، په تاخچه کې ایښی دروند کتاب هغه چې کرښې یې تراوسـه هـم لکـه مرغلرې روښانه وي مې ښکل کړاو زربیرتــه راغلــم، دهغــې پــه څنـګ کــې کیناستم اودواړه دزړې شهزادګۍ له کوره راووتو... ماپه همدغه مهال پوجا تــه ووې چې زه سیده خپل کورته ځم ځکه چې هم خواشینی یم اوهم ستړی، خو دې پرته له ځنډه ځواب راکړ:

ـ سمه ده ځان آرام ونیسه، هم هلته دې بیایم...

دغه شپې دمیاشتې وروستۍ شپې وې، ځکه نوشپه زرتیاره کیــده، زه هسې هم په دغه ښار کې نابلده وم، دشپې به چې په موټرکې وم نه به پوهیدم چې چیرې ځم اویاپه کومه خوا روان یم، په دغه ماښام هم پوجاموټرته داســې پونده ورکړې وه، چې یوه خواهم سمه نه راته بریښیده اونــه پوهیــدم چــې دا کوم ځای دی اوپه کومه خوا روان یم...هم یې موټرچلاوه اوهم دځه په باره کې راته ګډه وه خو زه نن په خپل حال کې نه وم، یــوازې ســرمې ورتــه ښــوراوه، لاسونه یې لکه دځوښ شویو شیدوځپه له خبروسره همداسې راپورته پورتــه کیدل. په دغه شیبه کې ماته زموږ دکلي دخدای ښښلي مــلا ســحرګل خبــره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رايادہ شوہ چې کوم کال غزنې ته راغلی وهلته يې کومــه ښــځه داخلــي کــه خارجي ليدلې وہ چې موټرېې چلاوہ، کله چې بيرته رشيدانوته راغی نوټولو ته به يې همداويل چې:

ـ آخره زمانه شوه، په غزنی کې مې ښځه وليده چې مــوټريې چــلاوه، خدای ترې وساتلم که نه دې خو غوښتل چې سم دم يې راباندې راوخيژوي...

داچې څومره به يې رښتياوې خدای به ترې خبرو، څوجمعې يې ډوډۍ خيراتوله چې خدای دې ترې بچ کړې و، آخرهم لــه خــره راولويــد اومړشــو، زامنويې هم خيرات پسې ونه کړ...

اوس چې پوجا موټرچلاوه ماته زما دماشومتوب همدغه کيســه رايــاده شوې وه، په همدغه سوچ کې وم، چې پوجا خپل موټرديوې بلې خورا ښــکلې خو په زاړه انګريزي ډول جوړې بنګلې مخــې تــه ودراوه، دګــراج دروازه پــه اتوماتيکه تنني خلاصه شوه،، پوجاخپل موټر وردننه کړ، ما په زوره ورته وويل:

ـ دخدای له پاره دادې چيرې راوستم ما هيله هم درڅخــه وکــړه چــې ما...

دې راته وخندل:

ـ يوسری انسان يې ستايې له کورسره څه، چې چيرې ښه هلته شپه...

يوځل مې بيا هيله ترې وکړه چې زه ســتړی يــم، زه نــه غــواړم چــې نورڅوک راسره سرګردانه اوخواشيني شي... خو دې هيڅ هم نــه ويــل، راتــه موسکۍ وه، چې په همدغه شيبه کې دوو نوکرانو لــه دوو خواووزمــوږ دمــوټر دروازې پرته له دې چې موږ يې کلپ ورخــلاص کــړو خلاصــې کــړې اوزمــوږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هرکلی یې وکړ، ماهغې ته ووې چې دانوڅنګه کیدای شي چې هغــوی دکلــپ دروازه چې دننه خوا څخه ورخلاصــه نــه شــي خلاصــه کــړي، دې اول راتــه وخندل،خو وروسته یې راته وویل چې داموټر یې پلارپــه دې ورځــو کــې لــه خارجه راوستی دی،هغه کوم کمپیوتري حساب لري چې دبلدوکســانوپه لاس اوغږ باندې پوهیږي...

دلته هم لوی کورو، لویه بنګله وه، داسې لکه دلکشمي داناغوندې دننه اوباندې یې څراغونه روښانه وو، لوی ډنډ یی په منځ کــې و، پــاکو اوبــویې پــه پاکۍ سره په منځ کې ځان په آرامۍ سره غــوړولی و، ډیرخلــک ننــه کښــته اوپورته کیدل، داسې چې سړی پوهیده دلته یوڅه اویا یوه لویه پیښــه شــوې ده. زه اوپوجا دواړه دمانۍ دننه شو،هلته یې مور، پلار، مشرورو اوکشــره خــور ټول داسې ولاړوو لکه چې دمیلمنو هرکلی کوي، زه پوجا دوې ته په یوه لنــډه جمله کې وروپیژندلم:

ــ دادولت خان دی، له افغانستانه څخه راغلی، دلته له مورږ سره په یــوه کالج کې درس وایی...

پلاریی لومړی ما اوبیا خپلې لورته موسکی شو:

ــ ډیرښه، ډیرښه، زمورږ پټان ورور دی؟

ــ پوجا زرځواب ورکړ:

ــ پټان نوښه پټان دی، که څه هم چې پټانان هندتــه هرمهــال راغلــي، هغوی ددې خاورې شوي،هرڅه یې له لاسه ورکړي، خو دې لکه چې داسې نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، په دې چې دې غواړی هم غازي شی اوهم بیرته پټان خپل وطن ته ستون شي...

هغه ورته وخندل اوورته ویې ویل:

ــ داپه رښتیاهم زما تربوردی...

ټاکر پیاری لال دپوجا پــلار و، دې هــم راجپــوت هنــدو و، ځــان یــې راوپیژاند اوویې ویل چې دې له هغو جنرالانوڅخــه دی چــې جنــرال نیــازی اودهغه پوځ یې په ډاکه کې کلابند کړ، دهند اوپاکستان په نورو جګړو کې یې هم برخه اخیستې وه. په خنداکې یې خپله داهم ترغوږ راتیره کړه چې، دتــره زوی دې هم ډیرې جګړې کړې دي...

له همدغې ورځې وروسته به جنرال زه په نامه نه یادولم تل به یې دتره زوی بللم... ځکه ده به راته ویل چې یووخت دهند په ټوله نیمه وچه کــې دوو قومونویوبل په ویاړسره یادول، چې یو پټان و اوبل راجپوت، دوې سره لــه دې چې له یوه اوبل سره دجګړو اونښتو خورا ترخې کیسې لري، له یوه اوبل ســره ډیرنژدې اودیورنګه ځانګړتیاوولرونکي قومونه هم وو...

زما اودپوجا دپلارلنډکی کیسه لاپای ته نــه وه رســیدلې چــې دنــورو میلمنو یواوړد لام پردالان راننووت، نارینه اوښــځې، ځوانــان اونجــونې، زړې اوپخې، په څو شیبوکې دغه سالون دچا خبره لکه رستورانت داسې راډک شو، زه دسالون په برسرکې وم، خلک سم نــه راتــه ښــکاریدل، خــو چــې پوجــا اولکشمي زما پرخوا راروانې وې په زړه مې غله راګډ شول، اودا په ذهــن کــې راتیره شوه چې ګواکې ټول دوې سره خپل دي، چې ښه ځیرشوم اوشاوخواته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مې نورهم وکتل، ډیرې خیرې، ډیرخلک پیژندګلوي وو، لیلا خان هم له خپـل خاوند اودوو بچیانو سره راغلې وه، دلکشمي کورنۍ اود دوی نورخپل خپلـوان هم ګرده راغلي وو، په همدغه مهال چې کله پوجـا اولکشـمي دواړې راغلـې اوزما ځنګ ته کیناستې، دوی ماته داخبره دلومړي ځل له پاره په ډاګـه کـړه چې دوې دواړې سره سکنۍ ترلې دي. دامعلومه شوه چې دوی دواړې په یـوه کورنۍ پورې اړه لري،ډیرڅه یې له یوه اوبله نه یوازې پټ نه دي بلکـې هرڅـه یې سره یورنګه دي. دوې چې کله داخبره راته وکړه ما په هماغــه ځـای کـې خپل تندي ته ټس ورکړاوله خدایه مې شکریه وکړه چې کومه ورځ مې د دوی په منځ کې دیوې اوبلې په باره کې څه نه دي ویلي... لاسونه مې لاهم داسې په تندي باندې نیولي وو، په دغه شیبه کې ما تــه هغــه زمــوږ ددفترده‌همکــارې شیرنې خبره رایاده شوه، چې یومهال یې راته کړې وه چې: دروسي یرغل پــه شپوورځوکې په پیښورکې دافغانانوله پاره ډیرې مرستندویې ټـولنې جـوړې شوې، چې دهغو له برکته موږپیښوریانو ته هم په کې کارونه میلاو شول، ماهم په یوه موسسه کې کارموند څوکاله وچلیده خو وروسته دپانګې دنشته والــې له امله په ټپه ودریده، په دغه موسسه کې ډیروافغانانوکارکاوه، مافکرکاوه چې دوی به دافغانستان له بیلابیلوسیموڅخه وي... دموسسې له رنګیــدو څوکالــه وروسته چې دافغانستان په لوبه کې سرویس تبدیل شو، زه جلال آباد ته لاړم، چاراته وویل چې زموږ دهغې پخواني موسسې دامرپلار مړشــوی، زه هــم لــه نوروپیژندګلووسره بهسود وته ورغلم، هلته مې ټول هغه دموسســې ملګــري ولیدل چې تاوده تاوده یوې اوبلې خواته ګرزیدل، بیــامې هــم فکروکــړ چــې داخودعا ده،دوی به هم لکه ماغوندې خبرشوي وي څکه راغلي دي، لـه یـوه دوو مې پوښتنه وکړه چې څنګه خبرشوې چې دلته نن راغلئ، هغه راته وویل

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا آمرخو زماوروردی، بل راته وویل چې زما دتره زوی دی، خبره ان دماما اونورو خپلوانوترزامنوپورې ورسیده... لنډه داچې راته روښانه شوه چــې هغــه زمورږ موسسه ټوله یوې کورنۍ چلوله خو هلته یې ناسته پاســته داســې ســره جوړه کړې وه چې هیچاهم فکرنه کاوه چې ددغې موسسې غړي به له یوه اوبل سره پیژني...؟

پوجا څه شي ته پورته شوه، لکشمي مې لاس له تندي راکښته کړ، پــه غمجنه څیره، په داسې څیره چې خواشیني له ورایــه تــرې ښــکاریده راتــه موسکۍ شوه اوراته ویې ویل:

ــ څه خبره وه، که دې څه ویلي هم واي، څــه بــه دې ویلــي وای؟ مــورږ خوڅه تاسې غوندې نه یوچې دیوې دومره ورې خبرې له پاره هــم تنــدی پــه تیره ماته کړو... خوماهغې ته دشیرنې کیسه وکړه، هغه داسې پــه خنداشــوه، چې اوچت غبرګې په دغه حال کې زیــاتروخپلوانو واوریــد. خــو زریــې ځــان راخوندي کړ، مایې دانا دمړینې له امله خپله ژوره خواشینې یوځل بیــا ورتــه څرګنده کړه، ددې په سترګوکې اوښکې لکه چې پرګلاب باندې بــاران واوري اوبیا یوناڅاپه پرې لمرشی اوس دتالاربلورینو څراغونو تــه ســلامي شــوې وې، داسې چې زما سترګې یې هم ناچارې کړې چې باید لکه ددې دهغوپــه شــان شي. خونه، په همدغه حالت کې یې ستونی راډک شو اودې هم هماغــه تیــره خبره راته وکړه:

ــ کاشکې څوکاله مخکې راغلی وای، پرهغه مهال چــې زمــا انــا دغــه ناروغي نه درلوده، هغه ستاپه راتګ دومره خوشاله وه چې هغې به تل ویل تــه خدای ددې له پاره هندوستان ته رالیږلی یې... ان چې کله کله به یې ما ته هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترغوږ راتیره کړه چې له دولت خان سره... په دې چې په اوسنې نړې کــې کــه په انسانانوکې دوفا، باور اورښتیاینې بیلګې پاتې وي هغــه بــه پــه پټانــانوکې ترنوروخلکوزیاتې وي...

خومایې زرځواب ورکړ:

ــ هو، هغه ډیره مهربانه وه، ما ته هم داسې ښکاریده لکه زما مور، هغــه یوازنۍ څوک وه، چې ما یې په څیره کې دخپل پښتون ژونــد یــوه اوږده لــړۍ ولیده، مایې دروښانه څیرې په هنداره کې دخپل تیربرخلیک د آواره وریځــو درنې درنې لړۍ ولیدې... اوهغه یوازنې څوک وه، چې په شلمه پیړۍ کــې یــې دشپاړسمې پیړې دپښتنې مینې اودرنښت هنګامه له ځان سره ژوندۍ ساتلې وه... خودریغه چې مایې هغه پوښتنه ورځواب نه شوای کړای، هغه پوښتنه چې رانه کړې یې وه:

ــ داحمدشاه اومحمود دبریمنو غازیــانو پــه خیلخانــه او ټــاټوبې کــې یوداسې سړی نشته، چې نن سبا دغه خلک اودغه ملت له دغې بدمرغۍ څخه وژغورې؟

نن هم شپه ډیره ناوخته شوې وه، مورِ په هغه شپه دپوجادوې کــره وو، هلته دلکشمې اودهغې نورخپلوان ټول راغلې وو، دپوجا پلار زمورِ په دود نــن شپه دوې ته (ویروسې) کړی و، پرما هم ناوخته شوی و، پوجا بیاځان رادمخه کړاو راته وویې ویل چې زه دې کورته رسوم، مایې غورِ ته خوله وروړاندې کړه چې داځل مې په دې نیمه شپه کې په بله خوایونه سې، خو دې راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ نه داخل دنيغ کورته رسوم، زه هم له ځان سره يوچوکيدارڅوک چې له هغې خوا يوازې نه وم بيايم،...

په همدغه دغه کې راووتو، دپوجا موټرهلته وړانـــدې دانګرېــاغچې تــه نژدې ولاړو، ما له کوربنوسره خدای پاماني کاوه چې دا خپل موټر ته ورغله، زه اولکشمي هم وروړاندې شو، کله چــې دې غوښـــتل دمــوټر دروازې تــه لاس وراوږدکړي، دمخې دټايرله څنګه يې يوه برابرمار ځان ورښوراوه اوددې پرخوا يې ځان راوخوځاوه، چيغه يې وکــړه، لړراديخواتــه وچــه کلکــه لکــه لرګــې ودريده،د لکشمي دلته زما په څنګ کې واړې وختې اوما ته يــې وويــل چـــې وړاندې ولاړنه شم...دپوجا هغه ژبه چې لکه بياتې داسې به چليده اوس ګونګۍ شوې وه، حالت يې ډيرخراب و، ماپه آرامۍ له لکشمي څخه پوښتنه وکړه چې که زه داماروونم څوک خو به پرما بدنه وايي؟ هغې راته وويــل چـــې وړانــدې ورنه شې داستاکارنه دې، زه چوکيداران رابولم چې هغوی يــې مړکــړي، خـــو مارهمداسې دپوجا پرخوا راروان و، په څنګ کې مې دسيمټو يوه ټوټه پرته وه، هغه مې راپورته کړه، په ډيره آرامۍ سره مې دهغه سرپه نښه کړاوپرهغې مـــې وويشت، يو دوه لټه واوښت راواوښت، نورهمالته له حرکته ولويد. پوجا له ډاره لړزيده، هرڅه يې له لاسه ورکړي وو، خوکله يې چې وليــد مــار مــا وويشــت، يوڅه سره آرامه شوه، ترلاس مې راونيوه اومارته مې نژدې ودروله چې يــوازې لکۍ يې ښوريده، دې ته مې تسل ورکړچې هغه نوردخوځيدو نه دی،خو هغــه داسې ډاره شوې وه چې رنګ يې زموږ دخلکو په وينا دخراغ پلتــه شــرموله، مايې دمخ خولې په خپل دسمال ورپــاکې کړې،لــه هغــه وروســته يــې پــلارا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونورخپلوان اوخوکیداران له اوږدو اوږدو لکړو سره راورسیدل، پلاریې پوجا په غیږکې ونیوه، په سریې لاس ورتیرکړ، ورته په موسکا شو:

ــ غټ پیاوړي پټان دي په خنګ کې دی ته لــه مــاره ډاریــږې... زمــوږ نیکونو به تل موږ ته ویل چې که ملګرتیا کوئ نوله پټان سره به یې کــوئ، کــه هغه درسره وي دزمانې بدې بلاوې خوخه کوې چې دځنګلونو زمریان بــه هــم لاردرخخه چپوي، شیرشاه زمری نه و وژلی چې دولت خان به یوه مارتــه ســزا ته ورنه شي کړای؟ دلکشمي پلار خپل موټروان ته غږوکړ، چې راشي اوماخپل کورته ورسوي، پوجا اوس ایله لږآرامه شوې وه، لکه چې باوریې نه کیده راتــه ویې ویل:

ــ ته مارهم وژلی شې؟

ماورته وخندل:

ــ ولی څه شک درته ښکاري؟

ــ داچل دله چا زده کړی، چې په یوه وارسره دهغه ځای پرځای کړ.

ــ زموږ خلک وایی ماردښمن دی... ددښمن په وړاندې باید سړی ناګاره نه وي...، هغه هیڅ چل نه غواړي...

ــ نه، نه مطلب مې دادی، چې دماروژلو درس دې لوستې، چادرښــودلی که څنګه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ هو، ما ته دماروژلوچل زما نیکه خدای دې وبښی راښوولی دی، هغـــه موږ ته ددښمن داکه ماروي، کــه زمــرې، کــه لیــوه اوکــه یرغلګرانســان لــه دغوټولوسره دمقابلې چلونه راښودلي دي...

ددغې لنډې پیښې له دړدنګه وروسته،مې بیاله ټولوسره هغــوی چــې دلته ولاړ وو خدای پامانې وکړ، پوجا اولکشمی له څیرو ښکاریدې چــې ښــې ډارې شوې وې،ځکه یې اوس نه ویل چې موږ به دې ورسوو، زه تــرې موټرتــه وختم، دپوجا زړه صبرونه کړلکه چې عادت یې و اوورستی خبره یې تل ځانته ساتله رانژدې شوه،ترغوږ یې راتیره کړه:

ـ ځه خدای دې مل شه، نوربه دنیکه ته هم دعا کوم چې تاته یې داچل درښوولی و، اوکه نه نونن شپه بــه زمــا هــم لــه اروابښــادې ببوســره وه، خــو لړناوخته...؟؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۲)

له لوی اختره څوورځې تیروې چې زموږ دکالج څـوملګرو سـره جـوړه کړې وه چې له لکشمي سره د غمرازي په نامه، دیوې دوو ورځوله پاره باید په ګډه یوې خواته دهند دلیدنووړښاراوسیمې ته سفروکړو، دټولو رضـاوه، چـې باید ولاړشو، خو توپیرپه دې کې وچې په نه سره جوړیدو چې چیرې ولاړشـو، چا به ویل اجمیراو راجستان، یوشـمیرخو لاویـل چـې مسـوري، دهـره دون اوهریدوارته، نورلاویل بنګال اودارجلنګ ته... داټول ځایونه زموږ په لست کې وو، خوموږ سره جوړ نه شو، ټولو واک لکشمي ته ورکړ چې هرځای هغه ووایې هم هغه ټولو ته دمنلووړ دی، دهغې سلا په اګره راغله، پرتاج محل، په دې چې پردې باندې تاج محل ډیرګران و، داهلته څوځلې پخوا هم تللې وه خو لـه دې سره سره یې هم زړه نه وترې را ټول شوی، داځل یې هم هغه خوښ کړ، زما په یاد دي چې کله یې اګره یاد ه کړه ماته یې وکتل اوبیایې پوښتنه راڅخه وکړه:

ـ ستا تاج محل خوښیږي؟

ماورته وخندل اوورته ومې ویل:

ـ داسې زړه، داسې خیال، اوداسې څوک به هم وي چې ووایی زمـا نــه خوښیږي.

تاج محل دهرهغه چا چې په سینه یوځه دزړه په نامه لري خوښیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ولې دهرچا خوښيږي؟ (په موسکا).

يوه شيبه ورته غلی شوم،خو بيامې زرځواب ورکړ:

ــ زه به ستاداخبره هلته ځواب کړم چې کله تاج محل ته ورسيږو.... ــــ سمه ده، خو پام چې که زما هيره شوه، چې بيا يې راپه يادکړې...

فکرکوم چې په هغه ورځ دجمعې ورځ وه، تيرماسپښــين و، چــې مــوږ اګرې ته ورسيدو، هلته مو دشپې له پاره هم په يوه هوټل کې ځايونــه ونيــول، هرچا دځان له پاره يوه يوه کوټه ونيوه، پوجا اولکشمي په يوه کوټه کې ديــره شوې، ما اواکبرخان هم ځانته يوه کوټه ونيوله، په هغه ورځ مو ترمازديګره پــه هوټل کې آرام وکړ، په دې چې موږ غوښتل ناوخته تاج محل ته ولاړشــو، پــه دې چې پوجا ويل چې تاج محل په دغوشپوکې تورورځې دشــپې ښــکلی وي، ځکه چې اوس سپوږمۍ هم دڅوارلسمې ده. له ماسره اکبرخــان هــم و، هغــه زموږ دکتواز يوښايسته اوزده کړې زلمی و، سره له دې چې زموږ داوطنــداران په هرڅه پوهيږي، خو يوڅه چې دکلونوپه اوږدوکې يې ملاورته ماته شــوې وه هغه زده کړه وه، چې نه دوی ورته ليوال وو اونه يې خپل زامن او اولادونه ورته هڅول، خو اکبرخان ته خدای خپله کورنې په ښه کړې وه اوخپلې زده کړې په ښه شان سره ترسره کړې وې،دنوی ژوند په ټولو نازکيوباندې لکه دعصرزلمی، نه دکتوازداسې پوهيده...دکورنۍ نوروغړو يې اوس هم په اسام اوبنګــال کــې ددوې په وينامعاملې درلودې خودی له هغوټولولاس پــه سرشــوی و اوملايــې يوازې زده کړو ته ترلې وه، اوس يې هم له يوې جاپانې کمپنې ســره کارکــاوه چې هرڅه يې درلودل. خوله دې سره سره يې تراوسه په کومه نجلــۍ بانــدې داسې چې دځان له پاره يې وړوبولی لاس نه و ايښی، په دې چــې پــه عــادي

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونو ده‌ده زړه اوبه نه څښلې او هغه چې ده غوښته هغه ورپیداکیده نه. مازدیگرمهال و، چې مورږ په تاج محل ورننوتو،، په ځوشیبوکې راباندې ماښام شو، ما اومصطفی چې زمورږملگری و، هلته دتاج محل دمانې په څنگ کې دماښام لمونځونه وکړل، هرڅوک چې تاج محل ته لاړشي، هلته دیوه پرتم احساس، دیوه جوړونکي اوهستوونکي قدرت نندارہ پرته له دې چې فکرپکې وکړي په خپلوسترگوويني، اودرښتینې هستوونکي په پرتم اولويي هلته تربل هرځای زیات دسړي باورپیاوړی کیږي...

دتاج محل ښکلا اوځواني اوس دسپینوڅراغونو غیږې ته لویدلې وه، دمانې پرننیودیوالونو باندې دیاقوتو اومرغلرو ځلاوو دهرچا ان دهغو مستو نجونو اوشازلمو سترگې هم خیره کولې چې ځانوته به یې دښکلاپه لحاظ دچا خبره یوڅه ویل، دشاجهان اوممتازمحل ارواوې چې دهغو پرقبروباندې په شپوپه ورځو، په میاشتو، میاشتو، اوکالونو کالونو دیوه اوبل په کتو کتوباندې نه سترې کیږي، دیوې اوږدې اوتلپاتې مینې کیسه هرچاته چې په دغو کیسوپوهیږي وایي... اووریادوې چې ځوان خرم اوښایستې تاج بی بې دلته دڅه شان یوې مینې هنگامه جوړه کړې وه چې تودوخه یې تراوسه دهنداونړی خلک له ورایه احساسوي.

زه اولکشمي هم یوځای وو، کله موچې دتاج نندارہ وکړه، کله موچې هلته هرڅه دزړه په سترگوولیدل، هغه اوس گردسره په یوه بله دنیاکې ورډوبه شوې وه،زه پوه شوم چې دهغې جسم له ماسره په تاج محل کې روان دی خو روح یې په کې نه وه،دهغې دسترگو سپینوالي لکه دتاووس دسترگو په شان دسپین تاج محل په منځ کې دتاج محل سپینو څراغونوته مینتوب اولیونتوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په يوځل کتو کې وربښل، ما نه شواى ورته کتلاى، څيره مې يې دتاج دســـپين ديواله په سپينومرمرو کې ليده چې لکه بت غوندې راته ښکاريده، ترلاس مې کلکه راونيوه اوپوښتنه مې ترې وکړه:

ــ ما وينې اوزما خبرې اورې؟

هغې ځواب راکړ: وينم دې نه، خو خبرې دټولې اورم...

ــ پوهيږې تاج چا جوړکړې؟

– هو، پوهيږم...

ــ چا؟

ــ مينې، يوې ليونۍ مينې اويوه مينه ناک احساس...

اونوريې څه ونه ويل...

موږ ټول له تاج محله راووتو او دتاج له څنګه مودجمنـــا ننـــداره کولـــه، دڅوارلسم سپوږمۍ هم هسکه راغلې وه، دجمنا اوبوپه دغـــو شـــپو کـــې ايلـــه دسيند مخ پوښلی و، اوبه يې ډيرې نه وې، لکشمی دسپوږمۍ انځور په جمنـــا کې وليد، پوجا غږ ورباندې وکړ:

ــ لکشمي پورنيما وينې؟

هغې ورته وخندل او ځواب يې ورکړ:

ــ هو ښکلې ده، خو په تاج محل کې نه، په دې چې دلته له تـــاج محلـــه پرته بل شی ښکلي نه ښکاري...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی دواړې سره يوې خواته شوې اکبرخان زما خواته راغی، لاس يې زما په لاس کې راکيښود اولومړی پوښتنه يې رانه داوه:

ـ دتره زويه، دابله(پوجا) خو دې زما ډيره خوښه شوه...

مامې لاس دده پراوړه کيښود او پوښتنه مې ترې وکړه:

ـ اکبرجانه لاليه، داتاج محل دی، همدلته د زړه مراد غواړه، هرڅه چې غواړې؟

پوجا زما اودده انځوراخيست، پاروتی هم له اکبرخان سره خپل عکس واخيست، ما په ټوکه ترغوړ ورتيره کړه:

ـ اکبرجانه لاليه خدای دخيرکړي... شنې کوترې خو دربانـدې رامـاتې دي،...

ده پاروتي ته په ځيرځيرسره وکتل:

ـ يه يه دادې درنيسه... داپه ونه وړه ده... هغه بله خو که ښکلی ده ونـه هم لري...

تيرماښام موږ دتاج محل له جادويی غيږې راووتو، داګرې دښار په سړه اوآرامه غيږه کې روان وو، هلته چې دتاج دشاوخوا په انډول ډيرروښانه نـه و، دواټ پرغاړه په سلګونو خواران داسـې چـې تـا بـه ويـل دايـې هميشـنې استوګنځی دی يوې اوبلې خواته په خواړه خوب باندې ويده وو. لاره تياره وه، لکشمي اوپوجا څنګ په څنګ روانې وې، ما په همدغه مهال پوجا ته وريـاده کړه چې شاجهان لکه چې اګره له سامان برجه په همداسې يـوه تيـاره شـپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليدلې وه چې خپلې ګرانې لورجهان آرا ته هغې ته چې دژوند ترپايه هم له ده څخه ديوې شيبې له پاره بيله نه شوه ويلی وو:

كه له دې زندانه داځل ووتم اوبخت ياري راسره وكړه داځل بــه دتــورو مرمرو تاج داګرې ښارته ورډالۍ كوم...

زما خبره لا پای ته نه وه رسيدلې چې دپوجا پښه په كــوم شـــي بنـــده شوه، نژدې وه چې پړمخې ولويږي، اكبرخان راكلكه كړه، ترهغو چې هوټل تــه نه وو رسيدلي،دوی دواړه لاس ترلاس سره روان وو. همالته زما زړه ته ورسيده چې اكبرخان لالی هسې هم دغرو واو دغروشو....

په هغه شپه مورږ ترناوخته داستوګنځي په بڼ كې كيناستو، ټـول ســره دوه دوه شوي ول اوپه خپلوخپلــو كــې ســره ډوب ول، لكشــمی لــه ماســره ترناوخته پورې ناسته وه، اكبرخان لالي له پوجاسره ګــوتې خــوږې كــړې وې اوهغه نور له نوروسره څوک يوځای اوڅوک بل ځای كښته پورتــه كيــدل، پــه هغه شپه لكشمي ډيره هڅه وكړه چې زما له خولې يوڅه واوري... يوځــل يــې راته وويل چې تا خو ويلی وو چې له تاج سره دمينې خبره به هلته درته كــوم اوس خوهغه وعده پرځای كړه اوراته ويې وايه...

مابياهم ورته وخندل او ورته ومې ويل:

ـ تاج محل ديوې تلپاتې مينې نوم اونښه دی،دمينې، د هغه څــه چــې انسان بې له هغې څخه انسان نه دی،انسان له هغې پرته ديوه سپيره بيابان په شان دی چې څوک يې هم په خوند او رنګ نه يادوي...

دا راته موسكۍ شوه لاس يې زما پرمخ را تيركړ:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ ته هم مینه پیژنې؟

ــ هو، لږ لږ ځکه چې ما ته هم ځان انسان ښکاري...

ــ راته ویلای شې چې مینه څه ته وایی؟

خوما خپل عذر ورته څرګند کړ او ورته ومې ویل:

ــ له بده مرغه چې یوخوله بابادمه تراوسه مینه چا تعریف نه کــړه، بلــه داچې ماته هم دمینې دستاینې او تعریف له پاره ویی او کلیمې پــه خولــه نــه راځي....

ــ په زړه کې دې هم څه نه درځي؟

ــ یوڅه خو شته، خو دویلو له پاره یې یوڅه لکه ژبه نه لرم...

ځوشیبې په فکر کې راته وزنګیده، بیایی ترخوله راته ووتل:

ــ نو چې داسې ده، له تاپرته چې ټیکــۍ اولنــډۍ واورو نــوره ښــه نــه دربان‌دې کیږي، یوه ټیکۍ راته واچوه...

موږ همدا خبرې سره کولې چې منیش په پاروتی باندې لاس وراچــولی وو. اوزموږ په وړاندې یې څو څو وارې کلکه کلکه ښکل کړه، له لکشــمي یــې دلنډۍ نشه والوزوله، او ما ته یې په وارخطاډول وویل هلته وګوره...

هغوی یوه اوبل ته داڅوومه مچکه ســره ورغبرګــه کــړه، خومــا ځــان ناګاراچولی و. هغې ته مې په دغه اړه هیڅ ځواب هم ورغبرګ نه کړ... له هغــې خوا پوجا اواکبرخان سره خوا پرخوا را روان وو، زموږ خواته راغلل، پوجا راتــه وخندل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ اکبرخان غوندې څوک ما غوښت لکه چې خدای.... دده ټول عمر پــه هندوستان کې تیرشوی...

مااکبرخان ته وکتل، سترګې یوڅه خړې راتــه ښــکاره شــوې، دپوجــا څواب مې په خندا ورغبرګ کړ:

ــ بس نوره ته پوهیږې او دی... تاسې دخدای سره جوړکړي موږ دغلــه وو...

نه پوهیږم چې اکبرخان په څه شي پسې یوې خوا ته شــو، لکشــمی زر خپله خبره پوجا ته وکړه:

جلکی کوښښ وکړه، چې درنه خطا نه شي، تو د یې وســاته، پــام چــې دولت خان غوندې درنه نه شي...

ما ته بیا دځان په اړه پوښتنه پیداشــوه، لکشــمی لکــه چــې اور پــرې لګیدلی وی پرمــا بانــدې پــه هغــه تــوره شــپه کــې راغرمــه غرمــه شــوه... ــ ته نه پوهیږې چې دا یویونیم کال زه تا اوبه اوبه کړم، زه خو څه اوســپنه نــه یم... زه انسان یم... هیله لرم، زړه لرم... او داټول ما پرتا پورې تړلي دي خوته...

ماددغې خبرې لاره لاډیره پخوا څارله اوپه دې فکرکې وم چې یوه ورځ به خامخا دشهوت دتوپان له همداسې یوې څپې سره په یوه همداســې ځــای کې غاړوځم... مایې لاس په لاس کې ونیو، پرمخ مې یــې کــینې لاس راتیرکــړ، داوښکولارې مې یې پرمخ، پرښکلي مخ ورلنډې کړې او ورته ومې ویل:

ــ ته مه خپه کیږه زه هم مینه درسره لرم، پرما هم ګرانه یې خو...

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ نوخو یانې څه؟

په داسې حال کې چې لاس یې زما پرلاس بانـدې موښـه مـا بیاورتـه وویل:

ـ آیادا اړینه ده چې څوک له چا سره مینـه کـوي، دچـا چـې څـوک خوښیږي هغه باید یوازې د... په مقصد وي؟ اوکه نوراررښتونه هم باید په پـام کې ونیول شي...زه خو فکرکوم هغه هم په درناوي سره په پام کې ونیول شـي او یادکړه شی...

ـ نور اررښتونه یانی څه؟

ـ دا خو اړینه نه ده چې انسان دې په خپله دومره لو یـې سـره دومـره کمزوی شي چې یوازې دې دشهوت جنډه ترنورو اررښتونو لـوړه وبـولی پـه شهوت که دانسانیت بنسټ ایښودل شوی، خوبیایی دشهواني لویی مانۍ هـم په خورا بده بڼه رانسکوره شوې ده. انسان دې ته اړتیالري چـې لـه مورسـره مینه ولري، له خورسره یې ولري،له طبیعیت سره مینه ولري، له انسـان سـره مینه ولري اوپه پای کې له هغه ابدیت سره باید مینه ولري هغه چې تقـدیریې ورپورې تړلې...

زماداخبره لاپای ته رسیدلې نه وه چې لکشـمي مـې پـه خبـره کـې راولویده:

ـ ستا ددې لویې فلسفې له مخې زه په کومه ډله کې راځم؟ زه خـو نـه ستا موریم، نه ستاخوریم اونه هم ستا غرنی طبعیت یم... زه باید څه وکړم؟

ماورته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ زه هم ستا په اړه تراوسه وروستی پایلې ته نه یم رسـیدلی اوپـه دې تراوسه هم لاسم نه پوهیږم چې زه له تاسره ولې مینه لرم اویایې نه لرم؟

هغې راته وخندل اولاس مې یې په خپل لاس کې کلک ونیو:

ـ دا لاس دې چې اوس زما په لاس کې ایښی په دې هم څه احساس نه درته پیداکیږي؟

ـ داسې هم نه ده چې ګواکی زه بې احساسه یم، زه احساس کوم خو په خوند او ارزښت سره نه، زه په دې پوهیږم چې ته پرما ګرانه یې خو...

خودهغې زړه زما دغه خبره لکه چې یانه منله اویـاداچې نـه یـې درک کوله... ځکه یې راته وویل:

ـ زه نه غواړم چې ته باید ټول عمر زما مینې ته دصبرخیمه ووهـې، زه شیبه غنیمت ګنم، له ماسره داوږدو عمرونو خبرې مه کوه، یوازې دا راته ووایه چې دم درحال دې څه نیت دی؟

ماورته وخندل اوپه سړه سینه مې ترخوله ورته راووتل:

ـ نه شم کولای چې ځان په دغه سیند له موزو اوپښو سره یوځـای لکـه چې ستاخوښه ده ورلاهو کړم...

ـ ولې؟

ـ ځکه چې زما اوستا دژونـد اواحسـاس، او ان عواطفـو دنیـا خـدای محکومه پیداکړې ده... زه او ته په بیلو بیلو کړیو اوپنجرو کې د ژوند اوتـاریخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دګناهګارانو په شان پراته یو، احساس مو بندی دی، ژوند مو زندی دی، او عواطف مو لاهم غلامان دي...

ــ پوه نه شوم څنګه، داخو ډیره درنه فلسفه وه...

مابیاورته وویل:

ــ وګوره ته دم غنیمت بولې، اوزه دژوند غم خورم، ته وایې چې زما همداګړۍ سمه تیره شي، اوزه وایم چې اوږد عمرښایي موږ ته په مخ کې وي... ته وایی ټوله دنیا دې په ماپسې بد وایی اوزه وایم چې که یوه دروغ او ناروا هم راپسې وویله شي، زه باید ځان ووژنم، ستا موراوپلار به وویاړي چې ته یوملګری پیداکړې، خو زما مور اوپلار که داسې څه دبل په خوله هم وواري، ښایی ټول عمرله شرمه چا ته سترګې هم ورپورته نه کړي، لوی ویاړ به یې داوي چې یاما ووژني اویاهم خپل ځانونه... ته ووایه زه څنګه کولای شم چې دپیړیو پیړو، دهیلو او امیدونو اوګروهوپردرنه جونګړه مې دیوې لنډ مدتې احساسي شیبې له پاره اور پورې کړم... هو، دریغه چې ما دومره جرآت درلودای اویامې داکارکولای شواي... زه هم انسان یم، زه له تاسرمینه لرم.... خو؟

زه پوهیدم چې زه په دغه شان خبرو داسې څوک ښکارم چې ګواکي آسمان په توپونو ورته ولم، زه په دې هم پوهیدم چې دا هغه دشګو بندونه وو چې ما ځانته جوړول او ددې د درانه احساس سیلاب په خپلو څپوکې له ځان سره وړل او وړل... زموږ دمیزپه سر دشرابو بوتل ایښی و، هم یې ماته اوهم یې ځانته ګیلاسونه ډک کړل، ما که هرڅومره ورته وویل، چې زه ددې کارمیړنی نه یم، زه له دوزخه ډاریږم، زه نه شم کولای په هغه دنیا دخپلې دغې ګناه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځواب ورکړم... خو دې همدا راته ويل چې ته دا په سر واړوه، زه ســتا پرځــاى دهغه سوال اوځواب ميدان ته ورځم، موږ هم مذهب لــرو، مــوږ هــم دخــداى دلارې پيروان يو او موږ هم په هغه خداى له تاسې سره شريک يــو چــې هغــه دهرڅه بادار دى او هرڅه دهغه په اشــاره جــوړيږي او ورانيــږي... تــه دا پــه سرواړوه، ما هم په ټول ژوند کې داليونۍ اوبه په څکه هم نه دي څکلې، خو نن يې له تاسره څښم، هو له تاسره چې زړه دې دخپلــو توروغرونوپــه شــان لــه ژونده تور دى، ته دا په سرواړوه... اوله هرڅه بې غمه اوسه...

ما چې دشرابو ګيلاس ته وکتل،له زړه مې يوازې يوخداى خبــرو، هــيڅ لاره مې نه درلوده، که رښتيا ووايم په همدغه شيبه کې دلکشمي لــه خبــرې سره سم هغه لنډۍ رايادە شوه چې:

چلم وهه دوړې يې باسه دتمباکيوبه دې زه ضامينه شمه...

پرمايې هغه ګيلاس لکه دجادوګرې په شان په سرواړاوه، څو نورمــاهم پسې وڅښل... اوتوکل مې پرخداى وکړ، له ځان سره مې وويل چــې پرســيند خو لاهو شوم څه يوه نيزه اوڅه لس... داپه همدغه شيبه کې لکه بلبلــه راتــه لګياوه لايې ګيلاس هم په سر نه واړولى چې همدايې راته ويل چې:

ــ ته نورمه وايه چې زه له تاسره مينه لرم، اوس زما وار دى چــې ووايــم زه له تاسره مينه لرم... په دې چې ته خو نه دځان دآزادۍ پــه اړه فکرکــولاى شې اونه هم دنورو...

تردې زياتې يې يوڅو نورې هم راته وويلې، زه يې دومره راوپاروم چــې له ډيره درده مې هغه ليک چې په همدغو ورځو کې مې خپل پلارته په همدغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړه استولی وای چې دانوڅه ګناه ده چې که زه له دغې هندوستانۍ سره چې ټول عمر یې له ما سره تیرشواوزه یې په هرڅه باورلرم واده وکړم، زه پوهیږم چې دغه نجلۍ به کله هم ما بدمرغه نه کړي... خوهغه یوازې دایوه اوږده غونډله راته لیکلې وه چې:

– ته پوهیږې اوکاردې، که ته له هغې سره واده وکړې نو هغه ورځ هم راتلونکې ده چې هغه به لکه موږ غوندې مري، خو موږ به په کلي کې نه پوهیږو چې دهغې دمرګ په ورځ به موږ دهغې له پاره دقبربندوبست کوو اوکه دلرګیو؟ یوازې دغه ستونزه یې حل کړه نوربه خدای خیرکړي...

مادغه جمله دې ته لکه څنګه چې وه ولوسته، هغه زما په څنځیر اوزولانه شوي تقدیربانديې پوه شوه، په دې پوه شوه چې زه او یاهم داخپله څومره محکوم یو، هغه پوه شوه چې زما په زړه کې دهغې په اړه څه نښته اوهرڅه لکه په اوبوکې لمر داسې روښانه دي، په خپله ټوله ښکلا یې یوځل بیاد زړه له کومي غیرږه راکړه اوپه یوه اوبله خوایی داسې مچې کړم چې دغاښود تاو درد یې ترډیرو پوره زما پرمخ باندې خپل سیورې له نري نري درد سره غوړولی و. له دغه شان مچولووروسته یې دخپل زړه درد په دغه خبره کې ترخوله راویوست:

ـ زه مینه درسره لرم، هو، دومره مینه، چې ان قبرته له هغې سره درسره ځم، سره له دې چې قبراوسوزیدل زما هم لکه ستا په شان نه خوښیږي، خو که بله لاره نه وه، هغه هم درسره منم...

شپه ترنیمایی اوښتې وه، هغې په دغه وروستۍ شیبه کې هم هیله راڅخه وکړه او راته یې وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ يوه لنډې، يوه وړه لنډې چې دزړه تسل مې پرې وشې، نوره نو شـــپه په سپيده چاود باندې خپله کډه وراړوي... ماخوګيلاسه په سرواړل خوداســـې نه ښکاريدم چې زه به له چتې وتلې وم او نه هم لکشمي داسې راته ښکاريده، له هغې مې پوښتنه وکړه چې داڅنګه شـــراب دي چـــې پرمـــايې هـــيڅ اغيـــز تراوسه هم نه ښکاري، هغه راته په خندا شوه اوراته ويې ويل،داشراب نـــه دي، په دې خاطرچې ته دوزخ ته ولاړنه شې،ما له هغو ډډه وکړه... زماعقيده هم له شرابوسره مروره ده....

ما نن هغې ته دزړه خبره وکړه، هغه چې دا ډيره موده ما نه شواى ورتـــه کولاى او زما پرزړه يې درنه کيږدې وهلې وه، خو نن يې زړه ته ورسيده چې زه هم دې غوندې انسان يم، لکه دې غوندې د ژوند په رمزبانـــدې پـــوهيږم، خـــو يوازې په يوه توپير چې دې په خپل ژوند کـــې پـــه يوشـــميرهغو خنـــډونوچې دانسان په مخکې وي برې موندلى و اوما نه شواى کولاى چې ځان له هغوڅخه راوباسم.همداوه چې ددې زما دژوند شډل تو ب خوښيده، دا زما په شډ والـــي باندې پوهيده اودهغه هرڅه يې په زور او زير دواړه ورمعلوم وو او په هغو کـــې يې خپله نيکمرغى ليده، هغې ته زما حيا، زما وفا، زما ژوند زما له تاريخه ددې په مخ کې پراته وو اوهرڅه يې انې اونورو مشرانو لکه هنداره داسې ورښودلي وو،خوماته داسې څه چا نه وو ويلي، زه وم چې ددې په باب مې هرڅه يـــوازې ددې په ظاهرکې کتل، ان چې ددې په ظاهر کـــې مـــې هـــم دځـــان لـــه پـــاره دبدمرغى څه نه ليدل، په دې چې هغه زما پرخوا را روانه وه خوما په ځان کـــې داتوان نه ليده چې هغه زماد اندوژوند پرپراخه ورشوپه څـــه شـــان راګـــډيږي اوځان هغه سرمنزل ته رسوي لکه چې يوه ورځ زه اوهغه په يـــوه وينـــه اويـــوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه پورې هلته تړلې وو... هو په هغه مینه چې دې اوس په کیسوکې لیــده او په هغه وینه کې چې تراوسه یې رنګ اواحساس لکه زما دهغې په شان و.

زه یې ترلاس ونیوم، لاس یې زما په لاس کې و، دهغې دبــدن تودوخــه مادهغې له لاسه په خپل ټول درنښت سره احساسوله، پــه هغــه شــپه یــې د وروستي ځل له پاره دچا خبره پــه مــزه مــزه ښــکل کــړم او بیــا یــې خپلــه دپلاراونیکه حق لنډۍ دنورو ډېرو تودو هیلو پرځای رانه وغوښته، هو، لنــډۍ هغه چې دې به تل دخپل تاوده زړه تسل پرهغې باندې کاوه، زه لږ تــرې یــوې خواته شوم، مخامخ ورته ودریدم اوپه مینه مینه مې ترخوله ورته راووته:

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

اوپه هغه شپه زمونږ دمینې بنډار دهغې په موسکا کې تیت وپرک شــو... لږشیبه وروسته زمونږ موټر متورا ته ورسید هلته مو له یــوه پــرتمین جومــات څخه دحق آذان ترغوږ شو، ما هلته دسهار لمونځ وکړ، خو چې لمرراخاتــه نــو بیا مونږ دهمدغه ښار په زړه کې هلته په لوړ باندې د رادها اوکرشنا له طلایــی مجسمو سره ولاړ وو، هلته چې هندکیو نوي په خورا درنښت سره دهغــو پــه پښو کې خپل ارادتونه او سهارنې ګلان په مینه ښــندل او شــندل او دهغــوی دتلپاتې مینې اوارات قدردانی یې کاوه...

لکشمي هم درادها ترمجسمې لږ رادیخواله ځان سره یوځه ویل، داسې چې ما نه اوریدل، خو کله چې را نژدې شوه، وامې وریدل چې له ځانه سره یې اوس هم زما هغه لنډۍ زمزمه کوله، هو، لنډۍ

یاري دنه کوم ډاریږم دلرې لرې تماشې به دې کومه...

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

زما دزده کړو وروستی کال و، له هیواده په نژدې ځو میاشتوکې په پرله پسې توګه بد خبرونه داسې چې ملاماتوونکی وویوپربل پسې رارسیدل، وطن خونه یوازې لوټ اوبرباد شوی و، له هغه اوس دملانصرو بړستن جوړه شـــوې وه چې په هره ځنډه کې غلو یوبــل وربانــدې واژه. دکابــل لــه ورانیـــواوس هـــم دپټواورونو لمبې پورته کیدې، داسې چې مساپروبه یې کیسې کـــولې، زنـــدۍ پرزندۍ پسې دهیواد دمورغاړې ته ددې دخپلوناپوهو زامنو په لاس ورلویـــده، داسې چې یوه به تربلې پیاوړې او کلکه وه... دهرې ورځې په تیریدو ســـره بـــه یې دهیواد دموردخپلواکۍ دعمرکمپله ورلنډوله، ملاجان خپله وکـــړه او ولاړ، طالب جان خپله درلوده چې دهغې له پاره یې خپله ځواني پـــه اور لاهـــو کـــړه اوپه خپله سپینه لوبه کې یې سر دغورمې بوی کاوه...

داتولې وشوې، راغلې اولاړې، تردغه مهاله خو هم هرچا داویلای شول چې ګواکی دا زما کوردی اوځه مې چې زړه غواړي هغه په کې کومـــه... ددغـــه وړو وړو سیلیو مخه دیوه تو پان په لور خپله لاره ورنژدې کوله، هغـــه تـــو پـــان چې دهغه په پایله کې امریکایی لیونو دشوروي په پلونو خپـــل لیـــوني پلونـــه کیښودل اولکه لیونۍ غوا پروطن له یوې درنې سراړمۍ ســـره راغبرګـــه شـــوه داسې چې نه یې وچ کتل اونه هم لانده، پلمه یې یوه وه او کړل یې بل څه، لـــه راتګ سره سم یې یوه توره بلا پرهیواد باندې را غبرګه شوه، زموږ کلی چې ان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دشوروی دیرغل په شپوورځوکې هم په بمونو نه و لګیدلی په دغه کـال ددوی په بمونوکې لولپه شو، زموږ زیات کلیوال په کې ومړل، زما دموراوپلار شهیدې جنازې هم دړنګ کور له انګړه ترهدیرې پورې ورسـیدې، دهغـوی لـه مرګـه نژدې یوکال تیرو، خوما ته چا ددغې غمیزې په اړه څه نه ووویلی، په همدغـه کال چې زما وروستی کال و، زما یوه ورور دخپل لیک پـه څنـډه کـې داهـم لیکلی وو چې:

ـ دخدای امر وشو، مور اوپلار دواړه دامریکایانوپـه بمبـاریوکې نـژدې یوکال دمخه له موږه بیل شول...

دهغوی لایوکال نه وپوره شوی، چې یو ورور مې هم په کټ مټ لاره لـه موږ بیل شو، اوس مې یوازې مشر ورور واو دژوند داټولې ستونزې...

دهمدغوبدو خبرونو را تګ او رارسیدنګ و او زما دسختې ناروغۍ پیل، نژدې شپږمیاشتې زما دغې ناروغۍ دوام وکړ، ډاکتران یې هـم پـه لاملونونـه پوهیدل، څنې ډاکتران خو تردې حده راسره حیران شول، چې له ناچارۍ بـه یې راته ویې ویل، ستا ناروغي هم د انسانانو ناروغیو ته ورته نه ده، دوی سـره له دې چې ماته دغه خبره نه کوله خو له یوه او بل سـره بـه یـې زمـا پـه اړه کوله،کله کله به یې داهم راته ویل که ستا دغه حالت وي کیدای شـي لیـونی شې... سره له دې چې زما له پاره دلیوني کلیمه کارونه ډیره زیاته داندیښنـې وړ نه وه، خو زما یوشمیردوستان یې خورا ځورولي وو، یوه ورځ زموږد پښـتنو مشر اسدخان لالا چې په حیدرآباد کې اوسیده هم زما پوښتنې ته راغی، یـوه ډاکتردهغه ترغوږ هم ورتیره کړې وه چې کیدای شي اندیوال دې لیونی شي...

خوده پرته له دې چې دډاکترپه خبره باندې سوچ وکړي ورته ویلي وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ خیر، هغه پخوا هم په حال نه و، له دغې ناروغۍ خو به جوړشـي خـو چې نورڅه نه وي...

اسدخان لالا یوه میاشت راسره پاتې شو، زه هم یوڅه سره په واک کـې شوم، ورته ومې ویل چې ته نوردرځه زه نورجوړیم او خپل کارونه که دخـدای رضا وه ترسره کولای شم، خو هغه راته وویل چې، ته دخپل وروستي امتحانونه زر پاس کړه، چې هغه خلاص شول، زه یوڅه واړه کارونه نورهم لرم، چې هغـه ترسره کړم، له هغه ورسته به درځخه ځم... جالبه خو داوه چې کله بـه پوجـا اولکشمی زما لیدو ته راغلې، ترما به یې له اسدخان لالا سـره ډیـرې خبـرې کولې ان چې کله کله به له ما هم سره جلاشول او له ما پرته به ترډیـرو پـورې سره غږیدل، داسې چې زه به یې په هغوباندې نه خبرولم...

اسدخان لالا هم زده کړی سړی و، دژوند په رمزوراز او دهغه پـه نـوي ترنګ ترونګ باندې هم ترمورښه پوهیده، دی تر ما هم اکبرخان ته ورسکنی و، داسې ښکاریده چې دهغه او زما دواړو په ستونزو باندې هم ښه خبرو، دهغه په مینه هم خبرو... ده اوس هم اکبرجان او پوجا دزړه له کومې پیژندل او هـم یې لکشمی اوزه، هم زما دپلار اونورو خپلوانو په رضاپوهیده او هم داکبرخـان دپلاراوکورنی...

لکشمی پوره شپږ میاشتې له ما سره هغه څه ترسره کړل چې مـا هغـه په ژبه نه شوای ویلای... هغې زما له پاره په شپو شپو وژړل، زمـا دروغتیـا پـه خاطریی دزیارتونو اومندرونو نذرونه ومنل،پونې ته تللې وه هلته یې دپښتنې باباجان پرمزار چې زما معنوی پیره وه دزړه له کومې دعاوې کړې وې، زمـا لـه پاره یې دومره روپۍ په روغتو نواو درملونو باندې خرڅې کړې چې زما غوندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه زده کړي یا زده کوونکي له پاره هغه نا شونې وې... ان چې ډاکترانوته یــې ویلی وو چې که زما درملنه له هندوستان څخه بهرهم شونې وي، دا تیــاره وه چې ماهلته ولیږدوي...

داټول هغه څه ووچې زموږیـــارانو او پــه خپلــه اســدخان لالا هــم پــه سترګوولیدل، کله چې زه له ناروغۍ راپورته شوم، یوځه چې ما اوس په خپــل شاوخواکې محسول،هغه داووچې اوس مې له خپلووطني یارانو هغــه پخــوانۍ کنایې اوکترې هم نه اوریدی لکه چې پخوا به یې ویلی:

دهندوستان نجونه لولۍ مړبه دکړینه...

اویاهم هغه څه لکه چې پلارمې هم په خپل لیک کې راته کښلي وو...

ما ناداچې دهغوی دغه شان خبرو اوس دسړیتوب په وړاندې خپــل زوږ له لاسه ورکړی و، او ګونګې شوې وې... داسې ښکاریده چې اوس ټول پــه دې باوري شوي وو چې ژوند له یوې داسې ســرچینې را پیــل کیــږي چــې هغــه دانسانیت سرچینه ده، داسې څو ک به وې چې دماشوم له خندا خوند وانخلي اودهغه خندا به ورسره بدرګه نه کړي؟ داسې څوک بــه وي چــې دســل کلــن اړبوډا بابا خدمت ونه کړي او په درنښت دې راشه درشه ورسره ونه کړي...؟ که داسې څوک موکله ولید چې دغه ځانګړتیایې نه درلوده هم هغــه انســان نــه دی...

د ۲۰۰۰ زرم کال ورستۍ شپې ورځې وي، یوه ورځ سهار وختی له کوره و وتلم، چې اسدخان لالا دومره راته وویل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ــ زه ځم درشي مې درته جوړه کړې، له غرمې وروسته يې درتــه راوړم، مقصد تر دريو بجودمخه به دلته سره ګورو...

زه هم ولاړم، خو خپل کار مې زر را خلاص کړ، داچـــې دهغــه امــر اوس زموږ له پاره دپلار ترهغه هم مهم و. ځکه نو دده له امراوقومانــدې ســره ســم تردريوبجو دمخه بيرته کورته را ورسيدم، کله چې مې دکوردروازه پرانيســته، زموږ په کورکې دناستی له پاره ځای نه و، دکورمخه په موټرانو ډکــه وه، زمــوږ چې څومره دوستان اوخپلوان وو، هغوی ټول راغلي وو، داسدخان لالا مشــره خور هم له څو نوروميرمنو سره راغلې وه، زه يې دښځو کوټې تــه ورلاړښــونه کړم له شا مې داسدخان لالا غږ ترغوږ شو، چې خپلې خورته يې وويل:

ــ لږ لاس مساس پرې ووهی، دريشی يې هلته ده، هغه وروغوندی، نور به له خيره سره روانيږو...

زه د لالا په دغه خبره باندې په رښتياهم سره حيران شوم، ځکــه دوی په دغه باره کې له ماسره ډيرلږڅه هم نه وو ويلی، اکبرخان ته مې وکتل، هغــه راته وويل چې:

ــ ځه ځان تيارکړه... خبره دقام ده... لالا هرڅه په خپله جوړکړي، څــه تاوان نه کوو...

زه پوه شوم چې اکبرخان له يوې خوا له ويشه په تالان رضــادی او لــه بلې خوا په هرڅه باندې له پخوا خبرو ان چې پــه ډيــرو ځــايو کــې يــې زمــا استازيتوب هم کړی و...

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شوم، چې خبره څه ده، کالي مې واغوستل، رښتیا خو داوه چې نور نو زه هم له اوږده رنځه وروسته په ژوند پکو شوی وم، اوس یوڅه چې ما هغه ته اړتیادرلوده، هغه مرسته وه، ځکه نو مې هیڅ هم ونه ویل اونیغ له اسدخان لالا سره دهغه په ښکلي او نوي ماډل موټرکې کیناستم، لاهم نه پوهیدم چې چیرې ځو اکبرخا ن نن داسدخان ماما موټر په خپله چلاوه... یوازې دلارې په اوږدو کې اسدخان لالا ترغوږ راتیره کړه:

ـ بچیه اخرمې ناخبره ور واده کړې... ددې بل خره خبره مې هم له تاسره یوځای کړه... مانا داچې زما اواکبرخان دواړو ودونه نن داسدخان لالا او بي بي حاجي په خوښه نیول شوي وو اومور اوس ټول زما دواده په ورا روان شوي وو...

ما هیڅ هم ورته ونه ویل اونه مې دومره جرات درلود چې دبي بي حاجي په وړاندې دې په دغه باره کې څه ووایم، په دې چې څومره چې اسدخان لالا پرمور برلاسی و، همدومره بی بی حاجي هم وه... په دغه شیبه کې ما ته زما فرانسوي هم صنفۍ کرستینا خبره رایاده شوه چې یومهال ماورته ویلی وو چې مورته نجونې زمور پلرونه ټاکي، کیدای شي کله زمور خوښه هم پکې وي خو زیاته نه... خوهغه په دغه خبره دومره حیرانه شوې وه چې وویل: که پرما باندې زما پلاراومور داسې کانه وکړي، زه خو به ځان مړکړم...

خوما ځان اوس درښتیاني زوم په شان نیولی و. بي بي حاجي اوس مور ته دمور ځای درلود او داهرڅه ددې په خوښه اورضا تردغه حده را رسیدلی وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېروخت نه و تيرچې زمونږ دورا شل ديـرش مــوټران ټــول دلكشــمى دبنګلې په شاوخوا كې ودريدل، دبنګلى په هغه خوا باغچه كې لويه خيمه چې تر زرو زيات ميلمانه په كې ځاييدل وهل شوې وه،دهغه له منځه مې دډولونــو غږ واوريد، كله چې انګړ ته ورننوتو نو دومره دوستان او ياران راغلــى وو چــې حساب يې په يوه خداى و، په دغو شپوورځوكې ډيلى په افغان مهاجرو ډک و، داسې چې په هربازار او هره مالت كې به يې لس او شل كوره اوسيدل... ځكـه نو دهغوى ډيرى راغلي وو، له بمبى، اسام او حيدرآباد څخه په ســلګونو زمــونږ سود خواره ماما خيل اوپه نويو زده كړو بوخت همزولى زلميان راغلى وو چــې اوس ټول دلته په وار سره غرپنده ډولونو ته غوړې ځنې اوښــتل را اوښــتل... مونږ دماښې په انګړ كې دننه له موټره كښته شو، دلكشــمي مــور اوپــلار زمــونږ هركلى وكړ، بي بي حاجي مخكې او مــونږ ورپســې روان وو... مــونږ دلكشــمى موردماښې دننه لاربښوونه كړو، هلته لكشمي دواده په ځانګړي سينګار كې چې په اول ځل ليدو خو ما هيڅ ونه پيژندله زمونږ لاره څارلــه، كلــه يــې چــې پــه ماستركې ولګيدې راته موسكى شوه، دبي بي حاجى او اسدخان لالا پښــتوته ورتيټه نه شوه، بي بي حاجي ته يې لكه زمونږ دښــځوغوندې غيــرت وركــړه او لاسونه يې ور ښكل كړل، داسدخان لالا لاسونه يې هم ښكل كړل، هغه يې هم لكه دخپلې لورپه شان په سرلاس راتيركړ او په درنښت يې بدرګه او وپنځوله، زما دغې ننداري ته ښه پام و، دډولونو مست دربى اوچــت و، زمــونږ دځوانــانو مشر خان زاده ان ترغرمې دمخه هلته رسيدلې و ځوانانو په وار وار سره اتڼــو نه اچول، اودلكشمي دپلار بنګله نن په رښتياهم درنو خوښيوپه سراخيســتې وه. زه لاناست نه وم، چې دلكشمي مور دميزله سره زمونږ سپيځلى كتــاب پــه خورا درنښت سره دميزله سره راكوز كړ لومړى يې زمــونږ پــه ســرونيواوبيايى

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرموړدواړو باندې ښکل کړ، ماهم ښکل کړ، لکشمی هم ښکل کړ... کلـه چـې دهغې سترګې اومخ پرهغه سپيڅلي کتاب ورپرې وتل دزړه هغه درزامې چـې دغې مانې ته راننوتی وم او راسره پيداشوې وه اوس آرامه شوه... لکشمی زمـا مخې ته له بسم الله ويلو سره رانژدې کړ، ما په درناوي سره ښکل کړ، زمـا لـه درناوي وروسته يې دهغه لومړی پانه راواړوله، او ما ته يې وويل چې لومړی مخ (الحمدالله) يې زه ولولم... ما هغه ولوست، خو ترڅوچې مـې ترپايـه رسـاوه، لکشمی زما څو تيروتنې را سمی کړې، دويم مخ که رښتيا درته ووايم، زما سم نه و زده، دهغه په لوستلو باندې دې پيل وکړ، ذالک لکتاب لاريبه... هغه يې په داسې زور اوزيرسره ولوست، چې زه يې حيران کړم، ددې داکار زما لـه پـاره داسې هيښنده جتکه وه چې ما فکروکړ زه کوم خوب ويـنم او کـه پـه دغـه دنياکې نه يم... اوهغه مخ يې ترپايه ولوست...

بی بی حاجی هم په ټوله کيسه خبره وه، يوازې زه وم چې لکـه پـردی اوس له داسې يوې نوې پيښې سره مخامخ کړم، ما لکشمي ته وکتل، هغه راته موسکی شوه، ان چې دلومړي ځل له پاره يې داهم ترغوږ راتيره کـړه او راتـه ويې ويل چې:

ـ زما لس سيپارې قران شريف په ياد هم دي...

اصلی خبره خو داوه چې لکشمی له هغې ورځې چې کله زيږدلې وه، له خپلې انې سره اوسيده، له هغې سره لويه شوې وه اوهغې يې دمور اوپـلار پـه خوښه او سلا هغه مسلمانه روزلې وه، اوپرهغې يې ټولې اسلامي زده کړې کړې وې، ان چې دهغې نوم هم بل څه و، خو داچې پلاريې ته يې خورا ګرانه وه، دې ځان اوس دپلارپه خاطر په دغه نامه سره نا متوکړی و... زما له پاره دنـه منلـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بي حاجي چې په خورا سختۍ سره بــه يــې داسې يوې خو شالې ته رضايت ښود اوس داسې شوي وو لکــه روانــې اوبــه... هغوی په دغه باره کې له ماسره هيڅ نه وو ويلي، ما فکرکاوه چې ددې خبــرې لامل به داوي، چې هغه زموږ دواړو په ټولګيوالتوب باندې خبردي، هرڅه ورته څرګند دي اوهم نه غواړي چې په دغه برخه کې ما ډيروغــږوي، پــه دې چــې دوی فکرکاوه زما داوږدې ناروغۍ يولامل هم دغه خبره ده، داچې له هرچا بــه يې اوريدل چې کيدای شي زه ډيرزر ليونی شم، دغې خبرې په خپله پــردوی باندې خپله اغيزه درلوده، خواوس راته څرګنده شوه، چې اصله خبره څــه وه؟ ان چې په دې وروستيوکې يې له ما سره ديوڅه په باره کې هم څه نه وو ويلي، يوه ښيګړه چې دپوښتنې له پاره يې اړتيانه وه هغه دهندوستان دواده دود و، چې په هغه کې لکه زموږ دوطن غوندې دهلک ملا په خرڅونواو ســياليوباندې نه ماتيږي... دلته هلک دانه شي ويلای چې:

غم دی دلالي په سر – مسته دې تازه ګرزي

دلته خبره سرچپه ده، ماناداچې:

غم دی دلالۍ په سر – مست خان دتازه ګرزي...

ماناداچې د واده ټول خرڅې دنجلۍ پر کورنۍ باندې پيټی دی...

بله مهمه خبره داوه چې اسدخان لالا او بي بــي حــاجي اوس ترمــا لــه لکشمي اوپوجا سره ډيربلد شوي وو، له هغوی سره يې هغه ټولې خبرې چــې له ما سره يې ويل نه غوښتل او يابه دوی پوهيدل چــې زمــا او زمــا دخپلوانــو فکرونه له يوه اوبل سره توپيرلري هم له دوی ســره شــريکې کــړې وې، خــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

داچې دوی پرما اغیزدرلود، همداوه چې دوی هم ترما اوس په هغه برخــه کــې چټک لاس په کارشوي وو. دوی په دې پوهیدل چې زما له پاره ډېرې دودونــه او ارادتونه ډیرمهم نه دي، په دې چې زه پوهیــدم چــې پــه ځینــو وختــوکې نورانساني ارزښتونه شته چې هغه هم سړی باید له یاده ونه باســي،په داســې حال کې چې دا خبره او دهغې زغم دهغوی له پاره چې زه ورپــورې اړونــد وم ګران کارو. لکشمي هم په دغه رمز باندې اوس پوه وه. له اسدخان لالا سره یې هم اړیکي ترما هم کلک شوي وو، داسې چې یوځل ګل زرک خــان لــه لندنــه لالاته یو نوی ماډل لپ ټاپ کمپوتر رااستولی و، ډیره موده هغه ته چا لاس نــه شو وروړای، خو لکشمي او پوجا هغه په ځو شیبوکې ورتــه کــاري او تیــاریې پښتو توري هم ورته کښته کړي دده په واک کې ورکړي و، له هم هغې ورځــې وروسته به چې دوی هرچیرې له هرچا سره مخامخ شول، نودایوه خبره به یــې ورته کوله:

ــ نجلۍ اوهلک چې کران(قران) او کمپوتر زده کړل، نوره هغه که ددنیا په هرکنج کې وي نه بې لارې کیږي، باید چې سړی یې درنــاوی وکــړي او پــه سریې وګرزوي...

په دوی هم ددغه شان یوه پیغام سام لویدلی و، ځکه یې هرڅه پرته له ښه اوبده سره له لکشمي دوی سره منلي او جوړکړي وو...

اکبرخان اوپوجا په بله خونه کې چې هلته هرڅه تیارې دهغې دکــورنې له خوا نیول شوی و ناست وو، خو موږ له یوه اوبله نه وو خبر هغوخپل کارکــاوه اوموږ خپل، زما خواښې په خپله عقیده دزړه له کــومي باورمنــه اوویاړنــه وه، همداوه چې له دې پلوه زما زړه ډاډه شوی واو زه اوس لکه رښــتینې پاچــا لــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمی سره پرتخت ناست وم، له هغې نجلۍ سره چې داڅوکاله موږ لــه يــوه اوبل سره ناسته پاسته درلوده، خو تراوسه هم ما هغه نه وه پيژندلې، هغې چې کله ذالک لکتابه لاريب... ولوست، ما ته دهغې مورنې انا رایاده شوه، مــا هلتــه دهغې په شاهانه بنګله کې هغه زړه ونه، هغه زوړ قبر او دهغه پر سر پــه هغــه لوړه تاخچه کې هغه زوړکتاب، هغه چې ما پرانيست، ښکل مې کړ او لکشــمی په هغه مهال ماته ويلی وو چې پرې پوهيږې او ما ورته ويلی وو چې پوهيــدل خو څه کوې چې باور هم پرې لرم... سره له دې چې کتاب ډيرزوړ و، خــو کلــه چې ما پرانيست دهرې کرښې توري يې لکه مرغلرې داسې روښانه وو... ما تــه هغه کتاب را ياد شو، اوهغه دروغ رايادشول چې ما دلاپې په توګه لکشمي ته، هغې ته چې پنځه لس سيپارې يې په ياد وې ويلی وو. زه اوس په دغــه شــيبه کې په خپلو دغو درواغو باندې له هغې څخه شرميدم، په دې چې ما لکه زموږ دهيواد ديوې دورې مشران له الحمد الله سره داسې حال درلود چې غلطۍ مې لکشمي رانيولې، نو په نور کتاب کې به مې څه حال و؟

زما هرڅه اوس زما دخوابښې ترلاربښونه لاندې ترسره کيدل، هغــه پــه خپله عقيده باندې دزړه له کومي باورومنه وه، داکبرخان په سرخانې کې هــم دپوجا له خوا دهغې ماما ولاړو، مانا هرڅه چې ترسره کيدل، هغه ټولې خبــرې اسدخان لالا او بي بي حاجي له پخوا څخه حل کړي وو.

زه لاتراوسه هم دچا خبره په خپل واده کې ګنکس وم، هرڅه مې چــې ليدل، هغه ټول هغه څه وو چې زما له تصوره دباندې وو، په دې چې ما کله هم په دغه ټولنه کې هغه تصورنه شوکولای، لکه چې زموږ پــه خپــل کلــی، کــور اوهيواد کې و... له يوې خواڅخه دښځواونجونو دسندرو غږ هم اوريدل کيــده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وروسته بیا زموږ کوټې ته ټولې راننوتې اودلکشمي ترځنګه یې (د رامــي خورې، رامي خورې) مشهوره بدله چې دهند پټانان یې په خپلو ودونــو کــې بولی په مزو مزو له ګډاوو اوخنداوو سره یوځای ویله، درامي خــورې ســندرې وزن په خپله یوسوچه پښتو وزن دی، خو داچې پښتنو پــه هندوســتان کــې کلونه کلونه تیرکړی او خپله ژبه یې له لاسه ورکــړې، او س هغــه ســندره پــه اردوکې بولي...

داهرڅه اوس دلته روان وو، څو شیبې لانه وې تیرې چې زموږ پخــوانې مولوي اکرام الدین صاحب چې کلونه مخکې له غزني څخه راغلــی و اوخپلــې زده کړې یې هم په دیوبند مدرسه کــې بشــپړې کــړې وی، او زمــوږ هنــدي ملګروبه وکرم صاحب باله له نژدې شلوتنو سپین ږیرو او مشرانو ســره زمــوږ دکوټې مخامخ لویې کوټې ته ورننوتل، هغوی اوس دنکاح له پاره راغلــي وو، او زموږ نکاحوی یې کولې، دا چې زه تراکبرخان مشروم، نو ځکه یــې لــومړی زه وربللم، لکشمي هم خپل پلاروکیل اسدخان ماما ونیو، ایاتونه ولوستل شــول، دعا وکړل شوه، او هغه مراسم چې دنکاح له پاره اړین وو، هغه ترسر شول، نقل وویشل شول، او ناستوکسانو زما دخسرپه ګډون ټولو زه په غیږه کې ونیــوم او ما ته یې په وار وار سره زما د واده مبارکي وویله، مولوي صاحب ددې ترڅنګ چې ما ته یې مبارکي راکړه دټولو حاضرو کسانو پــه وړانــدې داشــاهدي هــم وکړه چې:

ـ دغو دواړو نجونو ته هغه مهال چې ددوی کورنې له هیــواده دبانــدې وې اودوی دواړې له شهزادګی ګبانو سره دلته اوسیدې ما قرانی تعلیمــات ور زده کړي دي، هغوی دواړې تردولت خان اواکبرخان هم په عقیده پیاوړې دي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوهم په پوهه زما دغاړې خلاصې وي چې دوی دخپلې انې په همت مســلمانې روزل شوې دي، له دوی سره په دغه کار کې ددوی پلرونو او ټول خپلوان هــم نظروو اودي...

زموږ هغه ټولې پوښتنې او سوچونه چې له اوږدې مودې ديوې کړۍ پــه توګه زموږ ترزړونو او ذهنونو تاو راتاو وو، هغه ټول داسې په اسانې سره ځواب شول، چې ما فکرکاوه، موږ په هند کې ژوند نه کوو، زموږ واده يورښتينې واده نه دی، بلکه غواړو دلته يوازې ديوه فلم له پاره يوه صحنه جــوړه کــړو... خــو وروسته مې چې ښه ځان سره وخوځاوه او ښه ځان ته ځيرشوم، پوه شوم چې نه، دايوه داسې رښتياده چې هرچا ته يې ووايې، هغه يې يوه انځوريزه صــحنه ګڼی...

زموږ واده وشو، په زرګونو خلکو په کې ګډون کړی و، داسې اتڼونه پکې وشول چې له ډيرې مودې دلته چا نه وليدلی اوداسې ډولونه پکې ودربيـــدل چې دزرګونوکورکلي ورکو يادونو او رنګونو ته يې نوی رنګ ورکړ، زمــوږ ټــول سودخواره کليوال له هرې خوا سره راټول شــوي وو، ملــوک مــا مــا چــې لــه احمداباده تر کلکتې زموږ دغونډواوباندډارونو ګل بلل کيده هم راغلی و، هغه په ټول شلګراو غزنـــی کـــې يونـــامتو ټوکمـــار و، چـــا بـــه لاداهـــم ويـــل چـــې دی دشلګردنوميالی ټوکمار (ولو) اوياهم دسلطان باغ د (ر.خان) له خپلوانو څخه و، ولو هماغه لوی ټوکمار و چې مجاهـــدينو دخلقيـــانو پرچميـــانو رژيـــم تـــه د سندرو اوټوکو ويلو په ګناه وواژه، خلکو به کيسه کوله، چې کله ملايـــانو دده د وژلو فتوا صادره کړه او زړه ته يې ورسيده چې ښني خـــو يـــې نـــه، نـــو يـــی د وروستۍ خبرې په توګه ورته ويلی وو:

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوملایانو، تاسې ټول عمرشکنې خوړلې عقل مو په سرکې نشته، تاسې هم په دغه عقل ژوند ي پاتې کیدونکی نه یې، زه یوټوکي یم، زه خپله دنیالرم، خپل خوله لرم او خپله خندا اوژړا، له ماسره کار مه لرئ، له دی تش په نامه جهاد مهاده څه نه جوړیږي... دواک او ګدی تاسې نه یاست... خپلې شکنې وهی او ولو ته دعاوې کوی....

وایي چې ملایان نورهم ورته په قهرشول، ټولو مشرملا ته کتل، هغه هم ورته په قارشو.... دځوشیبو له پاره ارامې شوه، خو معلومه وه چې ټول هغه چا ته چې وژل کوي، سترګې په لاره وو، له څو شیبو وروسته یې له کوم قصاب ملا که قاري سره چاړه په لاس کې ولیده، زړه طاقت ونه کړ ځکه یې د وروستی ځل له پاره په ملایانو خوله ورخلاصه کړې وه چې:

ــ اوملایانو له هغه لویه مو رانیولي تر دغه واړه چړې پورې مو میندې او خویندې.... نورڅه ته ګورئ، ما خپله کلیمه دوختنه لوستې... هلی زرکړئ چې درڅخه مردارنه شم....

او دغزنی ددغه نامتو ټوکې سر په همدغه وروستې خبره باندې پرې شو...

دسلطان باغ په (ر.خان) پسې هم کورته ورلویدلی وو،هغه تري پټ شوی و، نورڅه یې نه وو موندلی، په خپله میرمن یې غږ کړی و، چې دخره تر کته لاندې یې پټ کړی، هغې داکا روکړ، خدای مجاهدین پرې کانه اوړانده کړل او دی یې ونه موند، له هغه وروسته یې خره ته تر... درناوی کاوه، هغه کته یې دخپلې میرمنې په بنارسي شال کې نغښتې وه اوهرچا ته به یې ویل چې زه خدای وژغورلم او دغې دخره کتې وژغورلم... هرځای به چې کیناست په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله خبره کې به يې له خره اودهغه له کتې څخه ترانســانانو دمخــه مننــه نــه هيروله...

ملوک ماما هم داسې يوځوک وچې دهغوي لاره يې څارله، په هغه شپه يې هم دچا خبره عالمونه هم وخندل اوهم يې ژړول، په سلګونوټوکو کې يــې يوه داهم وه چې، کله امريکايانو پرافغانستان يرغل وکړ، هرچا به چې دطالــب اوالقاعدی پرضد خبرې کولې، دداسې خلکو به ډيردرناوی کيده، ده ويل، چې زما يوکليوال هم له دغه بدلون سره سم ځان دداسې کسانوپه پوســتکي کــې ځای کړلاوطن ته نه و راغلی... ماپه خارج کې وليد، يوه ورځ په يوه ميلســمتيا کې سره ناست وو، ماته راترغوږ شو، چې دولت مې غټ سړی ټاکي، روان يــم ځم کابل ته... ملوک ماما ويل چې ما خو هغه ســړی پيژانــد، چــې ددوو خــرو اوربشې يې هم نه شوې ويشلای، ماته هغه زموږ دکلی دخــاه کينــدلو کيســه رايادہ شوه، يوکال چې دکاريزه اوبه وچې شوې کليوالو پريکړه وکړه چې: موږ بايد دغه کوهی چې له کلونو کلونو همداســې پــاتې دی او هلکانولــه تيــږو او خاورو ډک کړی، پاک کړو،که نه پرکلي باندې بده ورځ راتلونکې ده... پريکــړه همداسې وشوه چې بايد کوهی پاک کړل شي، يو ځوان راوړاندې شو، او ويــې ويل چې زه ورکښته کيږم... کليوالو هغه په رسۍ وتاړه او کوهي تــه يــې چــې ډيرژور و ورکښته کړ، ځوان چې کله دکوهی تل ته ورنــژدی شــو، هلتــه يــې دسترېيا اوډار احساس وکړ، له کښته يې غږ راوکړ چې: درپورتــه مــې کــړئ... خلکو ځواب ورکړ چې اوس دومره کښته شوې يې يوڅه وکړه... خو له کښــته همداغږ راته چې: درپورته مې کړئ... درپورته مې کړئ...

(c) ketabton.com: The Digital Library

بياهم خلکو هيله ترې وکړه، چې له زغم څخــه کــارواخلی... او يوځــه خواري وباسئ...

خوځوان نوردزغم نه و، ځکه يې له کوزه په اوچت اوازورتــه راغبرگــه کــړه چې:

ــ داکوهی راباندې پاکوئ او که يې راباندې مرداروئ...؟

ملوک ماما وويل چې ما خپل کليوال ته وويل چې:

ــ د دولت د کور ودان وي، خو دايوه پوښتنه له ما سره ده اوهغه داچـــې ته خو دهيڅ وايې نه يې، زه نه پوهيږم چې پرتاپاکول کوي اوکه مرداروول....؟

اوزموږ ودونه په داسې نه هيريدونکوولولوکې کې ترسره شول....

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۴)

زما اواکبرخان ودونه، لکه ځنګه چې زمــوږ هــوډ و، لکــه ځنګــه چــې داسدخان لالا هیله وه، لکه ځنګه چې زما دمــوراو پلاراوداکبرخــان دکــورنۍ غوښتنه وه ترسره شول، یوه جمعه وروسته موږدهندوستان له دود سره سمه ولیمه ونیوله، په هند کې ولیمه هغه میلمستیا ده چې هلک یې دخپل واده په درنښت سره دواده له اصلي ورځې وروسته نیسي، سره له دې چې داکــار پــه هندوانو کې دېردود نه دی، خو مسلمانان دغه غونډه نیسي چــې دهغــې پــه نیولو سره هلک اودهغه کورنۍ هم خپله ونډه په خپل واده کې ښیي، لکشــمي زموږ له واده ورسته زموږ له کورنې او دوستانه څخه هیله وکړه چې نوره هغــه باید په خپل اصلي نامه (مبارکه) یاده کړي، انۍ یې دانوم دبی بي مبــارکې لــه نامه سره اړونــد وربانــدې ایښــی و، دهغــې پښــتنې ملکــې میرمنــې چــې دهندوستان دلومړي مغلي واکمن مړی یې په خپل امر له هند څخه کابــل تــه راو لیږداوه، انې یې تراخره پورې په همدغه نامه یادوله، خو دې دغه هنــدکی نوم یوازې له خپل پلار سره دمینې په خاطر پرځان باندې ایښې و... داچې زما اواکبرخان دواړو خسرګنې دهندوستان خورا شتمنې کورنۍ وې، له واده سره سم موږ دهرڅه خاوندان شولو، دکورونو، دموټرونــو، دنوکرانــو او نوروتوکــو... لکشمي اوپوجا خو په خپلو نومونو خپل سوداګري کاروبارونه درلودل...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ لوڅ لغړ ژوند لکه دهغو ي په شان چې يوناڅاپه لاتري ورته ووزی، يوپه يو دڅا خبره په لوړ شو، لامويوکال نه وپوره چې زما زوی مړوند پيداشـو، دهغه له پيداکيدو سره دلکشمي په سر دافغانستان هوا ولګيده، او غوښتل يې چې بايد هلته لاړه شی،

لا ۲۰۰۰ کال پای تـه نـه ورسـيدلې چـې مـوږ دافغانسـتان پـه لـور وخوځيدو،له هرڅا به موڅې دحالاتو پوښتنه کوله، ټولـو بـه ويـل چـې اوس افغانستان داسې آرام دی چې نه غله په کې شته او نـه هـم هغـوی لـه غـرو راکښته کيدای شی چې کابل يې کنډواله کړ، مـوږ پـه همـدغو حـالاتو کـې افغانستان ته لاړو، يوه يوه نيم مياشت موهلته تيره کړه ما او لکشمي اوس پـه رښتياهم وليدل چې زموږ پر وطن باندې اوږدې جګړې څه کانې نه وې کړې او څه نه وو چې دغو خلکو دلته نه وو ليدلی، زما هغه ښوونځی چې مـا مـې پـه کوچنيوالي کې درس پکې لوستی و تراوسـه هـم لا نـه وجوړشـوی، يـوازې ديوالونو اودرنوډبرو يې ښوده چې داهم هغه مانې ده، هغه چې موږ بـه ورتلـو اوهلته به موپه اوونۍ کې يوځل د خيرمحمـد معلـم صـاحب اوقسـيم خـان سرمعلم صاحب څپيړې له درسونه سره يوځای په مزو مزو خوړې...

زموږ په زړه کلا کې هم اوس له يوڅو خوارو کورنيو پرته نور څوک نه وو پاتې، اوس زموږ کليوال له يوه اوبل څخه ډيرلرې شـوي وو، اوس هغـه ټرلـې بامونه چې له يوه سره تربله به موږ پرهغو باندې منډې وهلې اودکليوالو خبـره خرمستۍ به مو پرې کولې څه نړيدلی وو، او څه لاګردسـره نـه وو، اوس، اوس هرڅوک به بيله کلا کې اوسيدل او هرڅه يـې لـه نـورو کليوالـو څخـه پـټ وو.جومات هم ړنګ شوی و،دورځې به چې کومه جمه کيده هغـه بـه هـم پـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدغه وران جومات کې وه خوويل کيدل چې طالبانو امرکړي، کوم قومانـدان چې دغه جومات يې په توغندي ويشتلی که يې زرترزره بيرته جوړنـه کـړي، دوی به خپل قانون ورباندې جاري کړي...

دلويې کلا دخيابان لويې ونې چې زموږ دنيکونو دوختـو وې اوس يـوه هم نه وه پاتې... کليوال ټول سره ويشل شوي وو، سره له دې چې اوس يې پـه دغوشپوکې په خولو لاسونه سره نيولی وو، خوله دې سره سره به هم چې کله چا دچا نوم اخيست نويو ورستاړي لکه اخواني،خلکی، نظاري، پرچمـي، غـاب مينځونکي، طالب اونوربه ورسره ملګري وو...

کورونه واړه شوي وو، يوازې يوه شي چې خورا زياته پراختيايې موندلې وه هغه هديرې وې. توغونه وواو قبرونه وو چې ټول ملک يې رنګين کـړې و... اوس هديرې هغسې نه وې لکه چې موږ ماشومان وو او له ماښامه وروسـته بـه مو هغې خواته ورکتلای نه شوای،دهرکلی دميندواوخويندو اوس دورځې زياته برخه اوس هم په هديروکې په دعاوو او ژړاوو تيريده...ماشومانو ته يې نه ښـو ونځی و او نه هم وړکتون، هغوی به هم دورځې په اوږدو کـې دخپلـو شـهيدو پلرونو دقبرونو په خنګوکې لوبی کولې، دخپلوپلرونو دقبروله دخاوروبـه يـې کوټنۍ جوړولی داسې چې ګواکي پلار، مور، او ورور يې دلته په ميلو راوسـتي اوخپله يې هلته يوې خواته ډډه ورته وهلې اود دوی ښارنه کـوي... مـوږ اوږده موده په هغوشپوکې چې چا يې تصورهم نه شوکولای په خورا خوشـالی سـره تيره کړه، زموږ راتګ ته دوې ورځې پاتې وې چې يومازديګرې موږ ټـول زمـا دمور اوپلار هديرې ته دوروستي خدای پاماني په خاطر ولاړو، هلتـه مـو دعـا وکړه او له خدايه مو ددوی پرقبر د مرستې اوبښـنې غوښـتنه وکـړه، رښـتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغوی دقبرونو څنګ ته مې له خپل ځانه ماشوم جوړ کړلکه زموږ نورکليــوال ماهم دخوشيبوله پاره دهغودقبروپه خاورو اوشګو باندې لــوبې وکړې،ديــوې اوږدې شيبې له پاره مې دخپل ژوند داتولې هسکې اوټيټې هيرې کړې اوځان مې داسې کړې ولکه چې همدا اوس زه ددوې په غيږه کې يم...

لکشمي زما له مشرې خور سره دهديرې په منځ کې يوې اوبلې خواتــه قدم واهه او زما خور دهرقبر اوهرکليوال دقبرليکلې ډبرې ورښودې اودهر يوه دمرګ ترخه کيسه يې ورته کولــه: ـــ دا دجمهــورى ارګ دتــورن ميرزمــان قبردى... چې دنجيب په زمانه کې دهاوان په ګولې شهيد شو... دا دامــان ګــل قبردى چې دکابل په جنګو کې د دوستم او مسعود جګړه مارو شهيد کــړ، دوه ويشت کلن و... اوداهغه څلورشهيدان دي چې اشرارو يوازې په دغه ګناه چــې يوازې په ليک لوست پوهيدل اودقوم دمخې څوک وو په يــوه ورځ شــهيدان کړل... داڅلورواړه زما ترونه وو... دادجواهرې ببــۍ اودهغــې دلمســۍ آمنــې قبردى چې دشوروياتو الوتکې پرې راغلې او دوى يې په داسې حال کــې چــې دلمسۍ لاسونه يې ددې په غاړه کې وو شهيدانې کړې... اودازما ترور وه...

زه لاهم دخپل موراوپلاردقبرونوڅنګ تــه ناســت وم، لکشــمى اوزمــا خورهمداسې دقبرونه په باره کې غږيدې ما يې غږونه اوريدل چــې يوناڅاپــه هلته وړاندې زما مشرې خوراو لکشمي ته ورڅيرمه بدرنګه چاودنه وشــوه، زه تراوسه دخپل موراوپلارله قبرونو سره ناست وم، دعاوې مې کولې چــې دوړې شوې،په دغو دوړوکې دغه بدرنګه غږ دځان له پاره دعا او هرڅه رانه هيرکړل، دچاودنې په لورمې ورمنډه کړه، زما تررسيدو دمخه زمــوږ کليــوال نارينــه او ښځې راورسيدل، زما مشره خور خو همالته ځاى پرځاى شوې وه، لکشمي پــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه مهال چې ديوه جوړشوي قبرخنګ ته دريدلې وه، يوازې کينه پښه يې په يوه پارچه باندې لګيدلې وه، کله چې زه ورو رسيدم، هغې پرما پســـې کتــل او زما په لته کې وه، سره له دې چې زياته خوړ شوې نه وه، خو داسې ډاره شـــوې وه چې په هيڅ هم نه پوهيده، چې داجوړه ده که نه، نه پوهيـــده چـــې زخمـــي شوې که نه، خو کله يې چې زما مشره خورټوټې ټوټې وليده، چغې يـــې کــړې، داسې چې له ډيره درده بې حاله شوه، کليوالوچغې ســره وهلې،لــه ولســـوالۍ څخه يوامبولانس راورسيد، لکشمي يې زر دولسوالۍ کلينيک تــه وليږدولــه، نورکليوال، زما دخور دمړي په ټولولو اوسمبالولو باندې بوخت شول، زه هم پـــه دوړوکې پټ شوی وم، له هديرې يې راويستم، پــه لاره کـــې مـــې نهـــه کلنـــه خورځه لوڅې پښې مخې ته راغله غيږه يې راکړه اوخدای ته دشکرانې په نامه سرلوڅ کړ، خو له دې نه وه خبره چې ترما يې هم ورنژدی څوک چې هغه يـــې موروه نوره د دوی له سره دابدله پاره لرې شوې وه، په غيږکې مې راونيوله اوله ځانه سره مې پـــه ژړا ژړا روانـــه کـــړه، دواړه دلکشـــمي پرخـــوا روغتـــون تـــه وروخوځيدو، هلته ورغلو، لکشمي سترګې لوڅې کړې وې، کله يې چـــې زمـــا پرخورځه سترګې ولګيدې، ناڅاپه يې ترخوله راووتل:

ـــــاو دماخدايه... لکه چې له موره يې نه ده خبره.... (په چيغو چيغو يې هغه په غيږه کې ونيوه).

له يوې ګړۍ وروسته، له کلينيکه بيرته زموږ دکورپه خـــوا راروان شـــو، زموږ په کورکې هيڅوک نه وو، زموږ دکورټول غړي زموږ دنورو خپلوانـــو کـــره تللي وو، موږ هم هلته ورغلو،زمادخورجنازه هم هلته ايښې وه، لکشمي دهغې په جنازه باندې دقران شريف تلاوت په خپل ځانګړي غږ کې چې په هند کـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دقران لوستلو له امله پرتهولو ګرانه وه پیل کړ، تر سپیده چاوده یــې قــران شریف پرې ختم کړ، زمونږ کلیوال په هغه شپه ترسهاره پورې دلکشمی دقران تلاوت ته کیناستل اوهغه څه یې چې دښځواوهغه هم دښاري ښځو په اړه ویل او اوریدل ګرده سره هیر کړي وو، زمونږ کلیوالواوس دلته ددوښځوله هیښــنده برخلیک سره مخامخ شوي وو، زما خور چې مین وژلې وه او اوس زمونږ په مــخ کې شهیده پرته وه اود لکشمي چې هم په قرآن پوهیده اوهم په کمپیوتر...

مونږ څوورځې نورهم پاتې شوو، لکشمی زمونږ لــه خپلوانوڅخــه هیلــه وکړه چې زمادخورکورنۍ له ځان سره بوځي... هغوی هم ورسره ومنله مونږ لــه ځان سره دهغوی کورنې تهوله هند ته راوسته اوپه څوورځوکې مودهغو رسمی کارونه خلاص کړل، دلکشمي کورنۍ دهغې موراوپلار زمونږ له دغې پیښې څخه نه ووخبر،یوازې یې مور ته ویلی ووچې مونږ له یوې کــورنۍ ســره چــې زمــونږ میلمانه به وی در روان یو...

مونږ هند ته را ورسیدو، زمونږ دوستانو پرهغه مهال چې مونږ هیــواد تــه روان وو، له یوه اوبل سره ویل چې ګواکي نورښایی بیرته هند ته رانه شو، ځکه به تهولو یوه او بل ته ویل چې: کابلی والا کابل جا رهین هین... (کابلي والا کابــل ته روان دی...) یوشمیرخولا زمونږ په تګ باندې خورا خواشیني هم وو، په دې چې هلته حالات سم نه وو، ځکه به تهلوویل چې یوڅه صبروکړئ تراوسه هــم دکابلی والا دتګ له پاره هلته شونتیاوې نشته، خو زما اوډیرد لکشمی پریکړه همداوه چې باید ولاړشو خو چې کله راغلوهغو به راته ویل چې مــونږ خودرتــه ویل چې حالات ښه نه دي، دوی زمونږ خپلوانو ته هم دا خبــره کــړې وه چــې کابلي والا بیرته راستنیدونکی دی... هغه راځي پــه دې چــې هلتــه حــالات...

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغوی ته دا معلومه وه او په پوهیدل چې هلته تراوسه هم هغــوی پــرواک دي، چې خپله اراده نه لري، اودوی دهغه واکمن پرضــد ســخته جفــا وکــړه چــې یووخت یې نړۍ ته چغې وهلې او ویل یې:... که دا دړوندو او کنو لښکر پردغــه ښارهمداسې سرایله راننووت، په دغه ښارکې به دوینوسیلابونه وبهیږي، هــو، بیا ونه وایاست چې داکا رما وکړ...

زما دخور کورنې هم له مورږ سره هند ته راغله، دلکشمی کــورنې زمــو ږپه وروستۍ پیښه خبرشول، هغوی زما دخورله کورنې سره داسې خواخــوږي وښوده چې هغوی فکرنه کاوه هند ددوی خپل هیواد نــه دی،ماشــومانو دلتــه ښوونځی پیل کړل اودهرځه ځارنه یې ما او لکشمی کوله... لږ موده نه وه تیــره چې پرافغانستان باندې امریکا ور وبلوسیده، بیا یې خلکو ته دشورویانو دوران ورپه یاد کړ، بیا یې پرکلیواو کورونو باندې بمباری پیل کړې، په زرګونو خلــک ددوی دیرغل په لمبو کې لولپه شول، د خلکو پخوانې زخمونــه لا نــه وو تپــی شوي چې نور ورباندې زیات شول، لاتراوسه هلته دزرګونو بې ګناه وو وینې نه وې وچې شوې، چې وینو بیادوینورنګ واخیست...او زمورږ هیواد یوځــل بیــاد پردیوخدایانودمزواوچړچو دګرشو. په زرګونو خلک چې دکابل له سختو جګړو له نارواوو دځو ورځو په نامه راووتــل، هغــو نــوردنړۍ دهمــدغو ملکومهــاجر شول،په نن اوسبا کې کلونو پرې تیرشول، له ژبو خلاص شول، پښتو ترې هیره شوه، ایمان او عقیده یې دومره کمزوري شول چې نه پوهیدل دکومې عقیــدې پلویان اوپیروان دي اوان چې یوشمیرخو دې پولې ته هم ورســیدل چــې نــه پوهیدل پلاراونیکه یې ځوک وو؟...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمادخورماشومان زمونږ یوازنی یاران وو چې دوی زمـونږ ژونـد اوزمـونږ دبچپانو ژوند ته نوې رنګ ورکاوه، شبو زما وږه خورځه وه چې لـه مـوره دری کلنه پاتې شوه، هغه لکشمی لکه دځان په شان چې انـا یـې رالویـه کـړې وه روزله، اوس هغه رالویه شـوې وه،کلونـه وروسـته یـوه ورځ مـو پـه کـورکې زمااودلکشمي دځوانۍ د دوران یوه خبره رایاده کړه، هغه چې یو مهال مـا لـه هغې څخه اوریدلې وه چې په هندکې ولې دومره ډیرخدایان دي؟ او دې را تـه بیا ویلی وو چې: له دې امله چې دلته خدایان خوشاله دي ځکه یې دغه سیمه دځان له پاره خوښه کړې ده. مونږ همدغه خبره سره کوله چې پرشبو هم ښـه ولګیده، لکشمي ته یې مخ ور واړاوه:

ــ ببو، دا خورښتیاده، زمونږدهندي ژبې ښـوونکې هـم پـرون داخبـره کوله،چې نن سبا په نـړۍ کـې خـدایان دوه ډولـه دي، یـو هغـوی دي چـې انسانانوته خیر رسوي چې هغه رښتینې خدایان دي او بل هغوی دي چـې لـه ځانو یې خدایان جوړکړي او انسانان له هغو څخه ښه ورځ په سترګو نه وینې...

لکشمی بیا پوښتنه ترې وکړه:

ــ ته داخبره مه کوه ګناهګاریږې، مو ږ خودیوه خدای چې هغه دهرڅـه واکمن دی، پیروان یو او پرهغه باندې ویاړو...

ــ ببو، زه داخبره منم، دازما باور دی،... خویوه خبـره ده اوهغـه داچـې زمونږ هیواد ته هم وګوره،هلته اوس نه څوک دیوه خدای مني او نه هم دډیـرو، نه څوک دیوه خدای په لاره ځي اونه هم دډیرو...پوهیږې هلته څه حال دی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکشمي څوشیبې ورته په فکرکې شوه، دهغــې مــوراودهغې دمړینــې شیبه ورياده شوه، په ځیرځیرېي شبوته وکتل، سترګې يې لــه اوښــکو ورتــه راډکې شوې، په غیرګکې يې ونیوه، دهغې له اوږې يې پــه ډکــو ســترګو ماتــه وکتل، نوره هم را سره شوه، زړه يې نور هم را ډک شو، خو خپله ژړا يې دهغې ماشومې په خاطر په خپل ستوني کې خپه کړه، هغه يې نوره هــم پــه غیرګکــې سره کلکه کړه او دهغې ځواب يې ورکړ:

هو، ته رښتیا وایې زموږ په زمانه کې اوس هرڅوک دخدايۍ دعوه کوي، دخدای په نامه دخدای پر بنده ګانو ظلمونه کوي، وژنی يې، لوټي يې او عــزت يې ترې اخلی... میندې وژنی، اوخویندې ســر توروي... خوتــه پــوهیږې چــې هغوی خدایان نه دي هغوی شــیطانان دی، هغــوی دمینــې او ژونــد، دخنــدا اوخوښۍ وژونکي دي. هندوان وايی، هغوی خدایان نه دي،خدایان مینه نــاک وي، هغوی دمځکې مور له غیږې دانسانیت ضد کړو وړو نــوم لــه منځــه وړي، خدایان جوړونکي وي، او شیطانان ورانونکي...همداده چې مینــه خوښــوونکي تل وايي: موږ له خدای او خدایانو سره مینه لــرو... دهنــدوانو ډیرخــدایان لــه هندکۍ موراوهندکۍ مځکې سره مینه لري، ځکه دلته خوشاله دي...

ډیره موده نه وه تیره چې دنړۍ پرمخ یوه داسې پیښه چې دچاپه خــوا اوخاطرکې نه تیریده په معجزه يی ډول رامنځ ته شوه...اولکه چې اوریدل بــه مې دکسری مانۍ زموږ دحق داستازي له پړکیدوسره سمه ونړیده...

دنړۍ ترټولو لوړ برجونه په یوه شیبه کې پرمځکه راپریوتل... ترټولولوړ برجونه... ترټولو ښکلي... اوترټولو پیاوړي...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما وړې خورځې چې دلکشمي خبره يې له ياده نه وه ايستلې، په هغه ورځ چې دنړۍ دغه لوی لوی برجونه راولويدل زموږ ټولـو پـه مـنځ کـې پـه ماشومانه موسکا سره وويل:

ـ زه اوس پوه شوم چې شيطانان چيرې دي...، اوپوه شوم چې خـدايان چيرې خوشاله دي... راځئ دغوخلکو ته ووايو چې په خولو مو لاسونه ونيسـئ اونوريوبل ته مه واياست چې خدايان دلتـه خوشـاله دي... پـه دې چـې کـه شيطانان يې واوري چې دلته رانه شي...

(پای)

نوی ډيلی

نهروپوهنتون / د ۲۰۰۱ کال د نوامبر شلمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مننه او کور ودانی

د افغانستان ملي تحریک له هېواد پال او فرهنګپال شخصیت ښاغلي (احمدالله علیزی) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر چاپ ته یې اوږه ورکړه. ملي تحریک ویاړي چې د علمي اثارو د چاپ لړۍ یې پیل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. موږ له ټولو درنو هېوادوالو څخه په خورا درنښت هیله کوو چې په خپل معنوي او مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

یو ځل بیا د دې اثر له لیکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه کوو چې د دې اثر د لیکلو او چاپولو جوګه شول.

په فرهنګي مینه

د افغانستان ملي تحریک

(c) ketabton.com: The Digital Library

GODS ARE HAPPY HERE

"Second Novel"

in pashto language

1995-2001 years

By: A.K.Rashid

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۱۱۴

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library